

Nyheter

Bønn om fred på gudstjenestene 4. januar

(02.01.2009)

Kirkeledere i Jerusalem uttrykker i en [felles uttalelse](#) bekymring og dyp sorg over oppblussingen av vold mellom israelere og palestinere og fordømmer ”alle former for vold og drap fra alle parter”.

I lys av den siste ukens krigshandlinger på Gazastripen skriver kirkelederne: ”Vi tror at dette blodbadet og denne volden ikke vil lede til fred og rettferdighet, men heller avle mer hat og fiendskap og fortsatte motsetninger mellom de to folkene. Vi ber alle ansvarlige fra begge sider av konflikten om å komme til fornuft og avstå fra voldelige handlinger, som bare bringer ødeleggelse og tragedie, og oppfordrer dem til heller å arbeide for å løse uenighetene gjennom fredelige, ikke-voldelige kanaler.”

Kirkelederne ber palestinske ledere om å legge sine forskjeller til side og arbeide for det som er til felles beste for det palestinske folk. Samtidig kommer de med en sterk anmodning til det internasjonale samfunnet om å gripe inn og få stanset de nåværende voldshandlingene, og videre å arbeide for en rettferdig løsning på de dype religgende røttene til konflikten.

30. desember sendte preses for Bispemøtet i Den norske kirke, Olav Skjevesland og generalsekretær i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke, Olav Fykse Tveit brev til den israelske ambassadør. Brevet peker blant annet på den kritiske humanitære situasjonen Israels bruk av militær makt i Gaza nå skaper. De to kirkelederne appellerer til israelske myndigheter om å opptre overfor sivilbefolkningen i Gaza i samsvar med vår jødisk-kristne moralske arv.

- [Les brevet her](#) (pdf)

Samiske kirkedager i Enare i Finland

(06.01.2009)

- Samiske kirkedager i [Jokkmokk i 2004](#) var en sterk opplevelse som ga varige ringvirkninger i samisk kirkeliv. Både unge og godt voksne var samlet til fellesskap. Arrangementet manifesterte kraften i samisk kirkeliv på en måte som har inspirert oss helt fram til i dag, sier Johnsen (bilde). Derfor gleder han seg til en ny samisk storsamling på tvers av landegrensene denne sommeren.

Årets samiske kirkedager i Enare i Finland 12. - 14. juni, har overskriften "[Fellesskap med Gud og med hverandre](#)". Johnsen oppfordrer menigheter, grupper og enkeltpersoner til allerede nå å starte planleggingen av tur til Enare. Kirkedagene er åpne for alle.

- Alt ligger tilrette for en flott opplevelse. Som sist legges det opp til et sammensatt gudstjenesteliv og et spennende seminar- og kulturprogram. Jeg ser fram til den energien som oppstår når samer fra alle fire land møtes slik til storsamling, sier Tore Johnsen. Han er opptatt av at det samiske fellesskapet ikke brytes av landegrensene.

Fokus på russisk samisk kirkehistorie

- I midten av januar deltar jeg i en delegasjon til Russland for å inspirere samene der til deltakelse på Samiske kirkedager til sommeren. Det settes spesielt søkelys på kirkehistorien til de russiske samene gjennom et eget seminar i Enare, forteller Johnsen.

Det samiske fellesskapet er mangfoldig. Vi styrkes når vi lytter til og lærer av hverandre, og knyttes sammen i et kristent fellesskap. Jeg er sikker på at gamle og nye vennsksbands knyttes ved elvebredden nær den mektige Enare-sjøen, sier Johnsen.

På nettsidene til Samiske kirkedager 2009 oppgis følgende målsettinger for arrangementet:

- synliggjøre den samiske kirkelige tradisjon og gudstjenesteliv
- vise det samiske kirkelivets rikdom åndelig, teologisk og kunstnerisk
- skape fellesskap mellom samer over landegrensene
- være et møtested for mennesker

Forberedelsene til samiske kirkedager i Enare i Finland kan følges på arrangementets nettsider www.samiskakyrkodagar.net der programmet oppdateres fortløpende. Påmelding via kirkedagenes nettsider starter 15. februar 2009.

Fellesreligiøs uttalelse mot vold

(14.01.2009)

Ja til ytringsfrihet, nei til vold og rasisme

Som representanter for tros- og livssynssamfunn vil vi sammen bidra til at Norge skal være et åpent og trygt samfunn for oss alle. Vi fordømmer de voldelige opptøyene i Oslo og all stigmatisering av jøder og muslimer i Norge som følge av krigen i Gaza.

Det er en grunnleggende rettighet å få uttrykke politiske synspunkter i det offentlige rom. Når politisk uenighet råder, er nettopp demonstrasjoner og debatter viktige. Alle voldelige demonstrasjonsformer er uverdige og kriminelle. De som tyr til vold undergraver ytringsfriheten og fraskriver seg et demokratisk ansvar.

Vi fordømmer all antisemittisme mot jøder og stigmatisering av muslimer i Norge. Forhold ute i verden, som krigen i Gaza og krigen mot terror, må ikke brukes til å stereotypisere norske borgere eller tros- og livssynssamfunn.

Anne Sender, Det Mosaiske Trossamfund

Senaid Kobilica, Islamsk Råd Norge

Olav Fykse Tveit, Mellomkirkelig råd for Den norske kirke

Bente Sandvig, Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn

Fellesskapet av protestantiske kirker møtes i Oslo

(14.01.2009)

Leuenbergfellesskapet omfatter 105 europeiske kirker (hovedsaklig lutherske og reformerte, men også metodister og noen andre). Grunnlaget for dette økumeniske fellesskapet er [Leuenbergavtalen fra 1973](#), som gir en gjensidig anerkjennelse av hverandre som kirker. Avtalen markerte et oppgjør med den 450 år gamle splittelsen mellom lutherske og reformerte kirker. Den norske kirke vedtok å undertegne avtalen på Kirkemøtet i 1999.

Førsteamanuensis Stephanie Dietrich (bilde) ved Diakonhjemmet Høyskole er en av tre presidenter i Leuenbergfellesskapet. Hun mener Europas mange små og store protestantiske kirker trenger et felles forum av denne typen.

- Dette fellesskapet er ikke et ”kirke-EU”, men vi har et stort engasjement for å bidra til at de protestantiske kirkers stemmer blir hørt i europeisk sammenheng. Mange av de små protestantiske kirkene, som er minoritetskirker i sine land, er opptatt av hvordan skal de forstå sin rolle i forhold til et ”nytt Europa”. Et studieprosjekt om hva det betyr å være misjonerende og evangeliserende kirker i dagens europeiske kulturelle kontekst, har også vært viktig, sier Dietrich. Hun forteller at Leuenbergfellesskapet også arbeider med etiske spørsmål som for eksempel kirkens forhold til eutanasi/dødshjelp eller engasjement for menneskerettighetene og religionsfrihet.

På rådsmøtet i Oslo denne uken tar man blant annet opp kirkens engasjement i den etiske debatten omkring vern om menneskerettighetene og rundt aktiv dødshjelp. Rådsmøtet har ca. 20 medlemmer. Rådsresident Thomas Wipf fra Sveits, professor Michael Beintker fra Tyskland og generalsekretæren i Leuenbergfellesskapets sekretariat, biskop dr. Michael Bünker fra Den Lutherske kirken i Østerrike, er blant deltakerne. Møtet arrangeres på Lovisenbergsenteret i Oslo. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Se nettsidene til Leuenbergfellesskapet her](#)

Kontaktpersoner:

1. amanuensis Stephanie Dietrich, som er en av presidentene i Fellesskapet av protestantiske kirker i Europa (Leuenbergfellesskapet).

Mobil: 95 24 96 15

dietrich@diakonhjemmet.no

Seniorrådgiver Beate Fagerli i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke

Mobil: 95 96 31 44

beate.fagerli@kirken.no

Seminar om rekruttering til prestetjenesten

(20.01.2009)

- Mange er opptatt av rekruttering, men vi mangler en koordinert strategi for rekrutteringsarbeid i kirken, sier Bispemøtets generalsekretær Christofer Solbakken.

Seminaret vil drøfte hva kirken faktisk gjør for å rekruttere, og hvilke roller og ansvar de ulike aktørene har. Representanter for utdanningsinstitusjonene, fagforeningene, bispedømmekontorene, Kirkerådet og biskopene vil bidra til å belyse situasjonen.

Stiftelsen kirkeforskning (KIFO) ved forskningssjef Hans Stifoss-Hansen, vil presentere foreløpige konklusjoner fra sitt pågående forskningsprosjekt om kirkelig rekruttering. Blant innleiderne finnes også biskopene Helga Haugland Byfuglien og Laila Riksaasen Dahl, kirkerådsdirektør Jens-Petter Johnsen, leder i Presteforeningen Gunnar Mindestrømmen, leder for Kirkerådets trosopplæringsprosjekt Paul Erik Wirgenes og dekan ved Teologisk fakultet ved Universitetet i Oslo, Trygve Wyller.

Innføringsprogrammet "Veien til prestetjeneste" (VTP) som står bak seminaret, går parallelt med teologistudiet. Gjennomføring av programmet er obligatorisk for alle som skal ordineres til prest i Den norske kirke. Biskopene i Den norske kirke driver VTP-programmet i samarbeid med bispedømmerådene, Det teologiske fakultet/Det praktisk-teologiske seminar, Det teologiske menighetsfakultet og Misjonshøgskolen. Se <http://www.kirken.no/vtp>

Kontaktperson:

Christofer Solbakken, generalsekretær i Bispemøtet

Tlf: 95 11 99 46 (m), 23 08 13 90, 23 08 13 92 (dir)

www.kirken.no/bm

Seminaret finner sted i Kirkens hus, Rådhusgata 1-3, Oslo 22. januar kl 12.00 - 16.00

Bispemøte i Tønsberg

(27.01.2009)

Bispemøtet tar denne uken for seg sin egen arbeidsform og presesfunksjonen. Kirkemøtet 2008 uttalte (i sak KM 12/08) at oppgaven som preses er så arbeidskrevende at både bispetjenesten i eget bispedømme og selve presesfunksjonen blir skadelidende.

I forslaget til vedtak til denne ukens Bispemøte bes Kultur- og kirke departementet om å gjennomføre tiltak for å styrke vervet som preses i Bispemøtet. Et av forslagene går ut på å opprette et nytt, tolvte bispedømme, med presesfunksjonen som fast oppgave. Biskop i Agder og Telemark bispedømme, Olav Skjevesland er Bispemøtets preses fram til høsten 2010.

Bispemøtets preses har i dag følgende oppgaver:

- Representere Den norske kirke ved offisielle anledninger
- Representere Bispemøtet i Kirkerådet
- Vigsle biskoper
- Lede Bispemøtet og Bispemøtets arbeidsutvalg
- Representere biskopene i media
- Ivareta økumenisk og internasjonalt engasjement

Diakonitjenesten og det ordinerte embete

Da Kirkemøtet i 2001 behandlet "Skjevesland-utvalgets" utredning "Embetet i Den norske kirke", ble det vedtatt at diakonitjenestens forhold til det ordinerte embetet skulle utredes nærmere. Kirkemøtet kom i 2004 (i sak KM 08/04 "Diakonal tjeneste i Den norske kirke") med en prinsipiell uttalelse om at diakonitjenesten teologisk kan forstås som en del av kirkens ordinerte tjeneste. Men vedtaket forutsatte ytterligere utredning av arbeidsrettslige og kirkeordningsmessige konsekvenser av det standpunktet.

En utredningsgruppe nedsatt av Kirkerådet leverte i april 2008 en innstilling der man går inn for å ordinere diakoner. Bispemøtets arbeidsutvalg vurderte denne utredningen som problematisk fordi den bygget på en bestemt tolkning av Kirkemøtets 2004-vedtak. Dermed valgte Kirkerådet å ikke fremme saken til ny kirkemøtebehandling i 2008.

Nå er spørsmålet om saken skal opp på årets Kirkemøte. På bispemøtet denne uken ligger et forslag til vedtak som konkluderer med at Den norske kirke bør holde fast på den embetsforståelsen som

ligger til grunn for dagens ordninger. I vedtaksforslaget advares det mot ”klerikalisering av diakonien”.

Kommunikasjonsstrategi

Bispemøtet har tidligere drøftet sin medie- og kommunikasjonsstrategi. På møtet denne uken legges det fram momenter til et strategidokument. Biskopenes innspill til denne saken tas med i utarbeidelsen av et dokument som legges fram til vedtak på neste bispemøte i vår. (Kirkens informasjonstjeneste)

Priv. til red.:

Bispemøtets arbeidsutvalg er tilgjengelig for pressen onsdag 28. januar kl. 15.00

Sted: Tunsberg bispedømmekontor

Håkon 5.s gate 1, Tønsberg Tlf: 33 35 43 00

Kontaktperson:

Generalsekretær i Bispemøtet

Christofer Solbakken, mob. tlf.: 95 11 99 46.

E-post: christofer.solbakken@kirken.no

Mellomkirkelig råd berømmer helsetilbud for papirløse

(30.01.2009)

Mellomkirkelig råd arbeidet i 2008 for at grunnleggende rettigheter og verdighet for papirløse innvandrere måtte ivaretas bedre i ny utlendingslov enn det regjeringens lovforslag la opp til. ([Se omtale her](#))

- Slik situasjonen er i dag har papirløse barn rett til å gå på skole, men ikke rett til å oppsøke helsesøster. Tilbud om nødvendig helsehjelp må styrkes for papirløse som oppholder seg i Norge. De er en svært sårbar og utsatt gruppe. Helse er en grunnleggende menneskerettighet – uavhengig av legal status. [Kirkens Bymisjon](#) tar med dette fatt i noe som myndighetene har forsømt, sier leder i Mellomkirkelig råd, Berit Hagen Agøy.

Hun understreker at kirken alltid må ha omsorg for marginaliserte mennesker og arbeide for deres rettigheter.

Generalsekretær i Mellomkirkelig råd, Olav Fykse Tveit, tror ikke at dette tilbudet får konsekvenser utover nettopp hjelp til bedre helse.

- Vi mener ikke at alle papirløse automatisk kan få opphold i Norge. Det ville være å undergrave hele lovverket og asylinstituttet. Men mange tusen mennesker lever i dag midt i blant oss uten grunnleggende helserettigheter. Det å hjelpe mennesker som lider, undergraver ikke norsk rettsvesen, snarere tvert imot. Alle må behandles som fullverdige mennesker så lenge de er i Norge, fastslår Olav Fykse Tveit. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [-Rettighetene til ureturnerbare innvandrere må styrkes](#) (nyhetssak på www.kirken.no 11.02.2008)

Kontaktpersoner:

Leder i Mellomkirkelig råd, Berit Hagen Agøy: Tlf. 99 32 07 92

Rådgiver i Mellomkirkelig råd, Sven Thore Kloster: 48 25 68 47

73 millioner til kirkevalget 2009

(02.02.2009)

– Den største reformen angående stat-kirke-relasjonen siden reformasjonen, kaller Giske den prosessen kirken nå går gjennom. Bakkevigutvalget kom i fjor fram til at en forsvarlig gjennomføring av kirkevalgene i høst vil koste 80-110 millioner.

– Vi innfrir stort sett de optimistiske anslagene og bevilger 73 millioner til kirkens valg i september, sier statsråden. – Jeg er sikker på at dette blir et vellykket valg med kirkens vilje til å gjennomføre kirkevalget i høst og de økonomiske rammene som nå legges på plass.

Valgkort til alle stemmeberettigede

Statsråd Trond Giske understreker viktigheten av valgene i høst: – Dette er rett og slett nøkkelen til kirkereformen, det er avgjørende å lykkes med valgene. Derfor er det også viktig å bruke ressurser, og det gjør vi nå, sier Giske.

Direktør Jens-Petter Johnsen i Kirkerådet er fornøyd: – Vi vil klare å gjennomføre valget som planlagt med disse bevilgningene. For oss er dette en unik mulighet til å få ut en samlet presentasjon til alle medlemmene i kirken. Alle de 3,2 millioner stemmeberettigede skal få tilsendt valgkort der de bli informert om hvor og når de kan avgi stemme. Dette er kostnadsberegnet til 23 millioner kroner.

27 millioner til lokalt valgarbeid

Den største enkeltposten i kirkevalg-budsjettet går til lokale tiltak. Det stilles 27 millioner kroner til rådighet til informasjonsarbeid både i forbindelse med å finne kandidater og i å informere velgerne om at valget finner sted. I denne potten ligger også midler som gjør det mulig med godtgjørelse til valgstyrene og stemmestyrene, slik at en får bemannet alle valglokaler (13. og 14. september).

Tror på økt valgdeltakelse

Giske understreker at kirkevalget 2009 ikke bare skal evalueres på hvor mange stemmer som avgis. – Stortinget har ikke fastsatt noe tall på hvor mange som skal avgi stemme før vi kan si oss fornøyd. Men jeg er helt sikker på at det blir en økt valgdeltakelse med endringene nå i høst, mener kirkestatsråden.

De 73 millionene fordeles på denne måten:

- 27 millioner gis som tilskudd på lokalt nivå
- 23 millioner brukes på valgkort og informasjon til alle stemmeberettigete
- 15 millioner til nasjonal og regional tilrettelegging
- 3 millioner til evaluerings- og forskningsoppdrag
- 5 millioner til valgadministrasjon i Kirkerådet og bispedømmerådene (allerede bevilget)

- Stortingsproposisjonen legges fram i statsråd fredag 6. februar.
  - Les mer om kirkevalget 2009 her: www.kirkevalget.no
-

13. mai 2008 overleverte en arbeidsgruppe ledet av prost Trond Bakkevig innstillingen "Styrket demokrati i Den norske kirke" til kirkestatsråd Trond Giske. Arbeidsgruppen gikk blant annet inn for kirkevalg samtidig med offentlige valg og økt bruk av direktevalg til bispedømmeråd og Kirkemøtet. Arbeidsgruppen anslo de økonomiske konsekvensene av sine forslag til mellom 80 og 110 millioner kroner. [Les innstillingen her.](#)

- [Se annet aktuelt stoff om kirke-stat-prosessen her](#)

Nei til ny blasfemiparagraf

(03.02.2009)

Religionskritikk og kritikk av religiøse autoriteter har vært, og er, svært viktig for utviklingen av et demokratisk og åpent samfunn. I et slikt samfunn diskuterer man grensesetting og løser konflikter og uenighet gjennom offentlig debatt. Som troende mennesker i et pluralistisk samfunn har vi alt å vinne på kritisk og saklig meningsutveksling om livssyn og religioner, også vår egen.

Det er en viktig oppgave for oss alle å bli mer bevisst om hvordan vi omtaler menneskers tro på en respektfull måte i det offentlige rom. Vi tar avstand fra grove, usaklige og hatefulle krenkelser av religioner og troende mennesker, men mener at motytringer og debatt er den beste måten å motvirke slike krenkelser på.

Mennesker trenger rettslig beskyttelse. Det gjør ikke ideer, tanker eller religioner. Derfor er det en demokratisk ansvarsfraskrivelse å gi religioner et spesielt lovvern, enten det er i form av en sovende eller ny paragraf. Ikke-akseptable ytringer mot mennesker må fanges opp gjennom de begrensinger som ligger i forvaltningen av den generelle ytringsfriheten.

Vår avstandstaken fra regjeringens nye forslag er prinsipiell, men skyldes også bekymring over en observerbar utvikling. Internasjonalt pågår det sterke kampanjer for å innskrenke ytringsfriheten, og flere land har lenge kjempet for å forby ytringer som krenker religion. Det er en bekymringsfull utvikling som vi er glade for at norske myndigheter sier de vil motvirke. I så måte er innføring av en ny form for blasfemiparagraf i norsk lovverk verken konsekvent eller klokt.

Berit Hagen Agøy, leder av Mellomkirkelig råd for Den norske kirke
Olav Fykse Tveit, generalsekretær for Mellomkirkelig råd for Den norske kirke

- Vil være der barna er

(05.02.2009)

Nettadressen til det nye nettstedet for samisk e-trosopplæring, www.osko.no, betyr tro eller tillit. Nettstedet tar for seg kristen tro og samisk kultur,- ordnet etter syv temaområder: Lavvo, bjørk, vann, bål, jord, sol, kirke.

- www.osko.no er et supplement til menighetenes tilbud. Dette er nettstedet for opplevelse og kunnskap og vi tilbyr tekster, bilder, filmsnutter, oppgaver og sanger, sier fungerende generalsekretær i Samisk kirkeråd Rávdna Turi Henriksen.

En språklig begivenhet

Nettstedet presenteres i fire parallelle språkversjoner; - de tre offisielle samiske skriftspråkene i Norge pluss norsk. Dette er Samisk kirkeråds valgte leder, Tore Johnsen, stolt av:

- Jeg vet ikke om andre nettsteder som på samme måte sidestiller våre tre samiske skriftspråk. Dette er viktig. Samisk trosopplæring skal være forankret i samisk erfaring og lokalt samisk kirkeliv og språket vårt er en del av dette, sier Johnsen.

Samisk kirkeråd lanserer e-trosopplæring med støtte fra Trosopplæringsreformen i Den norske kirke. Prosjektleder for reformen, Paul Erik Wirgenes, ser dette som en milepæl:

Næring til nysgjerrighet

- Det er et sentralt mål for trosopplæringsreformen at barn og unge finner språk og bilder som er meningsbærende for tro og eget liv. Arbeidet med den samiske nettsiden har gitt viktige erfaringer i arbeidet med en forståelse av den kristne tro ut fra samisk språk, kultur og historie. Nettsiden er en ressurs hvor barn og unge kan få hjelp til den viktig dialogen mellom eget liv, egen identitet og den kristne tro, sier Wirgenes. Han håper nettsiden kan gi næring til barns nysgjerrighet.

- En fornyet trosopplæring taler til mange sanser. Denne nettsiden legger til rette for barn og unges kan utforske troen og tydeliggjøre sin egen identitet på en gang. Dette er bra! smiler Wirgenes og forsetter utforskningen av den nye nettsiden. - Jeg trenger visst å lære mer samisk, sier han mens han går seg litt bort på nettet.

Pilotprosjekt

- Vi må bruke nettet dersom vi skal nå bredt ut til barn og unge. Det Samisk kirkeråd presenterer er et spennende pilotprosjekt som tester ut ulike virkemidler. Vi trenger flere slike forsøk for å finne ut

hva som fungerer, men det er ikke tvil om at kirken må utvikle et bedre nett-tilbud til barn og unge, sier Wirgenes.

Anbjørg Holm Varsi fra Tana har arbeidet med nettstedets innhold i to år. Sammen med en egen faggruppe har hun gjennomgått ulike måter for nett-presentasjon av kristen tro og kristen kunnskap for barn og unge. Nettstedets temaområder knytter bibelstoff og kulturstoff sammen. Felles for alle temaer er bibelfortellinger og andre fortellinger. Bønn, sang og samisk salmetradisjon hører med. Alle tema har aktiviteter som barn kan gjøre sammen med voksne. (Kirkens informasjonstjeneste)

Bilde fra det nye nettstedet for samisk e-trosopplæring

- Du finner nettstedet her: www.osko.no

Kontaktpersoner:

Rávdna Turi Henriksen

Telefon: 489 91 235

E-post: ravdna.turi.henriksen@kirken.no

Anbjørg Holm Varsi

Telefon: 902 14 902

E-post: anbjo-va@online.no

Kirken får sin tolvte biskop

(06.02.2009)

Bispemøtet sender i den forbindelse ut følgende pressemelding:

Regjeringen har i dag fremmet en stortingsproposisjon om demokratireformen i Den norske kirke (Ot.prp. nr. 34 (2008-2009)). Der omtales også etableringen av et nytt, tolvte bispeembete for å styrke funksjonen som Bispemøtets preses.

Statsråd Trond Giske har i dag uttalt at det er åpent hvor et tolvte bispeembete skal ligge, og at spørsmålet om lokalisering må utredes nærmere.

Slik Bispemøtet ser det, er spørsmålet om lokalisering avklart.

Det vises til vedtak i Bispemøtet 27. -28. januar 2009 og et bakgrunnsnotat med premissene for vedtaket. [Dokumentene kan lastes ned fra Bispemøtets hjemmeside](#)

Lokalisering

Så langt pressemeldingen. Da odelstingsproposisjonen ble presentert på en pressekonferanse i dag, understreket statsråd Trond Giske at det viktig at det prinsipielle i saken ikke blandes med spørsmålet om lokalisering. Lokaliseringen kan vente til etter at prinsippene er avklart, mente han.

På spørsmål om hvor raskt en tolvte biskop kan komme på plass, svarte Giske:

- Jeg vil ikke sette noen skarp tidsfrist for når den tolvte biskopen kommer. Men det bør skje så raskt vi har fått de praktiske tingene på plass, etter at Stortinget har gitt sin tilslutning til proposisjonen.

Statsråden understreket også at dette handler om presesfunksjonen, og at det overhodet ikke er snakk om noen erkebiskop. Preses skal fortsatt være en primas inter pares.

Et godt spor

Bispemøtets preses, biskop Olav Skjevesland, var til stede på pressekonferansen og kommenterte proposisjonen:

- Vi har i mange år sett at behovet for en styrking av presesfunksjonen har økt. Man har sett i bispedømmene der biskopen har vært preses, at biskopens funksjon i bispedømmet ikke har strukket til. På vegne av Bispemøtet vil jeg si at denne saken nå er inne på et godt spor. Nå må detaljene utredes videre. Men for Bispemøtets vedkommende er vi klare på at samspillet med andre kirkelige organer er så viktig for presesfunksjonen at det bør bestemme lokaliseringen.
- Vil det si i Oslo? spurte en journalist.
- Du har forstått meg rett, svarte Skjevesland.

Bispemøtets syn

Biskop Skjevesland presiserer at Bispemøtet er tydelig i sin begrunnelse:

- Slik Bispemøtet har begrunnet forslaget om en tolvte biskop, er det opplagt at denne må være i Oslo. Det er de funksjoner som skal ivaretas som må bestemme lokaliseringen. Sentralkirkelige organer må være samlokalisert. Derfor må en eventuell tolvte biskop være i Oslo, sier Skjevesland.
- Vi har allerede en presesfunksjon, og det er *den* vi ønsker å styrke. Dersom Regeringen vil opprette et nytt bispeembete i et annet bispedømme, vil dette ikke være et svar på Bispemøtets behov, sier Skjevesland. (Kirkens informasjonstjeneste)

Norske observatører til rettssak i Tyrkia

(09.02.2009)

Onsdag 11. februar blir fremtiden til verdens eldste kloster, det syrisk-ortodokse Mar Gabriel klosteret, avgjort i en rettssak i den østtyrkiske byen Midyat. Advokat Helge Aarseth og generalsekretær for Mellomkirkelig råd, Olav Fykse Tveit, er utsendte observatører til rettssaken fra Mellomkirkelig råd for Den norske kirke.

- Det er en rekke rettsprosesser som pågår parallelt og som blir avgjort 11. februar, sier Olav Fykse Tveit. Oppsummert dreier det seg om retten til landeiendommer som klosteret har drevet jordbruk på i 1600 år. Det er både grensekonflikter med lokale godseiere og konflikter med den tyrkiske staten i forhold til retten til å konfiskere klosterets skogseiendom, forteller Fykse Tveit.

Representerer KV

I tillegg til å representere Mellomkirkelig råd, er Fykse Tveit også bedt om å representere Kirkenes Verdensråd (KV) under rettssaken 11. februar. Helge Aarseth representerer på tilsvarende vis Det lutherske verdensforbund (LVF). Saken har vakt stor internasjonal oppmerksomhet, særlig blant europeiske kirker.

- Det er viktig med et internasjonalt og kirkelig nærvær under rettsaken, poengterer Fykse Tveit. - For det første er det viktig å vise solidaritet med de syrisk-ortodokse kristne som tilhører et av verdens eldste kirkesamfunn. For det andre er det viktig å signalisere til tyrkiske myndigheter at verden følger med, og at de må innfri sine menneskerettslige forpliktelser. Vi er bekymret for rettsikkerheten til religiøse og etniske minoriteter i Tyrkia, understreker generalsekretæren.

Eksistensgrunnlag

- For klosteret vil utfallet av rettssaken være et spørsmål om fortsatt eksistensgrunnlag. Fratar tyrkiske myndigheter klosteret jordbrukseiendommene, mister det ressursgrunnlaget det har hatt i 1600 år. Og dersom Mar Gabriel forsvinner, forsvinner ikke bare verdens eldste kloster, men også den siste betydningsfulle rest av syrisk-ortodoks tilstedeværelse i det engang kristne Tyrkia, uttaler Fykse Tveit.

- Kirkemøtet understreket i november at kristen tilstedeværelse i Midtøsten er viktig. Å jobbe for dette er derfor en høyt prioritert oppgave for Mellomkirkelig råd, avslutter Fykse Tveit. (Kirkens informasjonstjeneste)

For mer informasjon kontakt Olav Fykse Tveit, mobil 48991270, eller rådgiver i Mellomkirkelig

råd, Sven Thore Kloster, mobil 48256847.

Ny rapport: Manglende trosfrihet for asylsøkere

(11.02.2009)

På oppdrag fra Norsk Misjon i Øst, Mellomkirkelig råd, Norges Kristne Råd og NOAS har advokat Thom Arne Hellerslia skrevet rapporten [I god tro](#).

Rapporten ble offentliggjort tirsdag 10.februar og avdekker flere svakheter i norsk asylforvaltning.

Trosfrihetsprinsipp

Mellomkirkelig råd har lenge ment at norske utlendingsmyndigheter i for stor grad har sett på religion som en privatsak. UNE presiserte på lanseringsseminaret i går at ved eventuelle returer til hjemlandet skal man ikke kreve at klageren må holde sin tro skjult. Tidligere har det vært knyttet usikkerhet til hvorvidt forvaltningen har lagt opp til dette.

- Man kan ikke kreve av troende mennesker at de ikke får leve ut sin tro og fortelle om den til andre. Vi er glade for at UNE understreker dette trosfrihetsprinsippet, påpeker Fykse Tveit. - Mennesker som flykter fra religiøs forfølgelse må gis samme rettigheter i Norge som politiske flyktninger, sier Fykse Tveit.

Troverdighet

Et annet omstridt tema har vært norske asylmyndighetenes vurderinger av hvorvidt asylsøkeres religiøse tilhørighet er troverdig.

- Vi innser at UNE og Udi må foreta troverdighetsvurderinger, men har vært kritiske til at disse ofte foretas skriftlig. Søkere som har flyktet fra religiøs forfølgelse vil møte en stor utfordring i å måtte bevise sin sak skriftlig. Derfor har Mellomkirkelig råd vært opptatt av to ting som kan forbedre prosessen: For det første må flere saker der troverdigheten er det avgjørende for utfallet, avgjøres i full nemnd med personlig oppmøte for klager. For det andre kan UNE bli flinkere til å innhente referanser, faglige vurderinger og vitneutsagn fra menighetene som asylsøkerne tilhører. Troen til et menneske kan kanskje aldri godt nok troverdighetvurderes, men vurderinger fra mennesker som står asylsøkerne nær i lokale menighetssammenhenger, bør veie tungt, understreker Fykse Tveit.

Generalsekretæren sier han er glad for at UNE har tatt rapporten på alvor, og sier han ser fram til en fortsatt god og konstruktiv dialog med nemnda. (Kirkens informasjonstjeneste)

For mer informasjon, kontakt rådgiver i Mellomkirkelig råd, Sven Thore Kloster, tlf. 48256847

Biskopvigsling i Sør-Afrika

(13.02.2009)

På Kirkemøtet i november 2005 undertegnet Den norske kirke en samarbeidsavtale med Den evangelisk-lutherske kirke i det sørlige Afrika (ELCSA). I fjor inngikk Oslo bispedømme partnerskap med det sørøstre bispedømmet i ELCSA. Derfor skulle Oslo biskop vært til stede ved bispevigslingen sist søndag. I hans sted deltok kirkerådsdirektør Jens-Petter Johnsen.

Alt på en gang

Mer enn 7000 mennesker fra hele bispedømmet var samlet i en stor konferansesal i Durban søndag 8. februar. 120 prester og utsendinger fra andre kirker kom inn i prosesjonen sammen med biskopene. Gudstjenesten begynte kl. 09.00 og varte til kl. 16.00. Johnsen forteller om en overveldende seremoni med innslag av både høykirkelig prakt og lavkirkelig folkelighet. - Her var det gitt plass til alt på en gang. Det var fantastisk å merke engasjementet og deltakelsen både fra ytterste høykirkelige fløy og ytterste lavkirkelige fløy i kirken, sier han.

I sin hilsen ved bispevigslingen pekte Jens-Petter Johnsen på at de norske forbindelsene med denne søsterkirken i Sør-Afrika blant annet handler om misjonær-pioneren Schröder og misjonsstasjonen Umpumulo.

Umpumulo

- To fremtredende personer i Det lutherske verdensforbund, Ishmael Noko og Vivian Msomi, har sin utdannelse fra presteseminaret Umpumulo. Der var vår tidligere biskop Gunnar Lislerud en av lærerne. Da Lislerud kom tilbake til Norge ble min prestegenerasjon, takket være ham - og takket være professor i misjonskunnskap Olav Guttorm Myklebust, som også hadde undervist på Umpumulo - kjent med dette sørafrikanske bispedømmet. Vi følte nesten som vi selv hadde gått på presteseminaret på Umpumulo! sa Johnsen.

Det Norske Misjonsselskap og Kirkens Nødhjelp er med på samarbeidsavtalen mellom Den norske kirke og ELCSA. Norge har hatt nære relasjoner til kirken i Sør-Afrika i lang tid, både gjennom arbeidet som NMS har drevet der i mer enn 150 år, og gjennom felles arbeid mot apartheid i nyere tid. Kirkens Nødhjelp har også lenge samarbeidet med ELCSA.

”Våre kirker har en historie som knytter oss sammen og har satt dype spor. Det inspirerer oss til fortsatt å involvere oss i hverandres liv, så vi kan oppmuntre hverandre til å fullføre kallet til å leve ut evangeliet i ord og handling, hver på vårt sted og sammen i vår felles verden,” står det i avtaleteksten.

- [Les hilsenen fra kirkerådsdirektør Jens-Petter Johnsen her](#) (engelsk)

- Vi trenger en tenkepause

(16.02.2009)

En utvidet tildeling av nye leteområder nå vil være uansvarlig overfor verdens fattige. Folk i Nordland er også i økende grad skeptisk til mer oljeleting, sier biskopen i Sør-Hålogaland bispedømme.

Vekkerklokker

Den norske kirke, Norges kristne råd og Kirkens Nødhjelp lanserer 17. februar en tiårig miljøetsatsing. Ved lanseringen vil biskop Jørgensen lede an en større kirkelig prosesjon fra Trefoldighetskirken i Oslo til Stortinget med en gigantisk oljeplattform som illustrasjon. Når prosesjonen når Stortinget vil det bli overrakt vekkerklokker til alle partiene for å be dem våkne opp til kamp for jordens klima.

Klimaendringene rammer allerede, og de rammer særlig mennesker i den fattige del av verden. I Kenya utarmes jordbruksjord på grunn av tørke, og i Stillehavet er bebodde øyer i ferd med å forsvinne. Meldingen fra kirker i sør er klar: Det haster å møte klimatrusselen, og det er de rike landene som må ta regningen.

Fem års moratorium

I et [innlegg i Dagbladet 16. februar](#) går ledere for Norges kristne råd, Den norske kirke og Kirkens nødhjelp og Changemaker inn for en tenkepause i oljeletingen, og foreslår et fem års moratorium for tildeling av nye områder. De foreslår at de fem moratorium-årene brukes til:

- en prinsipiell debatt om olje- og gassvirksomhetens plass i norsk næringspolitikk i lys av klimakrisen
- en grundig opptrapping av forskning på fornybar energi og implementering av eksisterende teknologi
- utvikling av utslippsfri petroleumsutvinning
- implementering av Norges forpliktelser i en rettferdig klimaavtale

Kampen for en rettferdig klimaavtale der rike land tar hovedansvaret for utslippskutt, står øverst på dagsorden ved lanseringen av det felleskirkelige miljøtiåret 17. februar. Foruten biskop Tor B. Jørgensen deltar Kirkerådets leder Nils-Tore Andersen, Kirkerådets direktør Jens-Petter Johnsen, Frikirkens synodeformann Arnfinn Løyning, Changemaker-leder Ida Thomassen og Kirkens

nødhjelps generalsekretær Atle Sommerfeldt.

Priv. til red.:

Dette skjer i Oslo tirsdag 17. februar:

10.00: Åpning ved Trefoldighetskirken

- Åpningsbønn

- Appeller ved Jens-Petter Johnsen, Arnfinn Løyning og Ida Thomassen

- Musikkinnslag ved Frelsesarmeen

10.30-10.45: Vandring til Stortinget, med klimavitneplakater og oljeplattform

10.45-11.15: Markering ved Stortinget:

- Appeller ved Atle Sommerfeldt og Tor B. Jørgensen

- Biskop Tor B. Jørgensen overrekker vekkerklokker til partienes miljøpolitiske talspersoner (Inga Marte Thorkildsen, SV, Gunnar Kvasheim, V, Line Henriette Hjemdal, KrF, Erling Sande, Sp, Peter Gitmark, H)

Kirkemøtet 2008 tok for seg saken "*Truet liv - troens svar: Et økumenisk tiår for skaperverk og bærekraft*". Den saken gir bakgrunnen for tiåret. Se en nyhetssak om dette fra november 2008 "[1 bresjen for skaperverket](#)".

Kontaktpersoner:

Guro Almås, prosjektkoordinator i Kirkerådet: 93 22 53 32

Siv Thompson, kommunikasjonsrådgiver i Kirkerådet: 48 24 82 54

Fem menn nominert i Stavanger

(20.02.2009)

Kultur- og kirkedepartementet sender nå nominasjonslisten til avstemning blant menighetsråd, prester, kateketer, diakoner og kantorer i Stavanger bispedømme, alle prostene i landet, professorene ved de teologiske fakultetene og rektorene ved de praktisk-teologiske seminarene. Etter avstemningen blir resultatet sendt til de enkelte biskopene og Kirkerådet til uttalelse før utnevning skjer i kirkelig statsråd.

De nominerte kandidatene har svart på en del spørsmål fra bispedømmerådet. [Disse svarene kan ses her.](#)

Etter en grasrothøring der 120 navn ble foreslått, plukket bispedømmerådet ut 34 personer som ble spurt om å stille som kandidater til bispeembetet i Stavanger. 17 av disse – 14 menn og tre kvinner – sa ja til å la seg nominere.

De som er nominert, er altså disse fem:

Ludvig Bjerkreim (54), prost i Sandnes

Øystein Bjørdal (60), domprost i Molde

Erling J. Pettersen (58), sokneprest i Nordstrand, Oslo

Svein Arne Theodorsen (53), prost i Sunnhordland

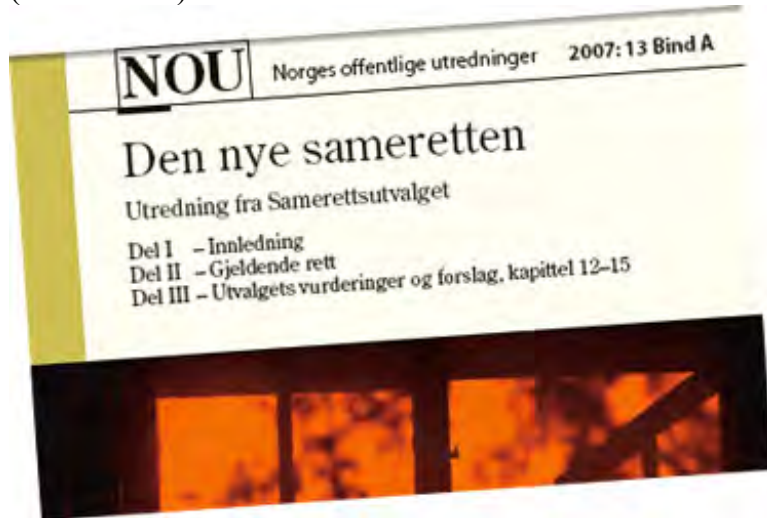

Kjetil Aano (59), generalsekretær i Det norske Misjonsselskap

- [Her finner du bilder og opplysninger om kandidatene](#)
- [Regler om nominasjon m.v. ved utnevning av biskop](#)

Samisk kirkeråd drøfter Samerettsutvalgets innstilling

(23.02.2009)

Samisk kirkeråd møtes i Skånland i Sør-Troms 25. - 26. februar. - Skånland ligger det sørligste nordsamiske språkområde. Det er et levende samisk miljø i dette området. Samiske gudstjenester begynner å bli en tradisjon i Skånland kirke og skolen tilbyr undervisning i samisk som førstespråk, forteller fungerende generalskretær i Samisk kirkeråd, Rávdná Turi Henriksen.

Den nye sameretten

Det knytter seg interesse til hva Samisk kirkeråd vil mene om konklusjonene fra Samerettsutvalgets mangeårige arbeid. Utvalget har avgitt en rekke utredninger om samenes rettslige og politiske stilling. NOU 2007: 13 Den nye Sameretten er avslutningen av utvalgets utredningsarbeid gjennom 27 år.

Inntillingens forslag går ut på å gjennomføre statens folkerettslige forpliktelser overfor samene, men enkelte kritikere mener reindriftsnæringen har fått for stor oppmerksomhet.

I forslaget til kirkens høringsuttalelse som nå ligger på Samisk kirkeråds bord, gis det støtte til lovendringene som gjør at reindriftsnæringen får færre forvaltningsregimer å forholde seg til. I høringsutkastet merker man seg også at det anbefales en synliggjøring av reindriftsretten i statsallmenninger i Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag og Hedmark.

- [Se informasjon om Høring - NOU 2007: 13 Den nye sameretten](#)

Åpent temamøte

Samisk kirkeråd har invitert sameforeninger i Skånland-området, lokale læstadianske forsamlinger, politisk og administrativ ledelse i kommunen, lokale skolemyndigheter, prest og menighetsråd til et åpent temamøte 25. februar. Programmet består blant annet av foredrag ved Randi Nymo, psykiatrisk sykepleier/doktorgradsstudent ved Høgskolen i Narvik. Nymo skal ta for seg barrierer mellom "markebyggingen" og Den norske kirke og hva de kan skyldes. Forsamlingstaler Idar Reinås har dessuten innlegg om hvordan samisk språk og kultur kan berike kirkelivet i Skånland.

Gudstjeneste

Det blir samisk/norsk kveldsgudstjeneste i Skånland kirke onsdag 25. februar. Biskopen i Sør-Hålogaland Tor B. Jørgensen, som er medlem av Samisk kirkeråd deltar. Liturg er leder i

Samisk kirkeråd, Tore Johnsen og prekenen er ved sokneprest Ole Jakob Vestvik. (Kirkens informasjonstjeneste)

Priv. til red.:

Samisk kirkeråds møte holdes på Tjeldsundbrua Kro & Hotell AS, Evenskjer. Møtets tidsramme er onsdag 25. februar kl. 09.00 – torsdag 26. februar kl. 16.00.

Temamøtet 25. februar arrangeres kl kl 14.00-15.30.

Gudstjenesten 25. februar i Skånland kirke starter kl. 18.00.

Sakslisten:

SKR 01/09 Protokoller

SKR 04/09 Årsmelding for De sentralkirkelige råd 2008

SKR 05/09 Årsplan for De sentralkirkelige råd 2009

SKR 06/09 Budsjett for De sentralkirkelige råd 2009

SKR 07/09 Statsbudsjettet 2010. Prioriteringer for det helhetskirkelige området

SKR 08/09 Statsbudsjettet 2010. Prioriteringer for KR

SKR 09/09 Opplysningsvesenets fond. Tildeling av midler 2009

SKR 10/09 Høringsuttalelse NOU 2007:13 - Den nye Sameretten

SKR 12/09 Oppnevning av representanter til urfolksprosjekt Australia 2009

SKR 13/09 Uttalelse om tilsetting av generalsekretær for Samisk kirkeråd

Kontaktpersoner:

Leder i Samisk kirkeråd

Tore Johnsen, mobil 92 63 70 31

E-post: tore.johnsen@kirken.no

Generalsekretær i Samisk kirkeråd

Rávdná Turi Henriksen

E- post: ravdna.turi.henriksen@kirken.no

Telefon: 48 99 12 35 / 23 08 12 00

- Kyrkja meir etterspurd i samfunnsdebatten

(24.02.2009)

- Som ein del av eit globalt fellesskap og som talerøyr for dei som er mindre privilegerte enn oss her i landet, er kyrkja si røyst viktig i alle debatter kring verdispørsmål, seier Hagen Agøy.

- Religion er på veg attende som eit brennbart politisk tema, noko som i hovudsak kjem av tilhøve i det internasjonale samfunn. Tema som religionsfridom, yringsfridom, spørsmål om kva som er religiøst og kva som er kulturelt betinga, på hva måte religiøse kjensler og stoltheit vert krenka m.m. ligg under i debattar om blasfemiparagraf og hijaber. Fram mot stortingsvalet kan vi vente at nokre av våre politikarar vil freiste å utnytte dette konfliktstoffet for å sanke røyster, seier Hagen Agøy.

- [Les talen til Berit Hagen Agøy ved opninga av møtet i Mellomkyrkjeleg råd 25. februar](#) (pdf)

Mellomkyrkjeleg råd har ansvaret for offisiell kontakt med andre kyrkjesamfunn på Den norske kyrkja sine vegner. Dette organet arbeider og med ei rekkje internasjonale spørsmål gjennom ulike felleskyrkjelege organ. Møtet i Mellomkyrkjelig råd 25.-26. februar startar med eit kort seminar om Den norske kyrkja sin aktuelle økumeniske profil og utfordringar nasjonalt og internasjonalt.

Spådom som slo til

Biskop Eivind Berggrav hevda for over 50 år sidan at "økumenikk" ville bli eit like kjært ord for norske kristne som "misjon" var det den gongen. Generalsekretæren i Mellomkyrkjeleg råd for Den norske kyrkja, Olav Fykse Tveit meiner Berggrav til dels har fått rett:

- Eivind Berggravs spådom har slått til. Økumenisk arbeid vert no oppfatta som ein del av den sentrale verksemda i kyrkja. Dette påverkar óg oppfatninga av Mellomkyrkjeleg råd, meiner han: - Vi har dei siste åra vorte mindre av eit spesialorgan for eit spesielt engasjement, sier Olav Fykse Tveit.

Evangelisk-luthersk

På sakskartet til møtet i Mellomkyrkjeleg råd denne veka står mellom anna saka "Evangelisk-luthersk kyrkeforståing i dag". Dette handlar om ein prosess leia av Teologisk Nemnd (eit fagorgan under Mellomkyrkjeleg råd) som etter planane skal munne ut i ei sak på Kyrkemøtet i 2010.

Migrantkyrkjer

Som vidareføring av saka "Innvandring og integrering" på Kyrkjemøtet i 2006, er det bestemt at

Kyrkjemøtet 2009 skal handsame ei sak om migrantkyrkjer og integrering. Mellomkyrkjeleg råd får seg forelagt ei skisse til ei slik kyrkjemøtesak. Omlag 40% av ikkje-vestlege innvandrarakar til Noreg har ein kristen kulturbakgrunn. Den kyrkjelege konteksten i Noreg (og i resten av Europa) vert endra av dette. Nye innvandrarkyrkjelydar etablerar seg, særleg i dei større byane, og mange stader har dei berre sporadisk kontakt med dei tradisjonelle kyrkjene.

Arbeidsinnvandring

Mellomkyrkjeleg råd drøftar og korleis Den norske kyrkja kan arbeide for ein mindre restriktiv arbeidsinnvandringspolitikk. Eit framlegg til høyringsfråsegn frå Den norske kyrkja om NOU 2007: 13 Den nye Sameretten, ligg óg på bordet. Mellomkyrkjeleg råd held sitt møte 25.-26. februar i Kirkens hus, Rådhusgt. 1-3, Oslo.

Sakslista for møtet i Mellomkyrkjeleg råd 25.- 26. februar:

Sak MKR 01/08: Protokoller

Sak MKR 02/09: Saker i de økumeniske organisasjonene

Sak MKR 03/08: Orienteringssaker

Sak MKR 04/09: Referatsaker

Sak MKR 05/09: Valg av nestleder og ett varamedlem til arbeidsutvalget 2009-2010

Sak MKR 06/09: Årsplaner 2009

Sak MKR 07/09: Årsmelding for de sentralkirkelige råd 2008

Sak MKR 08/09: Budsjett for de sentralkirkelige råd 2009

Sak MKR 09/09: Migrantmenigheter

Sak MKR 10/09: Fordeling av OVF-midler til søsterkirker og økumeniske organisasjoner 2009

Sak MKR 11/09: Den norske kirkes nord/sør-informasjon (KUI) – Virksomhetsplan og budsjett for 2009

Sak MKR 12/09: Statsbudsjettet 2010. Prioriteringer for det helhetskirkelige området

Sak MKR 13/09: Statsbudsjettet 2010. Prioriteringer for Kirkerådets område

Sak MKR 14/09: Evangelisk-luthersk kirkeforståelse i dag

Sak MKR 15/09: Forberedelse til generalforsamlingen i LVF 2010

Sak MKR 16/09: Forberedelse til generalforsamlingen i KEK 2009

Sak MKR 17/09: Oppfølging av kirkeavtaler

Sak MKR 18/09: To kirker – én tro. Avtale mellom Den norske kirke og Den Evangelisk Lutherske Frikirke

Sak MKR 19/09: Oppnevning av styremedlemmer til NKR 2009-2011

Sak MKR 20/09: Den nye Sameretten – utredning fra Samerettsutvalget

Sak MKR 21/09: Uttalelse om en mindre restriktiv innvandringspolitikk

Sak MKR 22/09: Møteplan for rådsmøter 2010

Sak MKR 23/09: Oppnevning av medlem til KISP for perioden 2009-2011

Sak MKR 24/09: Supplerende oppnevning av vara, LVFs generalforsamling 2010

Sak MKR 25/09: Vedtektsendringer for Norges Kristne Råd

Kontaktpersonar:

Generalsekretær i Mellomkyrkjeleg råd, Olav Fykse Tveit, mobil 48 99 12 70

olav.fykse.tveit@kirken.no

Leiar i Mellomkyrkjeleg råd Berit Hagen Agøy, mobil 99 32 07 92 berit.agoy@t-fk.no

Etterlyser norsk religionspolitikk

(26.02.2009)

Mellomkirkelig råd ber om en utredning av norsk religionspolitikk

De siste ukers politiske famling og påfølgende turbulens om religionenes plass i samfunnet aktualiserer behovet for en grundig og vidtfavnende utredning av politiske spørsmål om tros- og livssynsforhold i Norge. På dette komplekse feltet er det mange viktige spørsmål som krever en bedre politisk behandling. Det er dypt beklagelig at enkelte politikere viser mangel på respekt for religionsfriheten på en slik måte at for eksempel muslimer stigmatiseres.

Kirken har et kall til å verne om det gudgitte menneskeverdet som gjelder alle mennesker. Som majoritetstrossamfunn har vi et ansvar for at minoritetene sikres gode og rettferdige vilkår, slik at alle kan føle seg hjemme og leve sammen på en god måte i et flerreligiøst Norge.

Norske myndigheter har viet forholdet til Den norske kirke mye oppmerksomhet. Behovet er imidlertid stadig til stede for et bredere arbeid om hvordan man sikrer like rettigheter og trosfrihet for *alle* mennesker i Norge. Dette ble etterlyst i Den norske kirkes stat/kirke utvalg (Bakkevig-utvalget) og i det offentlige stat/kirke utvalget (Gjønnes-utvalget), men har hittil ikke vært gjennomført.

Dette viktige feltet krever utredning med historisk og kulturell kompetanse, innsikt i hvordan disse spørsmålene er behandlet i andre land, og godt politisk skjønn. Det er nødvendig å utrede hvordan ulike, men legitime behov kan dekkes for at like rettigheter skal bli ivaretatt. Utredningen må nyttiggjøre seg den kompetanse som finnes i de ulike tros- og livssynssamfunnene og i fagmiljøer, og søke å legge opp til samlende politiske løsninger. Menneskerettighetene med trosfrihetsprinsippet må ligge til grunn for en framtidig politikk.

Mellomkirkelig råd ber derfor regjeringen starte arbeidet med en bred utredning av norsk religions- og livssynspolitikk.

Kontaktpersoner:

Generalsekretær i Mellomkirkelig råd, Olav Fykse Tveit, mobil 48 99 12 70

olav.fykse.tveit@kirken.no

Leder i Mellomkirkelig råd Berit Hagen Agøy, mobil 99 32 07 92 berit.agoy@t-fk.no

Kirkemøtet flyttes fra høsten til våren

(03.03.2009)

På møtet i Kirkerådet denne uken er "Tidspunkt for fremtidige Kirkemøter" en av sakene. Kirkerådets sekretariat anbefaler at Kirkemøtet holdes så snart som mulig etter at bispedømmerådene har startet sitt arbeid. Dette gjør det også mulig å få en rask avklaring av sammensetningen av Kirkerådet som velges på Kirkemøtet. I forslaget til vedtak som anbefaler at endringen gjelder fra og med 2011, er Kirkemøtet lagt til den første hele uken etter påske. Helt siden Kirkemøtet ble opprettet i 1984 har det hvert år vært avholdt i november.

Etter forslag fra kirkerådsmedlem Arne Backer Grønningsæter drøfter Kirkerådet oppfølging av [den nye ekteskapsloven](#).

Den norske kirkes høringsuttalelse til Samerettsutvalgets innstilling [NOU 2007: 13 Den nye Sameretten](#) ble drøftet på møter i Samisk kirkeråd og Mellomkirkelig råd sist uke. Kirkerådet skal avgis høringsuttalelsen som blant annet handler om statens folkerettslige forpliktelser overfor samene. Utredningen inneholder flere lovforslag knyttet til samiske rettigheter til land og vann i tradisjonelle samiske områder.

I Særskilte regler for de kirkelige valg 2009 [som Kirkemøtet vedtok i fjor](#), manglet regler om manntall og utlegging av manntall. Forslag til slike regler legges fram til vedtak på Kirkerådets møte. Ny løsning for kirkens medlemsregister er nå utviklet så langt at Kirkerådet ikke ser behov for større endringer i reglene om manntall og utlegging av manntall i forhold til den nye registerløsningen. Grunnlaget for disse reglene er kirkeloven § 4 og [Forskrift om Den norske kirkes medlemsregister](#). Kirkerådet skal også gjøre et par andre justeringer i valgreglene.

Ellers preges denne ukenms møte i Kirkerådet av årsplaner og budsjett for de sentralkirkelige råd og drøfting av prioriteringer på Statsbudsjettet for 2010. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Se saksdokumentene til møtet i Kirkerådet her](#)

Sakslisten til Kirkerådets møte 5.-6. mars:

KR 01/09 Referatsaker
KR 02/09 Orienteringssaker
KR 03/09 Årsmelding for de sentralkirkelige råd 2008
KR 04/09 Årsplan for de sentralkirkelige råd 2009
KR 05/09 Budsjett for de sentralkirkelige råd 2009

KR 06/09 Statsbudsjettet 2010. Prioriteringer for det helhetskirkelige området
KR 07/09 Statsbudsjettet 2010. Prioriteringer for Kirkerådet
KR 08/09 Opplysningsvesenets fond - tildeling av midler
KR 09/09 Evaluering av Kirkemøtet 2008. Program og foreløpig sakliste for Kirkemøtet 2009
KR 10/09 Høringsuttalelse NOU 2007:13 Den nye sameretten
KR 11/09 Fastssettelse av møtedatoer for Kirkerådet 2010
KR 12/09 Oppnevning av styremedlemmer til Norges kristne råd 2009-2011
KR 13/09 Tidspunkt for fremtidige Kirkemøter
KR 14/09 Oppnevning av vararepresentant til styret for Kirkens familievern
KR 15/09 Enkelte endringer i Regler om sammensetning av og valg til de døvekirkelige organer, og om formene for deres virksomhet
KR 16/09 Særskilde preiketekstar 2010-2011
KR 17/09 Tilsetting av avdelingsdirektør i Kirkerådets sekretariat i Avdeling for menighetsutvikling
KR 18/09 Delegering av fullmakt for tilsetting av generalsekretær Samisk kirkeråd
KR 19/09 Delegering av fullmakt for tilsetting av avdelingsdirektør i Kirkerådets sekretariat i Avdeling for kommunikasjon, informasjon og IT
KR 20/09 Særskilte regler for de kirkelige valg 2009 - endringer og justeringer
KR 21/09 Supplerende oppnevning av vara, LVFs generalforsamling 2010
KR 22/09 Supplerende oppnevning av delegat og vara til KEKs generalforsamling 2009.
KR 23/09 Oppfølging av den nye ekteskapsloven
KR 24/09 Eventuelt

Priv. til red.:

Møtet i Kirkerådet 5.-6. mars holdes i Kirkens Hus i Rådhusgt. 1-3, Oslo. Møtet er åpent for pressen.

Kontaktpersoner:

Kirkerådets leder Nils-Tore Andersen, mobil 91 19 89 13 E-post: nilstore@online.no
Direktør i Kirkerådet Jens-Petter Johnsen, mobil 48 99 12 10 E-post:
jens.petter.johnsen@kirken.no
Fung. informasjonssjef Gunnar Westermoen, mobil 48 21 16 71 E-post:
gunnar.westermoen@kirken.no

Vil bidra til samvirke og sammenheng

(06.03.2009)

- Menighetsutvikling er en viktig utfordring for kirken. Det blir spennende å arbeide under den overskriften med et så bredt spekter av tema som er lagt til Avdeling for menighetsutvikling, sier Wirgenes. Han skal nå lede den største avdelingen i Kirkerådets sekretariat. Etter omorganisering av sekretariatet i februar i år, har denne avdelingen ansvaret for arbeidet med

- trosopplæring, barn og unge,
- diakoni og samfunn,
- gudstjenesteliv og kultur,
- Liturgisk senter i Trondheim.

Disse fagområdene er plassert i seksjoner under avdelingsparaplyen *menighetsutvikling*.

Paul Erik Wirgenes har vært prosjektleder for [Trosopplæringsreformen i Den norske kirke](#) siden starten i 2003. Den fem-årige prosjektperioden for innføring av trosopplæring i Den norske kirke ble avsluttet ved årsskiftet. Det nasjonale sekretariatet for trosopplæringsprosjektet er nå er del av avdelingsstrukturen i Kirkerådets sekretariat. Trosopplæringsreformen videreføres gjennom seksjonen for barn, unge og trosopplæring og er blant de områder Wirgenes har et lederansvar for.

Kirkerådets mai-møte drøfter oppfølging av ny ekteskapslov

(06.03.2009)

Lederen i Kirkerådet, Nils-Tore Andersen sa tydelig ifra da rådet drøftet saken 5. mars:

- Jeg kan ikke være med på noe vedtak som styrer mot, - eller gir føringer for, - utarbeiding av ny liturgi for ekteskapsinngåelse eller forbønn for samkjønnet ekteskap.

Kirkerådets leder minnet om den brede [kirkelige kritikken](#) av regjeringens forarbeid av endringen i ekteskapsloven:

- Med bakgrunn i vår kritikk av regjeringen synes jeg vi bør gi mulighet til en grundig kirkelig utredning av samliv og ekteskapslov før vi vurderer eventuelle konsekvenser av den nye ekteskapsloven, sa Nils-Tore Andersen.

Han får støtte fra direktør i Kirkerådet, Jens-Petter Johnsen:

- Vi trenger en gjennomgang av den bibelske forståelsen av samliv og ekteskap, sier Johnsen.

Bispemøtets preses, Olav Skjevesland som representerer Bispemøtet i Kirkerådet, mener også det er behov for en teologisk utredning av forståelsen av ekteskap og samliv:

- Vår kirke har ikke egentlig tatt den viktige læredeebatten om dette spørsmålet. 2007-vedtaket på Kirkemøtet hadde en pragmatisk bakgrunn, sa Skjevesland.

[Kirkemøtets flertall](#) gikk i 2007 imot utkastet til ny ekteskapslov. – Kirkemøtet vil fastholde at ekteskapsbegrepet fortsatt skal forbeholdes det offisielt inngåtte og forpliktende samlivet mellom mann og kvinne, hette det i uttalelsen fra Kirkemøtet. Men ny ekteskapslov ble vedtatt 11. juni 2008 med virkning fra 1. januar 2009.

Ekteskapsloven fikk i § 16 dette tillegget ”Et ekteskap er ugyldig dersom prest i Den norske kirke ikke har fulgt liturgi fastsatt av Kirkemøtet.”

På møtet i Bispemøtet i oktober i fjor ([BM 36/08](#)) understreket biskopene at prester ikke kan forrette ved inngåelse av likekjønnet ekteskap.

- [Homofile i kirken 1992-2007](#)

Kontaktpersoner:

Kirkerådets leder Nils-Tore Andersen, mobil 91 19 89 13 E-post: nilstore@online.no

Direktør i Kirkerådet Jens-Petter Johnsen, mobil 48 99 12 10 E-post: jens.petter.johnsen@kirken.no

Fung. informasjonssjef Gunnar Westermoen, mobil 48 21 16 71 E-post:
gunnar.westermoen@kirken.no

Bjørgvins 35. biskop på plass

(09.03.2009)

Vigslingsgudstjenesten ble ledet av Bispemøtets preses Olav Skjevesland. Til stede var HM Kong Harald, kirkestatsråd Trond Giske og Gunnar Bakke, ordfører i Bergen. Den som hadde reist lengst for å være med på vigslingen, var Asfaha Mehary, president i Den evangelisk-lutherske kirken i Eritrea. I tillegg deltok biskop Peter Fischer-Møller fra Den danske folkekirke, biskop Esbjörn Haglund fra Svenska kyrkan og biskop Seppo Häkkinen fra Den evangelisk-lutherske kirken i Finland.

Ved vigslingshandlingen ledet av biskop Skjevesland deltok de to nevnte biskopene fra Danmark og Eritrea, i tillegg til biskopene Ole Christian Kvarme og Helga Haugland Byfuglien, Kirkerådets leder Nils-Tore Andersen, leder for bispedømmerådet Magne Skjeldal og nestleder i Domkirken menighetsråd Bjørg Olsen.

Kvinnefokus

I sin preken på kvinnedagen fokuserte Nordhaug blant annet på kvinner i kirken. Han uttrykte glede over at både kvinner og menn har lik mulighet til å bli både biskop og prest, og sa at han håpet Bjørgvin bispedømme i løpet av hans tid som biskop ville få opp andelen kvinnelige prester.

Festen fortsatte

I Håkonshallen var det dekket til 299 inviterte gjester. Den nye biskopen og bispedømmerådsleder Magne Skjeldal hadde HM Kongen mellom seg under servering av laks og steinbit og

karamellpudding til dessert.

Flere av talerne under lunsjen kommenterte Nordhaugs forhold til Fredrikstad fotballklubb og uttrykte bekymring for at han ikke skulle bli godtatt dersom han ikke ble Brann-supporter. Nordhaug som siste taler måtte slå fast at han ikke ville kunne bytte side, han var for alltid fortapt i plankebyens fotballgutter. Men han gledet seg til å gå på fotballkamp i Bergen.

Halvor Nordhaug forlater stillingen som rektor ved Praktisk-teologisk seminar ved Menighetsfakultetet.

Bjørgvin bispedømme er et av landets fem opprinnelige bispedømmer. Bispesetet ble opprettet på Selje på 1000-tallet og flyttet til Bergen i 1170. Bispedømmet omfatter i dag Sogn og Fjordane og Hordaland fylker.

- [Se oversikten over tidligere biskoper i Bjørgvin her.](#)

Halvor Nordhaugs far, Ole Nordhaug, var den første biskopen i Møre bispedømme (som ble utskilt fra Bjørgvin og Nidaros bispedømmer i 1983). 8. mars 2009 var han til stede ved vigslingsgudstjenesten der sønnen Halvor ble innsatt som Bjørgvin bispedømmes nye biskop.

- [Talen til bispemøtets preses, Olav Skjevesland ved vigslingsgudstjenesten](#)
- [Biskop Halvor Nordhaugs preken ved vigslingsgudstjenesten](#)
- [Hilsen ved HM Kongen under lunsjen i Håkonshallen](#)
- [Hilsen ved ordfører Gunnar Bakke under lunsjen i Håkonshallen](#)
- [Hilsen ved leder i Kirkerådet, Nils-Tore Andersen under lunsjen i Håkonshallen](#)

Brobyggerprisen 2009 til Migrapolis

(09.03.2009)

[I sin begrunnelse for tildelingen](#) skriver styret i NKA blant annet følgende:

- Norske kirkeakademier tildeler årets Brobyggerpris til redaksjonen i Migrapolis for det viktige arbeidet som gjøres for å løfte fram og synliggjøre minoriteter i det norske samfunnet på en troverdig måte. Migrapolis utfordrer fordommer og vante oppfatninger av "de andre", og bidrar til nyansering og økt kunnskap. Programmene viser hvor mangfoldig befolkningen med minoritetsbakgrunn er. Serien påpeker forskjeller mellom og innad i ulike kulturer, grupper og miljøer, men framhever også likheter og samhold på tvers av kulturelle, etniske og sosiale skillelinjer. Slik er Migrapolis med på å skape aksept og forståelse for et større mangfold. Vi tror at programmene bidrar til økt toleranse for ulike måter å tenke, tro og leve på.

Generalsekretær Anne Veiteberg i Norske kirkeakademier peker på at programmet Migrapolis har gått fra å være et smalt magasin for og med innvandrere til å angå alle. Programmet har rundt 400 000 seere per episode.

- Årsaken til denne suksessen er først og fremst redaksjonens valg av temaer og innfallsvinkler, og måten programlederne opptre på. Temaene behandles på en ordentlig måte, og intervjuene preges av stor åpenhet og respekt for den enkeltes ståsted og verdighet. I tillegg har nesten alle reportasjer overraskende elementer, og humor brukes flittig, sier Veiteberg. Hun mener Migrapolis-redaksjonen presenterer stoff som skiller seg fra andre redaksjoners presentasjoner av det flerkulturelle Norge.

- At Migrapolis er annerledes, henger kanskje sammen med at redaksjonen speiler mangfoldet og bredden i befolkningen - i motsetning til de fleste andre redaksjoner i NRK og i andre kanaler, sier Veiteberg.

Migrapolis ble av Gullruten kåret til beste magasin- eller livstilsprogram i 2007 og fikk Medierosen våren 2008. Dette er første gang redaksjonen mottar en kirkelig pris.

Brobyggerprisen overrekkes Migrapolis den 14. mars under Norske kirkeakademiers årsmøte på Gran på Hadeland.

Mer informasjon om Brobyggerprisen kan fås ved henvendelse til styreleder i Norske kirkeakademier Kirsten Bjellaanes, mob.tlf. 93 43 82 01 eller generalsekretær i Norske kirkeakademier Anne Veiteberg, mob.tlf. 90 67 67 59.

E-post: anne.veiteberg@kirkeakademiene.no. Se også internettsider: www.kirkeakademiene.no.

Prisvinneren kan kontaktes på: 22 80 82 44 eller 95 22 51 63.

Mellomkirkelig råd kritiserer avslag til MUF'erne

(12.03.2009)

- Rettferdighet er ikke et matematisk prinsipp. Det må også være en rimelighet ut fra de aktuelle menneskenes situasjon og hvordan de er blitt behandlet av myndighetene så langt. Det er vel knapt noen andre som sendes ut etter 9 års opphold. Rettferdighet som moralsk prinsipp innebærer også en avveining av hva som er rimelig og godt skjønn. En rettferdig behandling av MUF'erne burde i større grad tatt inn over seg rimelige hensyn knyttet til disse menneskenes situasjon, verdighet og tilknytning til vår land, understreker Fykse Tveit

MUF`erne (Midlertidig opphold uten rett til Familiegjengenforening) er en gruppe nord-irakske flyktninger som kom til Norge i 1998, 1999 og 2000 og fikk midlertidige og begrensede oppholdstillatelser.

- Det har jo også frå juridisk hold vært rettet mye kritikk mot saksbehandlingen og de ulike regjeringenes håndtering av MUF-saken. Ledende jurister mener at utkastelsen kan være i strid med loven. Det er svært kritikkverdig når en gruppe mennesker blir kasteball i systemet og venter i over 9 år i Norge uten å få opphold. I lys av dette blir det enda mer underlig å vise til rettferdig behandling som begrunnelse for utkastelsen, understreker Fykse Tveit.

- Denne saken har lenge vært en politisk sak, og kan bare løses politisk, understreker Fykse Tveit. Han ber regjeringen løse denne saken på en verdig måte og gi MUF'erne opphold i Norge. - Det ville tjene denne regjeringen til ære, sier han.

Oslo biskop besøker Oslos muslimer

(18.03.2009)

Oslobiskopen ser med bekymring på diskusjonen om "snikislamisering" og håper den videre debatt unngår sammenblanding av innvandrerddebatt og diskusjon om religion i det offentlige rom.

- Vi har nå sett at interessen for å diskutere religiøse uttrykk i det offentlige rom er stor, og da er det viktig at denne debatten også øker forståelsen for religiøst liv og religiøse uttrykk, sier Kvarme.

- Det er også viktig for meg å understreken at ekstremisme og voldsutøvelse i ulike religioners navn er noe både kristne, muslimer og jøder i Oslo by tar avstand fra. Det har vi i fellesskap gitt uttrykk for tidligere, og det er også en grunn til at vi trenger fortsatt samtale.

- Vi ønsker religionsfrihet og likebehandling av trossamfunn her i landet. Dette forutsetter en bevisst religionspolitikk, men også et kulturelt klima som tåler utfordrende mangfold. Da må vi unngå at det spilles på ubevisst frykt for det ukjente. Som kristne skal vi møte mennesker med nestekjærlighet, og vi må møte det religiøse mangfold ved aktivt å delta i det som kristne mennesker, sier Oslos biskop.

Ole Christian Kvarme besøker moskeen "Det islamske fellesskap Bosnia og Herzegovina" og Islamic Cultural Center kommende fredag. Islamic Cultural Center åpnet 19. februar i år og er den nyeste moskeen i Oslo. (Kirkens informasjonstjeneste)

Kontaktperson:

Ruth Marit Vatne tlf.: 23 30 11 68 / 95 96 59 77 E-post: ruth-marit.vatne@kirken.no

Sentralbord v/ Oslo bispekontor: 23 30 11 60

Priv. til red.:

Biskop Kvarme besøker

"Det islamske fellesskap Bosnia og Herzegovina" der lederen i Islamsk Råd Norge, Senaid Kobilica, er hovedimam.

Fredag 20. mars , ca. kl. 12.00/12.15. Moskeen ligger opp Grenseveien fra Carl Berner, adr: Fougner vei 2a.

Islamic Cultural Center, den nye store moske-bygningen i Tøyenbekken 24, der Mehboob-ur-Rehman er imam.

Fredag 20. mars ca. kl. 13.30.

Kristenfolket må på banen i religionsdebatten

(19.03.2009)

Fykse Tveit meiner at tradisjonen frå Hans Nilsen Hauge har stor relevans for den religionsdiskusjonen vi no har:

– Det er ei historie om å ha behov for religionsfridom, om å gje uttrykk for si religiøse overtiding og engasjement mot statens og majoritetens lover og skikkar. Store delar av det ein kalle ”kristenfolket” i Den norske kyrkja identifiserer seg med denne historia. Det er ikkje berre andre kyrkjer og andre religionar som har ei oppleving og ein identitet som minoritet, sa generalsekretæren i Mellomkyrkjeleg råd.

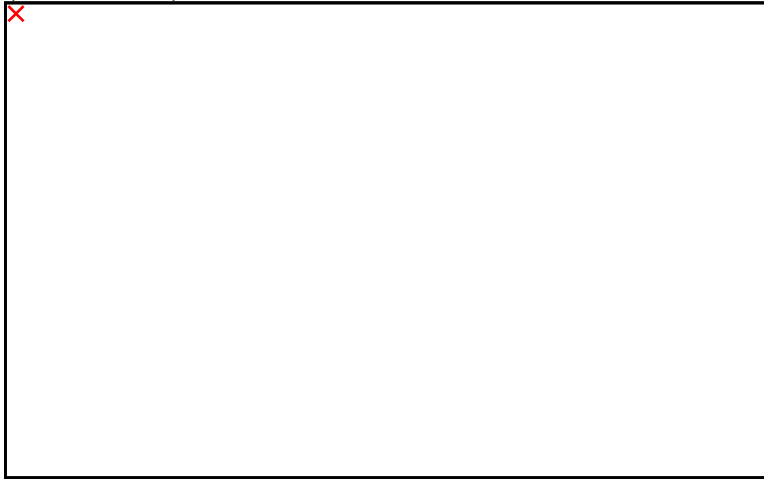
– Med Hans Nielsen Hauge har vi ei grunnforteljing i det norske ved Den norske kyrkja som handlar om at nokon vart nekta å få gje uttrykk for si religiøse overtiding og ikkje fekk medverke til utvikling av landet sjølv når ein ville og kunne det. Han vart stigmatisert og straffa for at han viste si religiøse overtiding, og bad om lov til det, sa Fykse Tveit, og kom med ei utfordring til dei i Den norske kyrkja som kanskje har størst erfaring med religiøse minoritetar:

– Mange misjonærar og misjonsleiarar har lært å leve saman med menneske av anna tru. Dei veit at om ein skal vere truverdig som misjonær, må ein også opptre med respekt og vørndnad for andre. No må misjonsleiarar og misjonærar på banen for å fortelje meir om den innsikta dei har. Mange av dei åndelege etterkomarane til Hauge har erkjent at skal nokon kunne velje å vise si kristne tru i andre land, så er det ikkje rett å hindre nokon å få ha si tru og vise den i vårt land. Sjølv om dei ikkje er lutherske, og heller ikkje kristne. (Kirkens informasjonstjeneste)

Les heile innlegget til Olav Fykse Tveit [her](#) .

Earth Hour: Slå av flomlyset 28. mars

(20.03.2009)

Earth Hour begynte som et WWF-initiativ i Sydney for to år siden, og er i ferd med å bli tidenes sterkeste kollektive meningsytring. Kampanjen har utløst grasrotaksjoner som har fanget oppmerksomheten til folk over hele verden. I 2008 var 371 byer i 35 land med på denne kampanjen mot klimaendringer. I år er målet tusen byer og en milliard mennesker. I Norge støttes kampanjen av mange kommuner, NHO, HSH og LO. Nå vil Den norske kirkes ledelse at kirken også skal slukke lyset en time den siste lørdagen i mars.

Et synlig signal

2009 er et viktig år for verdens klima, og menigheter over hele landet setter for tiden fokus på behovet for konkrete resultater ved klimatoppmøtet i København i desember. Det å slukke lyset ved kirkene kan fungere som et synlig signal til politikerne om at kirkene forventer modig handling for å stanse klimaendringene, som først og fremst rammer verdens fattige. Samtidig retter en slik markering fokus mot hva menighetene kan gjøre med sin egen ressursbruk, sier direktør Jens-Petter Johnsen i Kirkerådet.

– Vi oppfordrer menighetene til å delta i kampanjen og på den måten vise kirkens engasjement for klima, miljø og bærekraft. Kirkene er synlige signalbygg som er sentralt plassert i lokalsamfunnet. Derfor vil mange legge merke til at flombelysningen slås av ved denne markeringen, sier preses i Bispemøtet Olav Skjevesland. Kampanjen støttes både av Bispemøtet, Kirkerådet, KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon og styringsgruppen for det felleskirkelige prosjektet Skaperverk og bærekraft.

Slukk lyset hjemme også

Biskop Tor B. Jørgensen understreker at enkelthusholdninger også kan delta i kampanjen ved å slukke elektriske lys denne timen. – Jo flere som deltar, jo sterkere blir signalet om at vi er mange som engasjerer oss og forventer handling i klimasaken, sier Jørgensen. Han oppfordrer menighetene til å legge informasjon om Earth Hour inn i kunngjøringene ved gudstjenesten søndag.

KA sender denne uken en utfordring til fellerådene og menighetsrådene. I tillegg til å slukke lyset en time lørdag 28. mars kl. 20.30 anbefaler KA å ha et arrangement i kirken denne kvelden. – Sikkerhetsproblematikken rundt og i kirker, har jo stått i fokus de siste dagene, sier KAs direktør Frank Grimstad som ser at mørklagte kirker kan virke fristende på folk med annet enn solidaritet med klimaet i tankene.

Både Stortinget og rådhusene i Oslo, Bergen, Tromsø og Kristiansand mørklegges denne timen. Eiffeltårnet i Paris, Operaen i Sydney og Golden Gate i San Francisco er også med. (Kirkens informasjonstjeneste)

Bispemøte 30. mars - 2. april

(27.03.2009)

Utkast til ny liturgi, nye tekstrekker og ny salmebok er nå på høring. Bispemøtet ønsker kontinuerlig å følge dette arbeidet, som skal føre fram til vedtak på Kirkemøtet i 2010. Biskopene vil på den måten være forberedt til lærebehandlingen av hele liturgiforslaget neste år.

Diakonitjenesten og det ordinerte embete

Kirkemøtet kom i 2004 med en prinsipiell uttalelse om at diakontjenesten teologisk kan forstås som en del av kirkens ordinerte tjeneste. En utredningsgruppe nedsatt av Kirkerådet leverte i april 2008 en innstilling der man går inn for å ordinere diakoner. Bispemøtets arbeidsutvalg vurderte denne utredningen som problematisk fordi den bygget på en bestemt tolkning av Kirkemøtets 2004-vedtak. På [Bispemøtet i januar i år](#) var saken også oppe til drøfting. Da understreket Bispemøtet at de ulike tjenestegruppene i kirken bidrar til å realisere kirkens oppdrag. Det ble vedtatt å arrangere en konsultasjon om disse spørsmålene. En av dagene på Bispemøtet til uken (1. april) er satt av til denne konsultasjonen.

I løpet av møtet har biskopene satt av tid til erfaringsdeling rundt biskoprollen under overskriften "Mellom tradisjon og fornyelse". To av kollegiets nye medlemmer, biskop Ingeborg Midttømme i Møre og biskop Tor Singsaas i Nidaros, deler dessuten erfaringer ved det å være ny i biskoprollen. (Kirkens informasjonstjeneste)

På et pressemøte på Voksenåsen hotell og konferansesenter i Oslo torsdag 2. april kl. 15.00

presenterer Bispemøtet

[- et brev til menighetene om påsketro og klimaansvar](#)

[- en uttalelse om norsk religionspolitikk](#)

[- en uttalelse om presesfunksjonen i Bispemøtet og Stortingets vedtak](#)

[- en uttalelse om diakonitjenesten og kirkens ordinerte tjeneste](#)

Kontaktperson:

Generalsekretær i Bispemøtet

Christofer Solbakken, mob. tlf.: 95 11 99 46.
E-post: christofer.solbakken@kirken.no

Storsatsing på kommunikasjon foran kirkevalget

(01.04.2009)

Kirkerådet har kunnet velge på øverste hylle blant kommunikasjonsbyråer som ønsker å bistå med å gjøre kirken og Kirkevalget 2009 synlig i offentligheten. I siste runde deltok Dinamo, JKL, Burson-Marsteller, Argument og Geelmuyden.Kiese. Denne uken gjorde Kirkerådet sitt partnernvalg.

- Etter vår vurdering har Burson-Marsteller, i samarbeid med Bates, levert en meget god og bærende strategi for kommunikasjonsarbeidet foran Kirkevalget 2009. Foreløpig vil vi holde kortene tett til brystet, men kan røpe at innholdet i strategien vil gjøre valget synlig og skape oppmerksomhet på en positiv og relevant måte. Vi tror også at ideen vil være både gjenkjennelig og unik for kirken og kunne leve ut over Kirkevalget 2009, sier prosjektleder Vartdal (bilde).

- Årets kirkevalg er en unik mulighet for kirken til å snakke til hele sin medlemsmasse. Vi er stolte over å ha blitt valgt til å tilrettelegge kommunikasjonen rundt valget. Vi håper å bidra til å vekke engasjement rundt Kirkevalget, sier seniorrådgiver Dag Olav Stokken i Burson-Marsteller.

Totalsummen for det nasjonale kommunikasjonsoppdraget er på åtte millioner kroner. I tillegg er det avsatt 27 millioner til lokale valgtiltak og 23 millioner til utarbeiding og utsending av valgkort med informasjon til alle kirkens 3,1 millioner stemmeberettigede medlemmer.

Kirkerådet har følgende mål for kommunikasjonsarbeidet i forbindelse med Kirkevalget:

Medlemmer i Den norske kirke skal få et styrket engasjement og deltagelse i kirkens demokratiske organer. Målinger etter valget skal vise at Den norske kirkes medlemmer opplevde at:

- De kunne stille til valg om de ønsket det
- De kunne stemme hvis de ønsket det
- De visste hvem de kunne stemme på
- De har fått en større forståelse for hva kirkelige organer gjør
- De har fått en større forståelse for hva kirken er

Det er også et resultatmål å øke valgdeltagelsen fra tidligere år

Kirkerådet signerer kontrakten med Burson-Marsteller 7. april. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Se mer informasjon om Kirkevalget 2009 her](#)

Kontaktpersoner:

Prosjektleder i Kirkerådet Sissel Vartdal, tlf.: 23 08 12 57 / 48 99 12 57

Seniorrådgiver i Burson-Marsteller Dag Olav Stokken, tlf.: 23 16 45 00 / 91 66 50 78

- Ta kirkedemokratiet på alvor

(02.04.2009)

Bispemøtet hadde denne uken en ny drøfting av sin presesfunksjon. Foranledningen var at Stortingets kirke-, utdannings- og forskningskomite leverte innstilling om endringer i Kirkeloven.

Biskopene sier i en uttalelse torsdag at de er tilfreds med at Regjeringen i [Ot prp nr 34 \(2008-2009\)](#) sier at de vil styrke presesfunksjonen.

Saken er nå til behandling i Stortinget. Komiteen viser til ”at en slik nyordning kan innføres uten endringer i kirkeloven dersom preses velges av og blant biskopene.” Bispemøtet tar til etterretning at Komiteen ber om at Stortinget får saken til behandling ”etter at kirken selv har tatt stilling til hvilke modeller den mener er mest aktuelle for styrking av presesfunksjonen”.

- Forslaget om styrking av presesfunksjonen er lansert i en sak som handler om styrking av demokratiet i kirken (demokratireformen). Bispemøtet forventer at både Storting og Regjering lytter til hva kirkens organer uttaler om hvilke løsninger og modeller som skal velges, og på den måten tar kirkens demokrati på alvor. Lokalisering av kirkelige funksjoner handler om kirkens evne til å ivareta sine oppgaver, uttaler Bispemøtet.

- [Bispemøtet har denne uken også gjort vedtak om norsk religionspolitikk, den pågående gudstjenestereformen i Den norske kirke og diakontjenesten og det ordinerte embete.](#)

Nestekjærlighet og tydelighet

(02.04.2009)

Under overskriften "Religiøst mangfold og tydelige religionspolitikk", uttaler Bispemøtet seg om de siste par måneders debatt om islam i Norge. Bispemøtet minner om at det i første rekke er muslimer som er ofre for islamittisk terror.

- Denne situasjonen må ikke vendes mot muslimer i vårt eget land. Både muslimer, jøder og kristne i Norge har tatt og tar avstand fra ekstremisme og voldsutøvelse i Guds navn, sier biskopene.

- Vi ønsker religionsfrihet og likebehandling av trossamfunn, og at vi lærer å leve med et mangfold av religioner og livssyn. Det krever en bevisst religionspolitikk fra våre myndigheters side. Vi oppfordrer til at den utvikles med større tydelighet og kommer både minoritetene og majoriteten i befolkningen til gode. Det vil bidra til et klima som ser verdien av gudstro og livssyn og gi rom for et utfordrende mangfold.

Religionsfrihet og ytringsfrihet er to sider av samme sak. Den kritiske debatten er nødvendig, men det må også utvikles møteplasser for den rolige og personlige samtalen som øker gjensidig kjennskap og tar bort frykt. For oss som kirke er det vesentlig å møte mennesker av annen tro med kristen nestekjærlighet og tydelighet på egen tro og tradisjon, heter det i Bispemøtets vedtak.

- [Bispemøtet har denne uken også gjort vedtak om presesfunksjonen i Bispemøtet, den pågående gudstjenestereformen i Den norske kirke og diakontjenesten og det ordinerte embete.](#)

63000 ungdommer inviteres til konfirmasjon

(16.04.2009)

- Vi håper heftet vil sette i gang samtaler om konfirmasjon hjemme hos 14-åringene, sier Paul Erik Wirgenes (bilde) som er avdelingsdirektør i Kirkerådets avdeling for menighetsutvikling.

Heftet "Konfirmant 2010" er blitt til i et samarbeid mellom de elleve bispedømmerådene, Kirkens Nødhjelp og Kirkerådet. Den fargerike 16-siders trykksaken foreligger i 11 ulike utgaver med lokal informasjon fra alle bispedømmene. Lokal informasjon trekker fram eksempler på variasjonen innen kirkens konfirmasjonsundervisning og omfatter en personlig hilsen fra de elleve biskopene.

I heftet "Konfirmant 2010" gis glimt av hva kirkens konfirmasjonsundervisning tilbyr:

- Jesus lærte oss mye om hvordan vi som mennesker skal leve sammen og ta vare på den verden vi lever i. Dette tar vi på alvor i konfirmanttiden. Som konfirmant får du mulighet til å delta i kirkens arbeid for vern av naturen og omsorg for mennesker som trenger deg – lokalt og globalt, heter det i heftet. Sammenhengen mellom dåp og konfirmasjon uttrykkes slik:

- Fra livets begynnelse til livets slutt er du omsluttet av Guds kjærlighet. Dåpen er et synlig tegn på at du tilhører Gud og er en del av kirken. Det er dette som blir bekreftet ved konfirmasjonen. Selve ordet konfirmasjon betyr å bekrefte. I konfirmasjonsgudstjenesten kneler du ved alterringen. Konfirmantlederen ber for deg og gjentar løftet fra dåpen om at du tilhører Gud.

Økende oppslutning

I Den norske kirke konfirmeres i år over 42.000 ungdommer. Prosentandelen konfirmanter i forhold til antall døpte av barn med foreldre som er medlemmer av Den norske kirke, har i mange år ligget stabilt mellom 85 og 90 prosent. Andelen konfirmanter i forhold til hele ungdomskullet ligger nå rundt på 67 %. Siden 1960 har denne andelen sunket år for år. Men i senere år har nedgangen stanset. Tendensen viser nå en oppadgående kurve. I senere år har 1200-1400 ungdommer blitt døpt i løpet av konfirmanttiden siden de ikke ble døpt som barn. Konfirmasjon forutsetter dåp.

- Mange menigheter satser stort på å nå ut til flere av de potensielle konfirmantene. Betydningen av dette møtepunktet med en stor del av ungdomskullet kan neppe overvurdres. Derfor er det er gledelig å registrere at kirken lykkes bedre og bedre med sitt konfirmasjonstilbud, sier Paul Erik Wirgenes.

Sentralkontoret for folkeregisteret har gitt adresseopplysningene og tillatelse til distribusjonen av heftet "Konfirmant 2010". (Kirkens informasjonstjeneste)

Last ned heftet for din region (bispedømme):

- [Oslo](#)
- [Borg](#)
- [Hamar](#)
- [Tunsberg](#)
- [Agder og Telemark](#)
- [Stavanger](#)
- [Bjergvin](#)
- [Møre](#)
- [Nidaros](#)
- [Sør-Hålogaland](#)
- [Nord-Hålogaland](#)
- Her ligger også et brev i pdf-format til bruk ved utsendelse av informasjon om kirkens konfirmasjon
[BOKMÅL](#) - [NYNORSK](#)
- [Mer informasjon om konfirmasjon her](#)

Inkluderende TV-gudstjenester

(16.04.2009)

Under vignetten ”Åpen himmel” sender NRK regelmessig gudstjenester søndag ettermiddag. På gudstjenesten førstkomende søndag synger solistene Per Øyvind Brodtkorb og Anne Marte Slinning sammen med kor og orkester. Koret PULS fra Askim og Syng med oss fra Nedre Romerike deltar. Laila Degerdal leser tekst.

Gudstjenesten inngår i en serie på tre programmer med overskriften ”Inkluderende mangfold”. De øvrige programmer sendes på NRK 1 søndagene 26. april og 3.mai kl. 17.30. Tema er henholdsvis ”Nattverden” og ”Det kristne fellesskapet”. Gudstjenestene er et samarbeid mellom NRK, Borg bispedømme og Skårer og Lørenskog menigheter i Nedre Romerike prosti i Borg bispedømme.

Borg bispedømme har vært et foregangsbispedømme når det gjelder tilrettelagte gudstjenester. I mange år har Tor Ivar Torgauten vært ansatt som spesialprest i bispedømmet, med ansvar for at mennesker med utviklingshemming eller redusert funksjonsevne skal integreres i menighetene. I 2006 gav han ut boka ”Sammen skal vi bygge menighet. Når mennesker med utviklingshemming blir kirkens veiledere” (Verbum forlag).

NRK 1 søndag 19. april kl. 17.30.

NRK 1 søndag 26. april kl. 17.30.

NRK 1 søndag 3. mai kl. 17.30.

Programmene sendes i reprise på NRK 2, de påfølgende mandager kl. 10.30.

- [Se NRKs presentasjon av disse gudstjenestene](#)

- Ta klimaansvar – for de fattiges skyld!

(17.04.2009)

- Det er urovekkende at Arbeiderpartiet ser ut til å behandle spørsmålet om oljeutvinning løsrevet fra klimakrisen, sier Olav Fykse Tveit, generalsekretær i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke. - Vi forventer at det regjeringsbærende partiet viser en solidaritetsforståelse som rekker ut over Norges grenser og legger mer vekt på dette i næringspolitikken, sier han.

Kirken utfordres stadig sterkere av søsterkirker i fattige land til å bidra til å begrense Norges klimautslipp. Under klimatoppmøtet i Bonn forrige uke lanserte Sør-Afrika et forslag om at rike land må ta langt større ansvar for utslippskutt. Forslaget innebærer at Norge må redusere sine utslipp med 73%, mer enn det dobbelte av hva Stortingets klimaforlik legger opp til.

- Dette er et godt forslag, fordi det bygger på prinsipper om rettferdighet og rett til utvikling som styrende i klimadebatten. - På sikt må vi alle bruke annen energi enn olje, og vi må leve av noe annet enn å produsere olje, mener generalsekretæren i Mellomkirkelig råd.

Støtte til oljefondets nye retningslinjer

Regjeringen la 3. april frem sin melding om revidering av de etiske retningslinjene for Statens Pensjonsfond – Utland (oljefondet). I meldingen annonseres opprettelsen av et eget miljøprogram som skal investere i klimatiltak og et annet program for bærekraftig vekst i fremvoksende økonomier. I tillegg skal regjeringen sette i gang en utredning for å vurdere hvordan klimautfordringene kan påvirke finansmarkedene.

- Meldingen om å etablere et investeringsprogram innen miljøområdet er godt nytt for kirken og andre som har etterlyst en klimavennlig forvaltning av Statens Pensjonsfond – Utland (oljefondet), sier Kirkerådets direktør Jens-Petter Johnsen. – Å ta hensyn til klimakrisen er viktig for en ansvarlig langsiktig forvaltning av fondet, sier han.

- Som et av verdens rikeste land har Norge et etisk ansvar for å forvalte statsformuen på en måte som kommer verdens fattige og vårt felles miljø til gode. Signalene fra finansministeren om å bruke oljefondet for å oppnå slike politiske mål, er fremtidsrettet politikk, sier Jens-Petter Johnsen.

Den norske kirke har ved flere anledninger etterlyst at oljefondet brukes til å investere i klima. I

Kirkemøtets vedtak fra 2007 etterlyses en større satsing på klimavennlig energi og klimaforskning i investeringer fra oljefondet. (Kirkens informasjonstjeneste)

Kontaktpersoner:

Jens-Petter Johnsen, direktør i Kirkerådet: Tlf 23 08 12 10 / 48 99 12 10

Olav Fykse Tveit, generalsekretær i Mellomkirkelig råd: Tlf 23 08 12 70 / 48 99 12 70

Guro Almås, rådgiver, Kirkerådet: Tlf 23 08 12 66 / 93 22 53 32

Internasjonal konferanse om diakontjenesten

(27.04.2009)

Omkring 30 diakoner, prester og kirkelig ansatte fra lutherske og anglikanske kirker i Norden, Baltikum, Storbritannia og Irland deltar på konferansen i Oslo denne uken. Konferansen er en oppfølger til en [Porvoo-konsultasjon om diakonatet i England i 2006](#), og målet er å komme lenger i prosessen mot en felles forståelse av den diakonale tjenesten i kirkene.

Gjennom undertegnelsen av Porvoo-avtalen har Den norske kirke blant annet forpliktet seg til "*å arbeide for å nå fram til en felles forståelse av diakontjenesten*". Forståelsen av diakonatet har vært gjenstand for en lang rekke studieprosesser, konsultasjoner og samtaler mellom kirkesamfunnene.

Klargjøre vår egen forståelse

- For de fleste lutherske kirkene er den diakonale tjenesten spesielt knyttet til kirkens konkrete omsorgstjeneste, mens hos anglikanerne er diakontjenesten tradisjonelt en forløper for prestedtjenesten. Det betyr at kirker som har underskrevet Porvoo-avtalen, og dermed anerkjenner hverandres embete, i praksis har nokså forskjellig forståelse av hva en diakon egentlig er og gjør. Det denne konferansen forsøker å ta utgangspunkt i er derfor ikke forskjellene i diakonens rolle, men den diakonale tjeneste som kirkene har felles, og hvor denne tjenesten har plass, forteller Beate Fagerli (bilde). Hun er teologisk rådgiver i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke og er koordinator for konferansen i Oslo.

- For Den norske kirke er konferansen en spennende mulighet til å utdype og klargjøre vår egen forståelse av diakonatet, med innspill fra lutherske og anglikanske søsterkirker, sier hun.

Konferansen finner sted på Diakonhjemmet høyskole i Oslo.

Porvoo-avtalen (godkjent av Kirkemøtet i Den norske kirke i 1994 og signert i Nidarosdomen 1. september 1996) er et kirkefelleskap mellom de lutherske kirkene i Norden og Baltikum og de anglikanske kirkene i England, Skottland, Irland og Wales. Avtalens navn kommer av at arbeidet med avtaleteksten ble sluttført i den finske byen Porvoo i 1993. Avtalen innebærer at kirkesamfunnene godkjenner hverandres dåp og nattverd og bispeembete og at dømte medlemmer av de enkelte kirker kan betraktes som medlemmer av andre kirker i kirkefelleskapet. Innen kirkefelleskapet kan biskoper, prester og diakoner gjøre tjeneste i hverandres kirker uten ny ordinasjon eller vigsling.

- [Her er programmet og deltakerlisten for konferansen](#) (pdf)
- [Se mer informasjon om Porvoo-samarbeidet her](#)

Norge trenger en religions- og livssynspolitikk

(04.05.2009)

Åtte ledere for religions- og livssynssamfunn i Norge har sendt et brev til statsminister Jens Stoltenberg. De peker på at vinterens mange debatter i skjæringspunktet mellom integreringspolitikk og religionspolitikk, på ny har aktualisert behovet for en politikk for området tro og livssyn som er menneskerettslig forankret, reflektert, gjennomdrøftet og samler bred oppslutning. Det haster med å komme i gang med et slik arbeid nå.

Som del av stat-kirke-forliket ligger en intensjon om likebehandling av religioner og livssyn. For å oppfylle en slik intensjon, er det nødvendig å blant annet gjennomgå lovverk, økonomiske ordninger, rettighetskollisjoner og ordninger for behandling av saker som angår religion og livssyn.

Underskriverne av brevet til statsministeren ønsker at religion og livssyn skal kunne bidra aktivt til å bygge fellesskap og sikre oppslutning om viktige verdier i samfunnet.

Brevet til statsminister Stoltenberg er datert 29.04.09, og har følgende ordlyd:

Anmodning om å utrede religions- og livssynspolitikk i Norge

Vi henvender oss med dette til Regjeringen og ber om at det opprettes et utvalg som kan utrede spørsmålet om offentlig religions- og livssynspolitikk i Norge.

Fjorårets brede forlik om forholdet mellom stat og kirke og om skolens formålsparagraf er beslutninger som samtidig forteller at offentlige myndigheter prinsipielt vil likebehandle religioner og livssyn i Norge. Vinterens mange diskusjoner om spørsmål som ligger i skjæringspunktet mellom integreringspolitikk og religionspolitikk har på ny aktualisert behovet for en religionspolitikk som er reflektert, gjennomdrøftet og samler bred oppslutning.

Utvalget som skal utrede denne saken, bør ha et bredt mandat. Blant de spørsmål som bør settes på dagsorden er følgende:

- Religions- og livssynspolitikk i offentlige institusjoner
- Samordning av lovverket i forhold til tros- og livssynssamfunn
- Ordninger for offentlig behandling av saker som berører tros- og livssynssamfunn og tros- og livssynsfrihet.

- Den offentlige (statlig og kommunalt nivå) økonomiske støtte til tros- og livssynssamfunn
- Rettighetskollisjoner i forholdet mellom religionsfrihet og andre menneskerettigheter. (for eksempel kvinners rettigheter, ytringsfrihet etc.)

Vi ønsker at religion og livssyn i hovedsak skal spille en viktig rolle for å bygge fellesskap og oppslutning om viktige og grunnleggende verdier i vårt samfunn. Utredningen bør være båret av ønsket om en menneskerettslig forankring av religions- og livssynspolitikken, og det anliggende som kommer til uttrykk i det prinsipp som har vunnet bred offentlig tilslutning: ”En aktiv, støttende religionspolitikk”.

Med ønske om en god dialog om dette tema mellom beslutningstakere og tros- og livssyns- samfunn i Norge.

Jens-Petter Johnsen, direktør, Kirkerådet i Den norske kirke (sign.)

Kristin Mile, generalsekretær, Human-Etisk Forbund (sign.)

Bente Sandvig, leder, Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (sign.)

Anne Sender, forstander, Det mosaiske trossamfunn (sign.)

Ørnulf Steen, generalsekretær, Norges kristne råd (sign.)

Shoaib Sultan, generalsekretær, Islamsk Råd (sign.)

Bernt Eidsvig, biskop, Oslo katolske bispedømme (sign.)

Egil Lothe, leder, Buddhistforbundet (sign.)

Henvendelsen går i kopi til de øvrige regjeringspartienes ledere + partiene på Stortinget.

Svekket rettsvern for samisk kirkespråk

(08.05.2009)

Samisk kirkeråd har møte i Mo i Rana 13.-14. mai. En av de viktigste sakene de har til drøfting, er utkast til Plan for samisk kirkeliv. Hva slags strategier skal en bygge inn i denne planen for å sikre samenes rettigheter som folk innenfor folkekirken? Rettsvernet for det samiske språket i kirken er et sentralt punkt.

I en kongelig resolusjon fra 1848 var det en bestemmelse som stilte krav om bruken av samisk i menighetene. Prester i samiske distrikter måtte lære seg samisk, fordi bruk av samisk i gudstjenesten var en selvfølge. Kultur- og kirkedepartementet har i 2009 meddelt at de ikke lenger anser denne bestemmelsen for å gjelde, da tilsettingsmyndighet og arbeidsgiveransvar er overført fra departementet til bispedømmerådene. Samelovens språkregler som trådte i kraft i 1992, omhandler ikke gudstjenester i kirkerom. Det finnes bare en paragraf om individuelle kirkelige handlinger utenom en felles offentlig gudstjeneste.

Samisk kirkeråd mener at dette er et radikal svekkelse av rettsvernet for bruk av samisk språk. Dette er et viktig anliggende for rådet, siden sørsamisk, lulesamisk og nordsamisk språk er offentlige språk i Norge - og offisielle språk i Den norske kirke.

På møtet i Mo i Rana vil Samisk kirkeråd også behandle Plan for trosopplæring og avgi høringsvar om gudstjenestereformen.

Onsdag kveld arrangeres det et kveldsmøte i Ytteren kirke, der temaet er ”Arbeid med samisk trosopplæring og opprettelse av samisk menighet i sørsamisk område - muligheter og utfordringer. En lang rekke ressurspersoner fra sørsamisk område er invitert til denne temakvelden. (Kirkens informasjonstjeneste)

Kontaktpersoner:

Leder i samisk kirkeråd Tore Johnsen, 92 63 70 31

Fung.gen.sekr. Rávdná Turi Henriksen, 48 99 12 35

Kinesisk kirkelegasjon på norgesbesøk

(12.05.2009)

Den norske kirke er 14.-18. mai vertskap for en offisiell kinesisk kirkelegasjon på norgesbesøk. Misjonsorganisasjonene Areopagos og Det norske misjonsselskap tok initiativet til besøket som også omfatter besøk til Den danske Folkekirke.

- Vi er spent på hva delegasjonsmedlemmene kan fortelle både om kirkens aktuelle utvikling i Kina og om menneskerettighetssituasjonen i landet, sier Olav Fykse Tveit.

Med i delegasjonen er blant andre Xianwei Fu som er leder av nasjonalkomiteen for Tre-selv-kirken og Ying Gao som er visepresident i China Christian Council.

Tre-selv-kirken er en forkortet norsk oversettelse av navnet på den offisielle protestantiske kirken i Kina. Navnet kommer av et slagord, et tre-selv-slagord (utmyntet i 1851): Self-supporting, self-governing, self-propagating, som kan oversettes med selvforsørgende, selvstyrt, selvutbredende.

Kulturrevolusjonen førte til at alle kirker ble stengt og Tre-selv-bevegelsen ble oppløst. Etter Kulturrevolusjonen strømmet tusener av mennesker til de gjenåpnede kirkene. Tre-selv-kirken ble reorganisert på tampen av 1970-årene. Men veksten i de mange tusen huskirkene foregikk også i stor grad utenfor Tre-selv-paraplyen. China Christian Council (CCC) ble etablert i 1980 som et nytt uttrykk for alle protestantiske kinesiske kirker.

Den kinesiske kirkelegasjonen møter blant annet statssekretær Harald Ingebrigtsen i Kultur- og kirke departementet, ledelsen i Det norske Bibelselskap og Misjonsselskapets og Misjonshøyskolens ledelse sammen med Stavanger biskop.

Den norske kirkes ledelse inviterer delegasjonen på middag i Oslo bispegård. På vegne av vertskapet deltar biskopene Olav Skjevesland og Ole Christian Kvarme, kirkerådsdirektør Jens-Petter Johnsen, leder i Mellomkirkelig råd Berit Hagen Agøy og generalsekretær i Mellomkirkelig råd Olav Fykse Tveit. Generalsekretær Ørnulf Steen i Norges kristne råd, prest Ernst Harbakk i Areopagos og generalsekretær Kjetil Aano i Det norske misjonsselskap er også gjester.

Fredag 15. mai blir det en lunsj-mottakelse i Kirkens hus i Oslo der de kinesiske gjestene får møte

representanter fra et bredt spekter av norske misjonsorganisasjoner som arbeider, eller har arbeidet i Kina. (Kirkens informasjonstjeneste)

Den kinesiske delegasjonen består av:

Elder Fu, Xianwei

Chairperson of National Committee of Three-Self Patriotic Movement of Protestant Churches in China

Rev. Gao, Ying

Vice President of China Christian Council; Vice Principal of Nanjing Union Theological Seminary

Rev. An, Xinyi

Vice Chairperson of National Committee of Three-Self Patriotic Movement of Protestant Churches in China; Chairperson of Jiangsu Provincial Committee of Three-Self Patriotic Movement of Protestant Churches

Rev. Bao, Jiayuan

Associate General Secretary of China Christian Council

Rev. Huang, Chaozhang

Vice President of Fujian Provincial Christian Council; Vice Principal of Fujian Theological Seminary

Ms. Gu, Jingjin

Staff of Overseas Relations Department of China Christian Council/National Committee of Three-Self Patriotic Movement of Protestant Churches in China

Kontaktperson:

Seniorrådgiver i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke, Beate Fagerli,

beate.fagerli@kirken.no Tlf.: 95 96 31 44, 23 08 12 74

Folkekirken fortsatt populær

(13.05.2009)

Kifo (Stiftelsen kirkeforskning) har sammenlignet de nye tallene fra 2008 med tilsvarende undersøkelser utført i 1991 og 1998. Og tendensen er klar, forteller forsker Pål Ketil Botvar:

- Folk oppfatter seg som mer åndelige enn vi har sett tidligere. De kaller seg ikke religiøse, men definerer mer sin egen åndelighet og tro ut fra egen overbevisning.

Kirken som alltid er der

Selv om det i perioden 1991-2008 er en nedgang på ti prosent på hvor mange som tror på Gud (fra 78 til 68 prosent), er det svært liten endring i hvor mange som tror på en gud som en høyere makt.

- Dette tror jeg kirken kan ta mye av æren for. Den norske kirke er en majoritetskirke som de fleste møter jevnlig. Folk flest er bevisste på at kirken alltid er der – og den bidrar derfor til stabil tillit og gudstro i befolkningen. Litt kontakt med kirken slår sterkt ut på holdningene til folk.

Troen på det utrolige

Undersøkelsen er utført av Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste og er et ledd i [en stor europeisk studie](#). Tallene viser at troen på mirakler har økt de siste årene. 33 prosent av de spurte tror mirakler kan skje. Nesten like mange (29 prosent) tror på helbredelse ved bønn, mens hver fjerde i undersøkelsen tror på synske. Troen på himmel og helvete er nedadgående. Mens bare 15 prosent tror på et helvete, tror 34 prosent at himmelen finnes. Lystenning er en handling som blir stadig mer populært. I 1991 tente fire av ti lys på en grav, i fjor gjorde seks av ti det samme.

At kirken i en tid preget av endringer og reformer fortsatt har en sterk stilling i befolkningen, synes forskeren er interessant.

- Antallet som sier de har stor eller ganske stor tillit til kirken ligger på 28 prosent, og er ikke merkbart nedadgående på disse 17 årene.

Religiøse symboler

Undersøkelsen har også tatt for seg nordmenns holdning til religiøse symboler i offentligheten. Pål Ketil Botvar understreker at spørsmålet ble stilt før hijab-debatten gikk i mediene i vår, og tallene viser at særlig de høyt utdannede som bor i en stor by er positive til religiøse hodeplagg i Forsvaret. Men også kirkegang har sammenheng med toleranse.

- Det er de som går mest i kirke som er mest tolerante overfor å bruke for eksempel turban eller kors til militæruniform. Men også kvinner og unge er mer positive til religiøse symboler på den offentlige arena.

Mer homoliberales

Forsker Ulla Schmidt ved Kifo har gått nærmere inn på spørsmål knyttet til verdier og moral. Særlig innenfor homofilisaken har det skjedd en holdningsendring blant folket som helhet.

- I 1991 mente 46 prosent at seksuelt forhold mellom to av samme kjønn alltid eller nesten alltid var galt, dette tallet er i 2008 sunket til 26 prosent. Og tallene snur den andre veien når det gjelder aksept - i 1991 mente 27 prosent at det ikke var galt i det hele tatt med seksuelt forhold mellom to av samme kjønn. I 2008 var andelen steget til 66 prosent. - Det er hva vi kan kalle en sterk endring i synet på homofilt samliv, sier Schmidt.

”Vi hører hva du sier...”

Schmidt har også sett på hva folk flest synes kirkeledernes rolle skal være. For mens flertallet (68 prosent) – både religiøse og ikke-religiøse – synes det er positivt at biskoper og andre kirkeledere uttaler seg i mediedebatter om aktuelle samfunnsproblemer, synes bare et lite mindretall (17 prosent) at religiøse ledere skal være med på å påvirke offentlige beslutninger.

- Det kan se ut som folk flest mener at biskopene skal få mene det de vil og si dette på linje med andre deltagere i offentlig debatt, men det kan ikke ha en spesiell betydning for hva politikere bestemmer.

De to forskerne skriver en bok med utgangspunkt i undersøkelsen, den er planlagt å være ferdig på nyåret. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Se nettsidene til ISSP - International Social Survey Programme](#) (engelsk)
- [Se mer stoff på Kifos nettside](#)

Forverra situasjon i Aust-Jerusalem

(14.05.2009)

Mellomkyrkjeleg råd vedtok torsdag ei fråsegn om "Rettfærd og fred i Aust-Jerusalem". Der peiker rådet på uretten som ser ut til å auke i den israelskokkuperte bydelen:

"Etter ein FN-rapport frå april 2009 opplever dei no at israelske styresmakter øydelegg palestinske bustader i stort omfang, og at israelske busetnader vert bygde i stort omfang. Det gjer det enda vanskelegare enn før å skaffe husvære for palestinske familiar ... I denne situasjonen må det internasjonale kyrkjelege fellesskapet og det internasjonale samfunnet krevje at menneskerettane for innbyggjarane i Aust-Jerusalem vert respekterte. Det må innebere mellom anna at dei urimelege husøydeleggjingane opphøyrer umiddelbart, og at ein kan få bygd nye bustader for palestinarar i Aust-Jerusalem," heiter det i fråsegna frå Mellomkyrkjeleg råd.

Trakassering

- Det alvorlege er at riving av hus ser ut til å føye seg inn i eit mønster. Ein kan lure på om dei israelske myndigheitene har planlagt å fortrenge alle palestinarar frå Aust-Jerusalem, seier Berit Hagen Agøy. - Eit ledd i trakasseringane er alle hindringane som blir lagt når det gjeld å få løyve til husbygging og til å reise sjølv over korte avstandar. I lengda er det svært utmattande for palestinarane å bli utsette for slikt.

ELCJHL-jubileum

Fråsegna frå Mellomkyrkjeleg råd tek utgangspunkt i at Den evangelisk-lutherske kyrkja i Jordan og Det heilage landet i desse dagar feirar 50 år som sjølvstendig kyrkje. I Jerusalem utfører den lutherske kyrkjelyden ei teneste for sitt folk og for heile det verdsvide kyrkjelege fellesskapet ved å vitne om Jesus Kristus gjennom bøn, forkynning og teneste i byen der Jesus Kristus forkynte, vart krossfest og sto opp att. Biskopen i Borg, Helga Haugland Byfuglien, representerar Den norske kyrkja under dette jubileet.

"Mellomkyrkjeleg råd ynskjer Den evangelisk-lutherske kyrkja i Jordan og Det heilage landet med sin biskop, Munib Younan, Guds velsigning og styrke til å halde fram med sitt vitnemål og si teneste ved dette jubileet," blir det sagt i fråsegna.

Byggjeprojekt

Berit Hagen Agøy er bekymra for dei kristne i området:

- Eg vil streke under den bekymringa Kyrkjemøtet gav uttrykk for i fjor over at området er i ferd

med å bli tappa for kristne. Dessutan ønskjer vi å stå saman med vår palestinske søsterkyrkje, Den evangelisk-lutherske kyrkja i Jordan og Det heilage landet. Vi er glade for at norske styresmakter har gått inn med viktig økonomisk støtte i eit prosjekt med å byggje bustader for palestinske kristne familiar. Desse skal byggjast på eigedomen som Det lutherske verdsforbundet har på Oljeberget, seier leiaren i Mellomkyrkjeleg råd. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Les heile fråsegna frå Mellomkyrkjeleg råd her.](#)
- [Les FN-rapporten her.](#)

Biskop Ernst Baasland deltok for siste gong på eit møte i Mellomkyrkjeleg råd, og ble takka av Berit Hagen Agøy for sin innsats i rådet.

Flere menigheter får trosopplæringsmidler

(15.05.2009)

- Den første fasen i Trosopplæringsreformen er over. Reformen er nå inne i gjennomføringsfasen der alle menigheter etter hvert skal få tilført friske midler til å utvikle en lokal plan for trosopplæring for bredden av alle døpte mellom 0- 18 år. Kirkemøtet vedtok i fjor en modell for en videre opptrapping av reformen, som på sikt skal omfatte alle menigheter, sier avdelingsdirektør Paul Erik Wirgenes i Kirkerådet.

Den nye tildelingsmodellen

Den nye tildelingsmodellen er at alle menighetene i et prostirområde blir tildelt midler samtidig. Tildelingssystemet tar utgangspunkt i at prostiet er et tjenlig geografisk område når man skal beregne størrelsen på det økonomiske tilskuddet. Beløpet beregnes ut fra antall døpte mellom 0 og 18 år i prostiet.

Ved å knytte bevilgningene til et større område enn lokalmenigheten, gis det rom for et bedre samarbeid som kan gi økt utteling i arbeid for barn og unge

Wirgenes vektlegger at trosopplæringsens lokale forankring:

- Trosopplæringen skal ta utgangspunkt i lokale forhold, og den skal være attraktiv og spennende for kirkens medlemmer. Menighetene skal nå i gang med å utarbeide sine lokale planer for trosopplæring. Dette gjør dem i stand til å ta sitt hellige ansvar for alle døpte på alvor. Visjonen er en kirke hvor barn og unge lever i tro, håp og kjærlighet.

I et nært samarbeid med bispedømmene bestemmer Kirkerådet hvilke prostier som får tildelinger. Dette gjøres ut fra nasjonale økonomiske hensyn, og ut fra et premiss om at alle menigheter skal få tilført midler.

I tillegg til de menighetene som allerede er med i reformen, har disse fått tildelinger fra i år:

Østre Aker prost

Ellingsrud sokn
Fossum sokn
Grorud sokn

Hasle sokn
Haugerud sokn
Høybråten sokn
Romsås sokn
Rødtvet sokn
Sinsen sokn
Stovner sokn
Østre Aker sokn

Øvre Romerike prosti

Bjørke sokn
Eidsvoll sokn
Feiring sokn
Gjerdrum og Heni sokn
Holter sokn
Hovin sokn
Hurdal sokn
Langset sokn
Mogreina sokn
Nannestad sokn
Råholt sokn
Stensgård sokn
Ullensaker sokn

Toten prosti

Balke sokn
Eina sokn
Raufoss sokn
Ås sokn

Eiker prosti

Modum sokn
Krødsherad sokn
Mjøndalen sokn
Nedre Eiker sokn
Bakke sokn
Eggedal sokn
Fiskum sokn
Haug sokn
Sigdal sokn
Vestfossen sokn

Mandal prosti

Bjelland sokn
Finsland sokn
Greipstad sokn

Laudal sokn
Øyslebø sokn
Søgne sokn
Valle sokn

Sandnes prosti

Bymenigheten Sandnes
Sandnes sokn
Gand sokn
Hana sokn
Høle sokn
Høyland sokn
Lura sokn
Riskå sokn

Fana prosti

Fana sokn
Skjold sokn
Slettebakken sokn
Storetveit sokn
Birkeland sokn
Bønes sokn
Søreide sokn

Nordre Sunnmøre prosti

Giske sokn
Ellingsøy sokn
Sula sokn
Valderøy sokn
Vigra sokn
Fjørtoft sokn
Hamnsund sokn
Vatne sokn
Ålesund sokn
Volsdalen sokn
Brattvåg sokn

Heimdal prosti

Byneset sokn
Heimdal sokn
Klæbu sokn
Kolstad sokn
Leinstran sokn
Tiller sokn

Lofoten prosti

Flakstad sokn
Borge sokn
Buksnes sokn
Hol sokn
Flakstad sokn
Moskenes sokn
Stamsund sokn
Valberg sokn
Strandlandet sokn

Nord-Troms prosti

Kåfjord sokn
Nordreisa sokn
Kvænangen sokn
Skjervøy sokn
Storfjord sokn

For nærmere informasjon, ta kontakt med:
direktør Avdeling for menighetsutvikling, Paul Erik Wirgenes i Kirkerådet. Tlf. 48 99 12 85

MKR set søkjelys på dalitane

(18.05.2009)

Kastesystemet er offisielt avskaffa i grunnloven i India, men i praksis blir millionar av menneske dagleg diskriminerte på grunn av kaste. Mellomkyrkjeleg råd vil medverke til å setje denne diskrimineringa høgt på dagsordenen i Noreg og internasjonalt.

Dalitane

Dei hardest ramme er dei som fell utanfor heile kastesystemet, dei som ikkje skal visast eller rørast, "the untouchables". Dei kallar seg sjølv "dalit", som tyder "såra" eller "broten". Dette namnet er ikkje offisielt akseptert av land som er påverka av kastesystemet, så som India. Berre i dette landet er talet på dalitar omkring 200 millionar.

- Det skjer framleis ei gjennomført nedvurdering, diskriminering og ekskludering av dalitane, seier Olav Fykse Tveit, generalsekretær i Mellomkyrkjeleg råd for Den norske kyrkja. - Det skjer i lokalsamfunna, i skulesystemet, i arbeidslivet, med tanke på økonomi og politikk, og ikkje minst gjer det seg gjeldande i høve til religionen.

Fykse Tveit var i slutten av mars med på ein konferanse om rettferd for dalitane som Kyrkjenes verdsråd (KV) og Det lutherske verdsforbundet (LVF) arrangerte i Bangkok. ([Les rapporten han laga frå konferansen](#)). Saka har fått stadig større merksemd i internasjonale kyrkjelege fora. I førre veka vart saka for første gong teken opp på møte i Mellomkyrkjeleg råd.

Aukande vald

- Det ligg føre alvorlege og skremmande rapportar om vald, drap, valdtekt, brenning av hus med meir, som er uttrykk for trakassering av dalitar. Det som gjer det ekstra ille, er dei mange rapportar om at denne typen kriminalitet ikkje vert påtalt, men til dels akseptert og kanskje endå til tilskunda av politi og andre autoritetar som skulle gje vern for alle borgarar i eit land, seier Fykse Tveit, som òg forklarar kvifor det er viktig for kyrkjene å ta tak i desse problema:

- Uretten mot dalitane er bygd på prinsippet om at menneske er fødd ulike, noko som står eklatant i strid med eit kristent menneskesyn som framhevar at alle menneske er skapt i Guds bilete. Dette er eit alvorleg menneskerettsproblem. Systemet er difor eit alvorleg moralsk spørsmål. Dei fleste kristne i India er dalitar - tal som 80 % av alle kristne vert nemnd. Det gjer at dei kristne i stor grad er utsette for den diskrimineringa som følgjer av kaste-tankegangen. Dette er ein del av den problematikken som ligg bak den nye, forsterka valden mot kristne i India, meiner Fykse Tveit.

Problem for kyrkja

- Etter kampen mot slaveri, kolonialisering og apartheid, må den globale kyrkja no ta tak i dette problemet. Det høyrer diverre òg med til biletet at kastesystemet framleis kjem til uttrykk også innan kyrkjene på ein måte som må kunne kallast diskriminering. Dette er eit alvorleg problem for det kristne fellesskapet lokalt - og dermed globalt, seier generalsekretæren, og peiker på at det for tida skjer viktige ting på den internasjonale arenaen:

- Det finst no fleire tiltak, grupper og institusjonar som har gjort mykje for å gjere problemet kjent. Særleg kan eg tilrå å sjå informasjonen på nettsida til [International Dalit Solidarity Network](#), seier han.

Vedtaket

På møtet i Mellomkykjeleg råd 13.-14. mai, vart følgjande vedtak fatta:

1. MKR vil uttrykkje si støtte til dei globale økumeniske initiativa som no vert tekne for å løfte fram diskrimineringa som skjer på bakgrunn av kaste. Denne diskrimineringa er ein skandale for det menneskelege fellesskapet i verda. Saman med andre krefter må også Den norske kyrkja medverke til å gjere forholda kjende og til å få avvikla denne forma for diskriminering.
2. MKR vil be norske styresmakter om å ta opp diskrimineringa på grunnlag av kaste i sitt samarbeid med indiske styresmakter, og reise denne problematikken på den internasjonale dagsorden, bl.a. i Menneskerettsrådet i FN.
3. Norsk næringsliv som investerer i Sør-Asia, vert bedt om å medverke til å overvinne sosial og økonomisk utstøying basert på kaste.
4. MKR ber sekretariatet utvikle ein handlingsplan for korleis rådet skal arbeide med å overvinne diskriminering på grunn av kaste. Handlingsplanen bør inkludere strategiar for utvikling av samarbeid med indiske kyrkjer, International Network for Solidarity with Dalits, økumeniske organisasjonar og hindusamfunnet.

(Kirkens informasjonstjeneste)

- [Les rapporten Olav Fykse Tveit har skrive frå dalitkonferansen i Bangkok](#) (pdf)

Strakstiltak for rekruttering

(20.05.2009)

Viktig for fremtiden

Direktør Jens-Petter Johnsen i Kirkerådet er fornøyd med de signalene bevilgningen gir .

- To millioner er ikke så mye penger med tanke på at dette har vært et stort problem over tid, men det er en god begynnelse. Vi regner med at regjeringen også ser det på samme måte, slik at dette blir fulgt opp med flere midler i fremtiden.

I dag står omtrent hundre prestestillinger ledige rundt om i landet, men det er særlig i kyststrøkene, i Nord-Norge og i mindre tettbygde strøk at problemet er prekært. Flere steder står stillinger ledige over lang tid, og det fører til økt belastning på de prestene som faktisk er i jobb.

Optimist i nord

I Sør-Hålogaland er biskop Tor B. Jørgensen godt kjent med problemet.

- Vi har 14 ledige stillinger i vårt bispedømme nå, og her er det knapt 100 prestestillinger totalt. Nå ser det ut som vi får besatt åtte-ni av disse stillingene i vår, og det har vi klart med målrettet arbeid og ved å bruke kontaktnettet vårt. Spørsmålet jeg nå stiller er hvordan pengene skal brukes, og hvor mye som vil bevilges i neste omgang.

Kultur- og kirkeminister Trond Giske vil ta kirken med på råd når det gjelder bruk av de to millionene.

- Dette vil vi drøfte med bispedømmene og med tjenestemannsorganisasjonene. Det viktige nå er å finne gode tiltak som virker, uttaler ministeren i en pressemelding.

Som forventet

I revidert nasjonalbudsjett bevilges også 13 millioner til medlemsregisteret og 30 millioner til vedlikehold av presteboliger. Men dette er midler kirken allerede var forespeilet gjennom OVF-tildelinger, og er dermed ikke friske kroner, men forventede tildelinger. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Se melding om dette på Kirkedepartementets nettside](#)

- Gjør høstens valg til et klimavalg!

(25.05.2009)

Den felleskirkelige konferansen "Tro til forandring" ble avsluttet med gudstjeneste i kirkeruinene i Maridalen i Oslo søndag 24. mai. Mot slutten av gudstjenesten, som blir sendt på NRK1 på pinsedagen, overleverte generalsekretær Ørnulf Steen et kort budskap til miljø- og utviklingsminister Erik Solheim (bilde).

Her er budskapet som Solheim fikk overlevert:

TRO TIL ANSVAR – SAMMEN TAR VI ANSVAR FOR SKAPERVERKET

Skaperverket lider, og mennesker som del av det. Vi er del av en global krise p.g.a. endringer i klima. Kjærlighet til skaperverket, både mennesker og natur, driver oss til solidaritet med dem som er hardest rammet.

Vi, deltakere på konferansen Tro til forandring, ønsker oss politikere som vil kjempe for en rettferdig internasjonal klimaavtale. Det må være en avtale som:

- effektivt stanser global oppvarming
- sikrer fattige menneskers rett til utvikling
- forplikter Norge og den rike delen av verden til å ta kostnadene

Derfor sier vi: Gjør høstens valg til et klimavalg! Vi vil minne oss selv på hva vi kan gjøre, og vi vil gi våre politikere ryggdekning for å ta modige avgjørelser.

Konferansen "Tro til forandring" ble arrangert av Norges Kristne Råd, Menighetsfakultetet og Kirkens Nødhjelp.

Aldersgruppa 18-30 - ei sak for Kyrkjerådet

(25.05.2009)

Denne saka kan vise seg å vere langt viktigare for kyrkja enn den framtidige relasjonen mellom kyrka og staten. Ungdomsrådsgjevar Espen Hasle (bilete) i sekretariatet til Kyrkjerådet, seier det slik:

- Eg håper verkeleg at saka kan føre til at kyrkja blir ein betre stad å vere for dei som er mellom 18 og 30. Eg håper dei vil merke at livsspørsmåla dei kjenner på kroppen, blir tekne på alvor, og at dei finn eit fellesskap dei ønskjer å høyre til i.

- Dette handlar aller mest om kyrkjelydane. Oppgåva til dei sentrale kyrkjelege organa er først og fremst å setje søkjelyset på dette. Målet er ikkje å komme fram til ei rekkje punkt som kyrkjelydane skal følgje, men å komme opp med gode idear. For gode idear som verker, har lett for å spreie seg, seier Espen Hasle.

- [Sjå meir stoff om å vere kyrkje for aldersgruppa 18-30 frå Ungdommens kyrkjemøte 2008](#)

Planar og tilsetjingar

Blant dei andre sakene som står på saklista for Kyrkjerådet 27.-28. mai er første gongs handsaming av [eit utkast til Plan for trusopplæring](#) som blir ein hovudsak på Kyrkjemøtet til hausten. Resultat frå ei høyring våren 2009 om utkastet, blir presentert for Kyrkjerådet.

Kyrkjerådet skal drøfte eit prosessdokument om korleis kyrkja skal følgje den nye ekteskapslova. Vidare skal rådet handsame Plan for utvikling av kyrkjeordninga, vurdere ei skisse til ein kyrkjemøte-sak om innvandrarar og kyrkjelydane, drøfte korleis organa i kyrkja skal handsame framlegg om endra presesfunksjon og uttale seg om kven som bør bli ny biskop i Stavanger bispedøme.

På møtet skal rådet òg tilsetje avdelingsdirektør i avdelinga for kommunikasjon, informasjon og IT i sekretariatet til Kyrkjerådet, og generalsekretær i Samisk kyrkjeråd. (Kirkens informasjonstjeneste)

> [Sjå dokumenta til møtet i Kyrkjerådet her](#)

Priv. til red.:

Møtet i Kyrkjerådet 27.-28. mai vert halde i Kirkens Hus i Rådhusgt. 1-3, Oslo. Møtet er ope for

pressa.

Kontaktpersonar:

Leiar i Kyrkjerådet Nils-Tore Andersen, mobil 91 19 89 13 E-post: nilstore@online.no

Direktør i Kyrkjerådet Jens-Petter Johnsen, mobil 48 99 12 10 E-post: jens.petter.johnsen@kirken.no

Fung. informasjonssjef Gunnar Westermoen, mobil 48 99 12 06 E-post:

gunnar.westermoen@kirken.no

Kirkerådslederen tar kraftig avstand fra dødshjelpforslag

(27.05.2009)

Som det første politiske parti i Norge vedtok Fremskrittspartiet for noen dager siden å gå inn for å tillate aktiv dødshjelp her i landet. Kirkerådslederen sa kraftig ifra om at dette er helt uakseptabelt fra kirkens synspunkt:

- Fra politisk hold er det slått til lyd for en lov som gir leger rett til å gi aktiv dødshjelp. De fleste leger som har uttalt seg takker nei til en slik lov. Som kirke reagerer vi skarpt på dette politiske forslaget. Gud er livets herre, og det er han som bestemmer et menneskes livslengde, sa Andersen.

Uhyggelig argument

Kirkerådets leder tok også opp et ferskt nyhetsoppslag i avisen Vårt Land om at det nesten ikke fødes barn med Downs syndrom i Danmark lenger. Tendensen er den samme her i landet.

- Samtidig leser vi i avisen at Danmark er i ferd med å utrydde Downs syndrom ved tidlig fostervannsdagnostikk. Argumentet er uhyggelig, for det argumenteres med hvor mange millioner kroner landet kan spare på å slippe omsorg for mennesker med Downs syndrom, sa Nils-Tore Andersen.

- Hva slags samfunn er det vi utvikler? Det er ikke dødshjelp eller abort som er svaret, men et økonomisk og faglig støtteapparat som gjør at ingen føler at de ligger familien til byrde i livets slutfase. Det er en skam at vi ikke er kommet lenger. Og hvordan opplever barn med Down syndrom å sitte foran TV-apparatet å høre diskusjoner om hvordan man skal bli kvitt dem i fremtiden? De er uønsket. Jeg gjentar: Dødshjelp og abort er ingen akseptable løsninger. Men samfunnet har i stor grad sviktet de personer og mennesker som trenger ekstra nærhet og støtte i viktige og tunge faser av sitt liv, slo Andersen fast. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Les talen til Kirkerådets leder her](#) (pdf)

Kirkens første kommunikasjonsdirektør

(27.05.2009)

Evenshaug som har bakgrunn som journalist, har siden 2000 vært knyttet til Pedagogisk forskningsinstitutt ved Universitetet i Oslo. Hun er dr. polit fra 2006 og postdoktor i pedagogisk historie/idéhistorie ved Pedagogisk forskningsinstitutt.

Etter omorganisering av Den norske kirkes nasjonale sekretariat er det opprettet stilling som kommunikasjonsdirektør med ansvar for kommunikasjonstrategi, informasjonsarbeid og it-utvikling.

- Vi har et betydelig behov for mer oppsøkende pressetjeneste og kontakt med redaksjoner med tanke på å gjøre kirken til en mer synlig deltaker i saker på samfunnets og kirkens dagsorden, sier direktør i Kirkerådet Jens-Petter Johnsen.

Trude Evenshaug sier at det aktuelle offentlige debattklimaet i Norge har vært en motivasjon for å søke stillingen som kirkens kommunikasjonsdirektør.

- Jeg synes det er svært interessant å registrere det som nå omtales som religionenes gjenkomst i det offentlige, og ikke minst politiske ordsiftet, sier hun.

Hun legger til at kirkens nærvær og deltakelse i det offentlige rom handler om langt mer enn meninger og standpunkter.

- I lokalsamfunnene dreier det seg oftest om noe annet. Her kommuniserer kirken vel så mye med hva den *gjør* som med hva den *sier*, sier Evenshaug.

På Trude Evenshaugs CV står blant annet stillinger som politisk rådgiver i NHO, journalist i avisen Vårt Land og reporter i Radio Sentrum.

Ny generalsekretær i Samisk kirkeråd

(27.05.2009)

Sekretariatet til Samisk kirkeråd står på flyttefot fra Kirkens hus i Oslo til Tromsø. Johnsens arbeidsplass vil i løpet av 2010 bli Tromsø.

- Dette er utvilsomt en spennende stilling. Jeg har stor respekt for det arbeidet mine forgjengere i Samisk kirkeråds sekretariat har stått for, og håper å kunne fortsette på det grunnlaget som er lagt. Men dette arbeidet er fortsatt ganske jomfruelig mark. Å bygge opp strukturer for samisk kirkeliv er en lang prosess, sier Tore Johnsen.

Tore Johnsen er utdannet prest og har blant annet vært sokneprest i Tana og Nesseby prestegjeld i Indre Finnmark. De seneste årene har han vært stiftskapellan for nord-samer i Nord-Hålogaland bispedømme.

Han har blant annet vært sentral i utarbeidelsen av en ny samisk salmebok og har som Olavsstipendiat (2006) arbeidet med en samisk kontekstuell katekisme for unge voksne. På vegne av Den norske kirke har Johnsen deltatt i internasjonale kirkelige fora som Kirkenes verdensråd og Det lutherske verdensforbund. Under Samiske kirkedager i Enare i Finland 12.-14. juni i år skal Johnsen lede et seminar om samisk kontekstuell teologi. (Kirkens informasjonstjeneste)

Kirkerådet ønsker Aano som ny biskop i Stavanger

(28.05.2009)

Aano er av Kirkerådet satt på førsteplass, mens sokneprest i Nordstrand, Erling Pettersen, har fått 12 stemmer som nr. 2. Prost i Sandnes, Ludvig Bjerkreim, har fått 8 stemmer som nr. 3.

Fem av medlemmene i Kirkerådet ønsket å sette Erling Pettersen på førsteplass, mens tre ville ha Ludvig Bjerkreim på annenplass. Sju hadde generalsekretær Helen Bjørnøy på tredje plass.

Kirkerådet har ifølge kirkerådsleder Nils-Tore Andersen i sin vurdering lagt vekt på den demokratiske prosessen som har ført til at Aano har fått flest stemmer i bispedømmet. Dessuten er det lagt vekt på Aanos internasjonale erfaring og hans erfaring fra mellomkirkelig arbeid, noe rådet mener er viktig å ha representert i biskopkollegiet.

Kirkerådet har 15 stemmebettigede medlemmer og samtlige var til stede under avstemningen.

Ernst Baasland som ble utnevnt til biskop i november 1997, har fått avskjed i nåde fra 15. juni 2009. Regjeringen vil ventelig utnevne hans etterfølger i juni.. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Se resultatene fra den kirkelige avstemningsrunden tidligere i år.](#)

Kirken vil utrede sin ekteskapsforståelse

(28.05.2009)

På møtet i Kirkerådet 27.-28. mai drøftet man [et prosessdokument om oppfølging av ny ekteskapslov](#). Saken berører hvordan kirken skal forholde seg til homofile som ønsker å gifte seg i kirken eller få en kirkelig velsignelse.

12 av de 15 kirkerådsmedlemmene stemte for en bred teologisk utredning av hele samlivsfeltet, en utredning som skal ha som mål å klargjøre Den norske kirkes ekteskapsforståelse som luthersk kirkesamfunn. Denne utredningen skal Bispemøtet forestå.

Vi har fått et oppdrag

Bispemøtets preses Olav Skjevesland deltar på Kirkerådsmøtene, og han synes vedtaket er greit. – Vi i Bispemøtet har fått et oppdrag, og vil sette sammen en gruppe som kan jobbe med saken. Her vil vi ha med både biskoper og andre med rett kompetanse. Planen nå er å ta opp denne saken og se på gruppesammensetning allerede på vårt neste Bispemøte i slutten av juni.

Skjevesland er opptatt av respekten for ulike mennesker. – Dypest sett handler dette om å møte folk på en skikkelig måte. Det blir nok uansett ikke ro om saken, men vi skal sørge for at den får en forsvarlig behandling, sier Skjevesland.

Utredningen innebærer ikke arbeid med vigselsturgi for homofile eller forbønn for homofile som har inngått ekteskap. (Kirkens informasjonstjeneste)

Her er Kirkerådets vedtak som fikk 12 av 15 stemmer:

Kirkerådet ser behovet for å klargjøre Den norske kirkes ekteskapsforståelse som luthersk kirkesamfunn, og ser at dette gjøres best i rammen av en helhetlig utredning av samlivsetikken i møte med dagens samlivsetiske virkelighet.

Utredningen skal være en grundig, teologisk gjennomgang av kirkens ekteskaps- og samlivsetiske forståelse.

Kirkerådet ber Bispemøtet om å forestå en slik utredning.

Kirkeledere fra Barentsområdet møttes i Bodø

(28.05.2009)

- Det er viktig å delta i hverandres kirke- og gudstjenesteliv, samt diskutere felles utfordringer vi står overfor i nordområdene, blant annet når det gjelder bosetting, kultur, urfolk og klimaspørsmål, sier biskop Tor B Jørgensen i Sør-Hålogaland.

I dagene 25.-28.mai har Samarbeidsrådet for kristne kirker i Barentsregionen (SKKB) vært samlet til rådsmøte i Bodø. Rådet består av ni bispedømmer, fem lutherske og fire ortodokse. I Norge er Nord-Hålogaland og Sør-Hålogaland bispedømmer med i SKKB.

For første gang var Sør-Hålogaland bispedømmeråd vertskap for biskoper og andre kirkeledere fra Russland, Sverige, Finland og Norge, da de møttes til felles drøftinger og felles opplevelser. En slik samling skjer på årlig basis.

Unikt samarbeid

- Hovedsatsningsområdene til SKKB er miljøspørsmål, vennsaksarbeid, diakonalt arbeid, urfolksarbeid, undervisning og forskning, fortelles biskop Jørgensen. - For bispedømmene oppleves dette samarbeidet som unikt, og gjennom mange år er det blitt knyttet viktige kontakter på tvers av landegrenser og konfesjonsgrenser.

Rådsmøtet ble ledet av biskop Per Oskar Kjølås i Nord-Hålogaland, mens styrets leder er stiftsdirektør Åke Nordlundh fra Luleå stift i Sverige.

SKKB er medarrangør av samiske kirkedager som arrangeres i Enare 12.-14.juni. (Kirkens informasjonstjeneste)

Den norske kirke roses av amerikanske hinduer

(08.06.2009)

Hindupresten Rajan Zed i Reno i Nevada har sendt ut en kunngjøring hvor han kaller det prisverdig av Kirkemøtet i Den norske kirke at de vil motivere menighetene til å bli grønnere. Han viser også til kirkens utfordring til regjeringen og Stortinget om at utvinning og foredling av olje og gass snarest må gjøres karbonnøytral.

- Det at et religiøst trossamfunn slik står fram til støtte for miljøet, har vært et signal som er blitt lagt merke til, sier Rajan Zed. Han legger inn over verdens religiøse ledere, ja, alle religioner og trosretninger, at de åpent må velsigne miljøkampen, og viser til Den norske kirke som et forbilde.

Flott å være til inspirasjon

Generalsekretær i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke, Olav Fykse Tveit, synes det er flott at det som skjer på kirkefronten i et lite land som Norge, blir lagt merke til og kan være til inspirasjon for andre.

- På Verdens miljøverndag i 2007 hadde vi muslimsk deltakelse på en gudstjeneste for å markere at miljøspørsmålene gjelder på tvers av religionene. Det ble lagt merke til av flere FN-ledere. Det er gledelig at også en framtrædende hinduleder lar seg inspirere av Den norske kirkes innsats, synes Fykse Tveit.

- Islamsk råd i Norge har tatt opp med oss hvordan vi kan samarbeide om miljøspørsmålene, og vi har invitert dem til å delta i markeringene vi planlegger i forbindelse med klimatoppmøtet i København. Miljøutfordringene angår jo hele menneskeheten, sier generalsekretæren i Mellomkirkelig råd.

Framtrædende hindu

Rajan Zed har en framtrædende posisjon blant amerikanske hinduer. 12. juni 2007 var han den første hindu i historien som ledet forbønnshandlingen ved åpningen av Senatet i USA. I desember 2008 ble han invitert til Brussel av EU-parlamentets leder Hans-Gert Pottering for å snakke om religionsdialog og aktuelle hindutemaer.

Rajan Zed er leder for "Universal Society of Hinduism", en organisasjon som ble etablert for et drøyt år siden, og som blant annet har religionsdialog og miljøengasjement på sin agenda. Han har en mastergrad i massekommunikasjon, og han er med i panelet til "On Faith" på nettsidene til Newsweek/Washington Post, sammen med blant andre Desmond Tutu, Elie Wiesel og Jim Wallis.

- Vi tror på ulike religioner, men jorden har vi på deling som vårt felles hjem, sier Rajan Zeb i den ferske kunngjøringen.
(Kirkens informasjonstjeneste)

Den liturgiske musikken er kommet

(12.06.2009)

- Vi vet at dette kommer veldig seint, sier liturgirådgiver Åge Haavik i Kirkerådet. - Det er nesten hakk i plata når vi sier at skapende virksomhet har vist seg å ta tid. Men nå er musikken her, ferdig trykket i to hefter.

- Disse to heftene følger programmet som Kirkerådet har vedtatt etter råd fra Nemnd for gudstjenesteliv, nemlig at det skal foreligge musikk i mange sjangrer. Her spenner sjangrene fra gregoriansk stil til gospel og moderne lovsang, forteller Haavik.

Høringsfrist

Høringsfristen for hele gudstjenestereformen står ved lag. Fristen er 15. september. Men når det gjelder den liturgiske musikken vil Kirkerådet ta imot uttalelser helt fram til 1. desember. Dette vil ikke forsinke den videre framdriften i gudstjenestereformen.

Det arbeides nå med å gjøre melodiene i hefte 2 tilgjengelige på www.kirken.no. De vil være på plass nå i sommer.

Utprøving

- *Er det mulig å få prøvd ut alt dette materialet på så kort tid?*

- Det er selvsagt umulig å få prøvd alt sammen i faktiske gudstjenester. I hovedsak bør en prøve å samle kompetente personer sammen med noen vanlige kirkegjengere til en intensiv gjennomgang av materialet. Så kan en komme med synspunkter på musikken ut fra dette. Men noe kan en kanskje få testet i gudstjenester også, sier Åge Haavik.

De som ikke mottar høringseksemplarer eller som ønsker flere eksemplarer av heftene med liturgisk musikk, kan bestille heftene fra Eide Forlag: post@eideforlag.no
(Kirkens informasjonstjeneste)

All informasjon om høringen finner du [her](#).

- Helsevesenet må inkludere åndelige behov

(13.06.2009)

Dette sa seniorrådgiver i samisk samfunnsmedisin, Ole Mathis Hetta på seminaret "*Helse eller frelse - hva er viktigst for mennesker i vår tid?*" under Samiske kirkedager i Enare i Nord-Finland 13. juni. Hetta som arbeider som seniorrådgiver i samisk samfunnsmedisin i Helsedirektoratet, mener at ideen om "den perfekte helse" kan bli et religionssurrogat for folk. Samtidig mener han at helsevesenet vårt har materialistiske, sekulære og rasjonalistiske trekk som tenderer mot det ateistiske.

- Når mennesket tar Guds plass, blir det vanskelig for helsearbeidere å være åpne for at åndelig velvære er viktig for menneskers helse, sier Hetta. Han pekte særlig på at de religiøse sidene ved døden kan oppleves som problematiske for helsearbeidere.

På seminaret tok Hetta for seg ulike definisjoner på hva god helse er. Han mente at helse i bunn og grunn dreier seg om å ha evne til å mestre livets utfordringer. Han var kritisk til at Verdens Helseorganisasjons helsedefinisjon ikke nevner menneskets åndelige behov; "*Helse er ikke bare fravær av sykdom, men fullstendig psykisk og sosialt velvære*".

Healing

Ole Mathis Hetta refererte til at helbredelse dreier seg om hele mennesket med kropp, sinn, sjel og ånd og sosiale relasjoner.

- Helbredelsesprosesser skjer daglig i Sameland. De fleste samer kjenner personer som har fått helbredelsens gave. Den åndelige, religiøse, trosmessige siden - og forsoningsprosessen - er kanskje den aller viktigste siden ved all helbredelse. Dette må vårt helsevesen anerkjenne, sier Hetta.

Ole Mathis Hetta som tidligere har vært leder for Samisk kirkeråd, arbeider nå med bevisstgjøring om hva språk, kultur og identitet betyr for helse og sosiale forhold. Blant de utfordringene han peker på i dette arbeidet, er manglende forståelse og aksept blant norsk helsepersonell, norske kommuner og norske sykehus for at samene har behov for tilrettelagte helsetjenester hvor kompetanse i samisk språk og kultur er et viktig element.

- Det er fortsatt mange samer som har så dårlig norsk språkbeherskelse at de i en krisesituasjon, som jo sykdom kan være for den enkelte, ikke klarer å formidle sin sykdomshistorie og sine symptomer på en adekvat måte, og langt mindre forstå hva slags råd og informasjon de får fra behandlerne, sier Ole Mathis Hetta. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Hent Powerpoint-presentasjonen fra Hettas foredrag her](#) (pdf)
- [Bilder fra Samiske kirkedager 2009](#)
- [Nettsidene til Samiske kirkedager 2009](#)

Kontaktperson:

Fung. gen. sekr. i Samisk kirkeråd, Rávdná Turi Henriksen - tlf: 48 99 12 35

Ungdommens kirkemøte åpner på lørdag

(18.06.2009)

Ungdommens kirkemøte samler rundt 40 delegater fra alle kirkens bispedømmer og de kristne ungdomsorganisasjonene. UKM er Den norske kirkes øverste ungdomsdemokratiske organ, og er en viktig arena for ungdom i kirken. Årets UKM holdes på Rødde folkehøgskole sør for Trondheim i dagene 20.-24. juni.

- UKM skal også i år jobbe med viktige saker, og vi er særdeles spente og forventningsfulle til hva delegatene vil legge vekt på og uttale, sier ungdomsrådgiver Espen Andreas Hasle i Kirkerådet.

Hovedtema for årets Ungdommens kirkemøte er "*Kirke er...*". Hva og hvorfor kirken er vil bli belyst gjennom bibeltimer og drøfting av sakene på saklista. Det knytter seg stor spenning til hva UKM vil vektlegge i de sakene som skal opp på det ordinære Kirkemøtet i november. Dette gjelder Trosopplæring, Myndig tru, mangfoldige fellesskap (kirke for aldersgruppa 18-30) og Kirken og innvandrere.

Bærekraft og skaperverk

UKM vil også følge opp arbeidet med bærekraft og skaperverk som stod sentralt på dagsordenen i 2007, i år spesielt rettet mot Klimatoppmøtet i København i desember.

Den siste saken som skal komitébehandles, handler om veien videre for det kirkelige ungdomsdemokratiet. Her forslås det at UKM tar initiativ til en prosess i alle bispedømmene det kommende året, med sikte på å utvikle kirkens ungdomsdemokrati videre.

Årets Ungdommens kirkemøte innebærer også avslutning av Espen Andreas Hasles tjeneste i Kirkerådet. Han går etter UKM over i ny stilling som daglig leder i Acta - barn og unge i Normisjon. Randi Langkaas er ansatt som ny ungdomsrådgiver, og hun deltar også som på UKM.

- Jeg er veldig glad for å ha fått en så erfaren og kompetent etterfølger i stillingen, sier Espen Andreas Hasle til kirken.no. - Randi Langkaas har alle forutsetninger for å føre arbeidet med ungdomsteologi og ungdomsdemokrati videre på en utmerket måte. (Kirkens informasjonstjeneste)

Saker og saksdokumenter til UKM finnes [her](#).

Til pressen: Pressekontakt under hele UKM er Vidar Kristensen, Kirkens informasjonstjeneste, tlf. 95 77 75 25.

Erling Pettersen ny biskop i Stavanger

(19.06.2009)

På ein pressekonferanse i Kultur- kyrkjedepartementet i føremiddag presenterte statsråd Trond Giske den nye biskopen. Han sa mellom anna:

- Eg er glad for at du, Erling Pettersen, ville stille som kandidat til denne stillinga. Du blir ein god biskop i eit bispedømme med eit stort kyrkjeleg engasjement.

Giske sa at det hadde vore diskusjon i regjeringa om utnemninga. Magnhild Meltveit Kleppa ønskte å følgje det lokale kyrkjelege votumet og ville utnemne Kjetil Aano. Giske sa på pressekonferansen at ein hadde hatt to særst gode kandidatar, men at det ut frå ei totalvurdering hadde tippa i favør av Pettersen.

Pettersen gav uttrykk for at han gledde seg til å bli biskop i eit levande og aktivt bispedømme.

Det vanka også blommar og godord frå kyrkjerådsdirektør Jens-Petter Johnsen, generalsekretær for Bispemøtet Christofer Solbakken, generalsekretær i Presteforeininga Ole-Johs Huuse og fungerande leiar i Stavanger bispedømmeråd Svein Arne Lindø kom med ei helsing via telefon og høgtalar.

Pettersen har vore konfirmasjonskonsulent i Kyrkjerådet, misjonsprest i Brasil, instituttstyrar i IKO og direktør i Kyrkjerådet, før han blei sokneprest i Nordstrand. Han leia òg det statlege utvalet som drøfta kristendomskunnskap, religion og livssyn, ei utgreiing som danna grunnlaget for innføringa av KRL-faget i skolen (NOU 1995:9 Identitet og dialog). Han har skriva ei lang rekkje bøker og artiklar.

Pettersen tek over som biskop i Stavanger etter Ernst Baasland, som har fått avskil i nåde frå 15. juni i år.

I samråd med Det kongelige slott, Kultur- og kyrkjedepartementet og Stavanger bispedømmeråd har preses for Bispemøtet, biskop Olav Skjevesland, fastsett tida for vigsling av ny biskop i Stavanger bispedømme til søndag 8. november 2009. (Kirkens informasjonstjeneste)

Kyrkerådsdirektør Jens-Petter Johnsen hadde blomar og godord til sin forgjenger som no blir biskop i Stavanger.

UKM produserer kirkens adrenalin

(21.06.2009)

UKM 2009 ble åpnet i erkebisppegården i Trondheim lørdag ettermiddag. Hovedarena for Ungdommens kirkemøte er Rødde folehøgskole, hvor de nesten 40 delegatene vil arbeide med en omfattende sakliste fram til onsdag.

Med blyant på siden

Jenny Skumsnes Moe pekte i [talen](#) på at det blant sakspapirene til UKM var en oversikt over alle organene i den norske kirke.

- Kirken er Kristi kropp, så det passer godt at rådene heter organer, sa hun. - Men på oversikten over kirkens struktur som dere har fått utdelt, er Ungdommens kirkemøte, ungdomsrådene og ungdomstingene tegnet inn på siden med blyant i etterkant, for vi er ikke en del av den formaliserte strukturen.

- Om vi ønsker å bli det, er en av sakene vi skal se på i år. Hva kan vi lære av hverandres arbeid med ungdomsråd og ungdomsting, kan vi sette på plass noen rammer? Jeg tror tiden er moden for å legge flere faste etableringer rundt vårt ungdomsdemokrati, se nøye på hva som fungerer, og hvordan vi best kan være adrenalin til kirken vår, sa Skumsnes Moe.

Jenny Skumsnes Moe

Forenkling av gudstjenesten

Lederen i Utvalg for ungdomsspørsmål hadde også viktige ting på hjertet når det gjelder gudstjenestereformen som UKM tok til orde for i 2003:

- Den ble ikke satt i gang ene og alene på grunn av UKM, og innholdet i reformen er heller ikke utformet av UKM. Men UKM sa: "Vi vil at det skal være mulig å feire høymesse slik vi kjenner den i dag. Vi ønsker imidlertid en åpnere ordning, hvor man kan gjøre lokale tilpasninger, i større grad hente inn nye elementer og nyttiggjøre seg lokal kompetanse."

- Nøkkelordene for reformen er fleksibilitet - involvering - stedegenhet. Helt i tråd med UKM 2003. Men jeg tror UKM etterlyste ett annet ord i tillegg, som lå under det UKM sa i 2003: Forenkling. At det skulle bli lettere å komme fram med eget engasjement i gudstjenesten, lett å bidra, føle seg hjemme. En gudstjeneste som lett kan reflektere lokalmenighetens mennesker. Kirkemøtet skal behandle saken til neste år, i 2010, og i tiden fram til da må vi engasjere oss lokalt. Prøve ut nye sanger, og mønstre, vurdere om det kjennes enkelt å kunne delta.

I hus med Gud

Etter åpningssesjonen i Erkebisppegården var det nattverdsgudstjeneste i Nidarosdomen, der biskop Tor Singsaas og stud.theol. Kristin Mørreaunet holdt hver sin korte preken.

- Har du en Gud som det går an å være i hus med? spurte biskopen. Eller har du en Gud som helst ikke skal forstyrres, en som sitter litt gretten borti et hjørne av stua og følger med på om du foretar deg noe han ikke liker? Sånn er ikke Gud. Gud er raus, han er glad, han er skapende.

Og Kristin Mørreaunet fortalte om Jesus som har invitert oss i selskap. - Heng opp et bilde av Jesus på kjøleskapet ditt sammen med andre invitasjoner du får til selskaper. Hvis noen spør deg om hvorfor bildet henger der, kan du svare: Fordi jeg har fått en invitasjon fra Jesus til å bli med på en feiring. Er du også invitert? Feiringen skjer hver søndag i kirken! (Kirkens informasjonstjeneste)

Nattverdsgudstjenesten i Nidarosdomen. F.v. predikant Kristin Mørreaunet, tekstleser Anne Synnøve Ropstad, biskop Tor Singsaas og prest Arnt Johan Vistnes.

Les hele [talen til Jenny Skumsnes Moe](#).

Nye utviklingsprosjekt innen trosopplæringen

(23.06.2009)

- Mange ressursmiljø er på banen. Det er en flott bredde av søkere og mange gode anliggender. Vi gleder oss stort over engasjementet vi ser i denne forbindelse!

Seksjonsleder Kristine Aksøy er godt fornøyd med tildelingen. Hun leder Seksjon for barn, unge og trosopplæring i Kirkerådet. I alt er det i denne runden blitt tildelt om lag 5,5 millioner kroner til prosjekt med fokus på trosopplæring.

- Det er flott å se at så mange forstår hva trosopplæringen handler om, og det ser vi i søkerbunken her, fortsetter Aksøy.

Gode søknader fra mange aktører

Blant de som nå får tildelt ettårige midler, er IKO, Acta, Norges KFUK-KFUM, Søndagsskoleforbundet, Kateketforeningen, Verbum forlag og flere fakultet og høyskoler. Søkerne får tildelt mellom 30 000 og 200 000 kroner for å utvikle ressursmateriell for arbeid blant barn og unge og til fag- og forskningsprosjekt. Av totalt 76 søknader, ble 31 innvilget. De 45 søknadene som ikke nådde opp i denne omgang, kan fortsatt være optimister.

- Vi fikk mange gode søknader som vi måtte si nei til denne gangen, men under forutsetning av at ny plan for trosopplæring blir vedtatt på Kirkemøtet i høst, vil vi utlyse nye utviklingsmidler som også vil gi rom for flerårige prosjekt, forteller Aksøy.

Kristine Aksøy, Seksjonsleder i Kirkerådet, er godt fornøyd med de nye utviklingsprosjektene.

Valuta for pengene

Gjennom trosopplæringsreformen tildeles i 2009 ca 125 millioner til utvikling av en fornyet trosopplæring i menigheter over hele landet. Dette, samt støtten til nasjonale og regionale prosjekt, betyr svært mye for barn og unge som vokser opp i dag. Og seksjonslederen regner med å få god valuta for pengene.

- Jeg tror dette gir oss kompetente medarbeidere på trosopplæring, vi får et styrket barne- og ungdomsarbeid i menighetene, og ikke minst utviklet godt og relevant materiell for trosopplæringen.

Fokus på ungdom og konfirmanter

Årets utlysning fokuserte på konfirmasjonsfasen og aldersgruppen 15-18 år, samt tilrettelegging, digitale medier, frivillig medarbeiderskap og trosopplæring i hjemmet. En stor andel av søknadene fokuserer derfor på ungdom og konfirmasjon.

- Vi må ikke glemme konfirmasjonstiden oppi det hele, den er godt innarbeidet og står sterkt i Den norske kirke. Men også konfirmasjonstiden må videreutvikles og styrkes. Derfor er det viktig å stimulere utviklingsarbeid også på dette feltet, ikke bare på nye satsningsområder.

Fortsatt utviklingsarbeid – ny fase

Reformen går nå over i en ny fase der alle menigheter etter tur skal innføre reformen og videreutvikle sitt trosopplæringsarbeid gjennom lokalt planarbeid og større aktivitet rettet mot barn og unge i menighetene. Disse utviklingsprosjektene vil gi menighetene ressursmateriell og faglig hjelp til dette arbeidet.

[Klikk her for å se en liste over alle som har fått en sum til utviklingsprosjekt i forbindelse med trosopplæringsreformen i Den norske kirke.](#)

Slik blir kirkens valgkort

(24.06.2009)

Noe helt nytt

For første gang skal et kirkevalg holdes samtidig med et offentlig valg. 14. september er det ikke bare Stortingsvalg, men da skal det også velges representanter til landets menighetsråd og bispedømmerådene. Medlemmene av bispedømmerådene utgjør også Den norske kirkes øverste organ - Kirkemøtet.

- Det er første gang kirken sender ut valgkort til alle sine medlemmer. Vi håper sendingen både skal gi nyttig informasjon og inspirere til å bruke stemmeretten. Gjennom å være med og bestemme hvem som skal sitte i kirkens ulike råd, sier du også hva slags kirke du vil ha, sier Sissel Vartdal, prosjektleder for Kirkevalget.

Sammen med valgkortet får medlemmene også et hefte med informasjon om valget, presentasjon av kandidater både til det lokale menighetsrådet og bispedømmerådet og informasjon om kirkens satsingsområder.

Korrigerende av medlemsregisteret

Valgkortet har også en returnmulighet. Kortet sendes ut etter kirkens medlemsregister. Som andre registre vil også dette kunne inneholde feil. De som er feiloppført i registeret vil få mulighet til å krysse av og returnere valgkortet. Personen vil da bli strøket fra medlemsregisteret.

- Kirkevalget gir oss en unik måte til å rydde opp i registeret. Vi håper at de som feilaktig mottar kortet bruker anledningen til å gi oss beskjed om at de ikke er medlemmer, sier Vartdal.

Fakta Kirkevalget 2009:

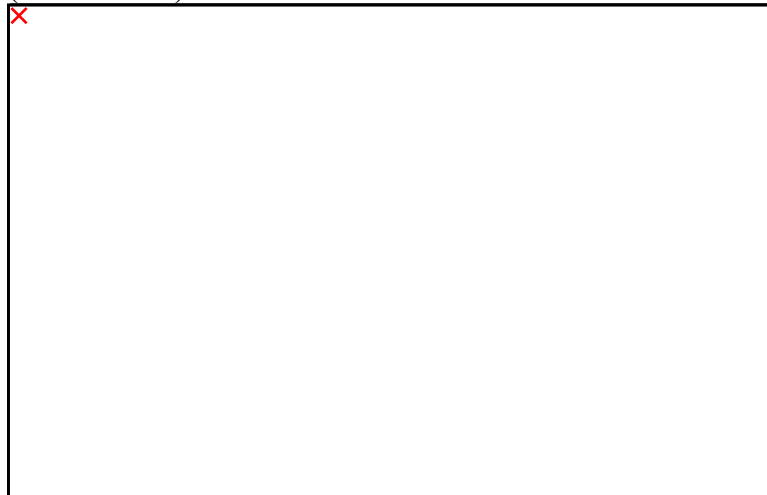
- Valgdagene er fastsatt til søndag 13. og mandag 14. september, samtidig med Stortingsvalget. Det er første gangen Kirkevalget legges samme dager som et offentlig valg
- Forhåndsstemming fra 10. august
- Det skal velges nye menighetsråd og nye medlemmer til bispedømmerådene
- Alle medlemmer av Den norske kirke som fyller 15 år i løpet av 2009, har stemmerett
- De som står på valg, må fylle 18 år i løpet av 2009
- Målet er minst 40 prosent representasjon av hvert kjønn, og minst 20 prosent representasjon av ungdom under 30 år på kandidatlistene
- I august vil medlemmer av Den norske kirke, og som fyller 15 år i 2009, motta et valgkort med informasjon om hvor og når de kan avgi stemme

- Den store satsingen på årets kirkevalg er et resultat av fjorårets kirkeforlik i Stortinget om forholdet mellom stat og kirke

[Last ned et pdf-eksempel av valgkortet](#)

Valgvillig kirkeungdom

(25.06.2009)

Kirkemøtet

Sju kandidater stilte til valg for å bli delegater til [Kirkemøtet](#) som holdes i Tønsberg i november. Alle presenterte seg fra talerstolen og argumenterte for hvorfor nettopp de burde sendes til Den norske kirkes øverste demokratiske organ.

De tre som til slutt ble valgt, var i alfabetisk rekkefølge:

Silje Arnevik Barkved (23), Stavanger bispedømme

Marius Berge Eide (19), Oslo bispedømme

Hans-Øivind S. Granerud (18), Nord-Hålogaland bispedømme

1. vara ble Johanne Prestegård (18), Agder og Telemark bispedømme

I tillegg til de tre som velges på Ungdommens kirkemøte oppnevner Utvalg for ungdomsspørsmål en delegat.

Ufung

Ti kandidater kjempet om fire ledige plasser i Utvalg for ungdomsspørsmål (Ufung). Også de holdt valgtaler for sitt eget kandidatur.

De fire som ble valgt, var i alfabetisk rekkefølge:

Helene Bjerkestrand (23), Tunsberg bispedømme

Arnstein Bleiktvedt (19), Tunsberg bispedømme

Petter Normann Dille (22), Nidaros bispedømme

Jenny Skumsnes Moe (23), Hamar bispedømme

Både Dille og Skumsnes Moe sitter i Ufung nå, og er altså blitt gjenvalgt.

F.v. Bjerkestrand, Dille, Bleiktvedt og Skumsnes Moe.

Bispedømmeråd

Ikke mindre enn 13 av de 37 delegatene på Ungdommens kirkemøte stiller som kandidater til sine respektive bispedømmeråd ved kirkevalget til høsten. Det understreker hvor engasjerte UKM-delegatene er i kirken de tilhører. (Kirkens informasjonstjeneste)

Disse 13 delegatene på UKM stiller også som kandidater til bispedømmeråd ved valget til høsten.

Valgentusiaster i lilla

(26.06.2009)

Kirken skal være et hjem

Møre-biskop Ingeborg Midttømme vet godt hva slags kirke hun vil ha:

- Kirken skal være som et hjem, for de aller fleste er hjemmet et sted for tilhørighet, og slik ønsker jeg at også kirken skal være.

Biskopen beskriver nærmere hva som definerer et hjem og dermed også en god kirke.

- Hjem er stedet vi kommer til i alle situasjoner og uansett hva vi har behov for. Hjemme kan vi sparke av oss skoene og sette oss ned. Hjemme er familien; vi er der for hverandre med all vår ulikhet, styrke og sårbarhet, i glede og sorg. Hjemme har alle sin naturlige plass fra fødsel til grav. Hjemme får vi omsorg og blir oppdratt, og slik tenker jeg meg kirken. Det er en sånn kirke jeg vil ha – en kirke som preges av dem som holder til der.

Gode ambassadører

Sissel Vartdal er prosjektleder for kirkevalget, og hun ser på biskopene som viktige støttespillere.

- Nå er det jo ikke biskopene som er på valg, men det er hele det valgte apparatet rundt dem i det enkelte bispedømme, og ikke minst alle de 1277 menighetsrådene over hele landet. Biskopene er de mest synlige aktørene i Den norske kirke, og de er gode ambassadører for Kirkevalget i september.

Egen design for biskopene

Turkise t-skjorter for Kirkevalget er for folk flest, mens biskopene har fått spesialutgaver i lilla – det finnes bare 11 av dem. I forbindelse med det ekstraordinære bispemøtet om gudstjenestereformen, hadde biskopene et tett program, men Vartdal fikk noen minutter til å informere om valget og dele ut t-skjortene.

Hva er så prosjektlederens svar på hva slags kirke HUN vil ha?

- Jeg vil ha en kirke som legger til rette for de gode møteplassene. Kirken skal være til stede og skape kontakt mellom mennesker og mellom Gud og mennesker.

Den offisielle valgkampstarten for Kirkevalget er 10. august, men tjuvstarten blant biskoper og valgmedarbeidere er allerede et faktum. (Kirkens informasjonstjeneste)

Fykse Tveit én av to gjenstående KV-kandidater

(26.06.2009)

[Olav Fykse Tveit](#) er generalsekretær i Mellomkirkelig råd i Den norske kirke. Den andre kandidaten som har gått videre til siste runde, er [Dr. Park Seong-won](#) fra den presbyterianske kirken i Sør-Korea.

I april kom nominasjonskomiteen fram til en listen på seks godt kvalifiserte kandidater. Komiteen, som er nedsatt av Sentralkomiteen i KV, har nå sittet sammen tre dager i Amsterdam, hvor de har gjennomført intervjuer og ført grundige samtaler. Fredag kom de fram til konsensus om hvilke to kandidater de vil fremme for Sentralkomiteen. Den endelige avgjørelsen om hvem som blir ny generalsekretær, blir tatt på Sentralkomiteens møte i august i år.

- Nominasjonskomiteen har arbeidet i en god samarbeidsånd og i godt fellesskap, sier lederen av komiteen, Dr. Agnes Abuom fra Kenya. - Begge kandidatene er helhjertet opptatt av den økumeniske bevegelsen. De kommer fra ulik bakgrunn og har forskjellige erfaringer og sterke sider.

- Jeg er glad og overveldet over denne beskjeden, sier Olav Fykse Tveit til *Kirkens informasjonstjeneste* fredag kveld. - Når jeg har stilt meg til tjeneste, er jeg glad og ydmyk overfor dagens avgjørelse, uansett hvordan valget går til slutt. Det er hyggelig at nominasjonskomiteen har vurdert meg som en egnet kandidat til å kunne fylle rollen som generalsekretær i KV. Jeg står fortsatt til disposisjon for KV og arbeidet organisasjonen gjør for enhet og rettferdighet.

Kirkenes verdensråd omfatter i dag 349 kirker, konfesjoner og kirkefelleskap i mer enn 110 land og territorier. Organisasjonen representerer mer enn 560 millioner kristne, og omfatter de fleste av verdens ortodokse kirker, anglikanske, lutherske og reformerte kirker, metodistkirker og en rekke uavhengige kirker. (Kirkens informasjonstjeneste)

29 tilleggskandidater foreslått til bispedømmerådene

(06.07.2009)

For første gang kunne hvert enkelt medlem i Den norske kirke fremme kandidater til valget til bispedømmerådene. Eneste forutsetning var at minimum 50 kirkemedlemmer fra minst tre ulike sokn stilte seg bak tilleggsnominasjonen, som måtte leveres inn til bispedømmene innen 15. juni. I hvert bispedømme hadde en nominasjonskomité opprinnelig foreslått en liste med 21 kandidater.

Med demokratireformen i Den norske kirke har det skjedd flere endringer i valgordningen for de kirkelige valgene høsten 2009, herunder at det ble innført en supplerende nominasjonsrunde. [De supplerte kandidatene](#) står nå på de alfabetiske valglistene sammen med de som var nominert av bispedømmets nominasjonskomité.

1450 kirkemedlemmer bak supplerende nominasjon

- Engasjementet rundt den supplerende nominasjonen er svært gledelig. Til sammen har 1450 kirkemedlemmer vært med å fremme disse 29 kandidatene. Dette viser at demokratiet lever, men også at kirken ikke vegrer seg for å ta i bruk nye ordninger. Spesielt gledelig er det at kravet om minst 20% ungdomsrepresentasjon er innfridd gjennom nominasjonen. Nå er det opp til medlemmene å bruke stemmeretten sin 14. september, sier Sissel Vartdal, prosjektleder for kirkevalget i Kirkerådet.

Det er halvparten av hvert kjønn på listene og 54 av kandidatene er under 30 år. Det betyr at kirken har klart sitt mål om en ungdomsandel på 20% i nominasjonen. Nå gjenstår det å se om de klarer å oppnå en tilsvarende andel ungdomsrepresentasjon i rådene etter valgene.

- [De fullstendige nominasjonslistene til bispedømmerådvalget finnes her](#)

Fakta om Kirkevalget 2009

Kirkevalget 2009 finner sted 13. og 14. september, samtidig med Stortingsvalget. Da velges leke medlemmer til de 11 bispedømmerådene/delegater til Kirkemøtet og til landets 1285 menighetsråd. Alle over 18 år (eller som fyller 18 år i løpet av 2009) kan stille til valg. Målet er en ungdomsandel i rådene på 20 prosent. Alle medlemmer av Den norske kirke som fyller 15 år i løpet av 2009 har stemmerett. I august vil de stemmeberettigede motta et valgkort med informasjon om hvor og når de kan avgi stemme.

Kontaktperson:

Kirkerådets prosjektleder for valget, Sissel Vartdal

Epost: sissel.vartdal@kirken.no

Telefon: 23 08 12 57 / 48 99 12 57.

- Mer om Kirkevalget her: <http://www.kirkevalget.no>
- Følg Kirkevalget på Twitter: twitter.com/kirkevalget

Disse 29 kandidatene til bispedømmerådsvalget er nominert ved supplerende nominasjon i tillegg til den som er nominert av bispedømmenes nominasjonskomitéer:

Oslo bispedømme:

Torkild Hvidsten, 29 år, Lilleborg sokn, student
Anfin Jarle Skaaheim, 70 år, Vardåsen sokn, pensjonist
Anne Louise Tveter, 44 år, Asker sokn, overlege

Borg bispedømme:

Kirsti Harda Frøshaug, 59 år, Lørenskog sokn, psykiatrisk sykepleier

Hamar bispedømme:

Janne Kristine Dale, 22 år, Engehaugen sokn, student
Inger Sofie Enger, 61 år, Østre Gausdal sokn, rektor/stortingsrepresentant
Toril Kristiansen, 48 år, Vardal sokn, barnehagestyrer
Lise Nordli, 38 år, Drevsjø sokn, virksomhetsleder
Solveig Fjøsne Saltvik, 60 år, Hamar sokn, lærer
Steinar Saltvik, 27 år, Hamar sokn, student
Johannes Strømstad, 54 år, Romedal sokn, lærer

Tunsberg bispedømme:

Ingjerd Breian Hedberg, 44 år, Sem sokn, husmor/gårdbruker
Maria Nødland Thorset, 29 år, Hemsedal sokn, kursansvarlig

Agder og Telemark bispedømme:

Kjetil Drangsholt, 59 år, Kristiansand domkirke sokn, lege
Asbjørn Flåt, 51 år, Mandal sokn, soneleiar
Gaute Granlund, 25 år, Feda sokn, student
Olav Mosdøl, 72 år, Kviteseid sokn, forfatter

Stavanger bispedømme:

John Ludvik Hollen, 64 år, Tasta menighet, forfatter
Anndi Lomeland Jacobsen, 68 år, St. Johannes sokn, pensjonist
Berit Elisabeth Kopren, 64 år, Tjensvoll sokn, pensjonist
Laura Sofie Seltveit, 59 år, Sauda sokn, ordfører
Kjetil Kornelius Tjessem, 45 år, Gand sokn, dagleg leiar

Bjergvin bispedømme:

Erland Arve Fagermoen, 67 år, Balestrand sokn, gardbrukar/pensjonist
Gustav Magne Landro, 41 år, Blomvåg sokn, politioverbetjent

Nidaros bispedømme:

Arnfinn Brechan, 64 år, Strinda sokn, selvstendig næringsdrivende

Gerd Helene Christiansen, 23 år, Nidaros domkirke sokn, student

Anne Katrine Slungård, 45 år, Ranheim sokn, markedsdirektør

Nord-Hålogaland bispedømme:

Eirik Junge Eliassen, 39 år, Kroken sokn, student

William Bernhard Pedersen, 68 år, Nordkapp sokn, fisker.

[De fullstendige nominasjonslistene til bispedømmerådsvalget finnes her](#)

Til Frankrike med et håp i Kristus

(14.07.2009)

KEK, eller CEC (Conference of European Churches) på engelsk, er et økumenisk fellesskap av kirker i Europa som bekjenner Jesus Kristus som Gud og Frelser slik det står i Bibelen. Omtrent hvert sjette år møtes delegater fra 126 kirker over hele Europa til generalforsamling. Den første samlingen var i Danmark i 1959. Den siste samlingen var i Trondheim i 2003. Fra 15.-21. juli er Lyon i Frankrike stedet.

Frimodighet i håp

Berit Hagen Agøy er leder i Mellomkirkelig råd, og hun leder den norske delegasjonen i Frankrike. Hun gleder seg til å delta på sin første KEK-samling.

- Jeg tror det blir et godt kristen fellesskap hvor vi skal fokusere på håpet! Temaet for konferansen er "*Called to One Hope in Christ*" og vi skal være frimodige og tørre å formidle dette håpet og de kristne verdiene.

Hagen Agøy (bilde) tror KEK har en stadig viktigere rolle i Europa.

- Vi trenger en bred kristen stemme, og det økumeniske kirkefellesskapet som vi er en del av kan øve press på europeiske politikere. Dette er særlig viktig i klimakrisen som vi står midt oppe i. Her i Norge er det lett å holde avstand til klimaproblemene – vi kjenner dem ikke på kroppen på samme måte som store deler av verden hvor hele samfunn rammes direkte av klimaendringene. Vi må som kirkens representanter støtte politikerne i deres vanskelige og av og til radikale valg – vi skal rett og slett gi dem moralsk støtte med bakgrunn i vår tro!

Den globale finanskrisen er også viktig tema disse julidagene.

- Nettopp finanskrisen sammen med klimautfordringen viser at kirkene kan gjøre en jobb sammen for å bedre forholdene. Vi mener at de kristne verdiene vil kunne svare på disse utfordringene, vår tro har relevante svar på mange av finansproblemene. Vi har en håpsdimensjon ved vår tro, og denne kan snu nederlagstekningen om til håp.

Tips til nordmenn

De fleste europeiske land har gjennom lang tid forholdt seg til migrasjon og møte med nye folkeslag, kulturer og religioner. Norge opplever en aktualisering i den senere tid når det gjelder å løse disse utfordringene, og Berit Hagen Agøy har store forventninger til hva vi kan lære av andre på

dette feltet.

- Jeg håper vi får oppdatering på migrasjon, at vi kan lære mye av hvordan kirker i Europa tar imot migranter. Dette er sak på Kirkemøtet til høsten, og det vil være nyttig å se hvordan andre har løst disse utfordringene. Kanskje kan vi komme tilbake med helt konkrete handlingsplaner for hvordan vi på best mulig måte kan involvere innvandrere i norske menigheter.

Nettopp migrantorganisasjonen CCME – Churches' Commission for Migrants in Europe – har også samling i Lyon disse julidagene. Organisasjonen har kirkene som sine redskaper for å legge forholdene til rette for migranter og for deres rettigheter i sine nye hjemland. Det legges opp til at CCME blir en del av KEK på sommerens generalforsamling i Lyon. To delegater fra Norge er representert her, Josef Moiba, sokneprest i Oppdal og Eva Frydenborg, Norges Kristne Råd. Dersom CCME velger å gå inn under KEK, vil organisasjonen trolig bli mer slagkraftig i sitt arbeid for migrantene.

Den gode ”stevnefølelsen”

Gjennom samlinger over seks dager skal delegatene diskutere KEKs fremtid, spiritualitet, menneskerettigheter, religionsdialog, økumenikk, sosiale investeringer og mye mer. Men først og fremst er det det kristne fellesskapet den norske delegasjonslederen ser fram til.

- Jeg gleder meg virkelig til å være en del av dette store kristne fellesskapet. Det er viktig for meg at dette ikke bare blir papirflytting, men at det blir mer som et godt kristent stevne der vi inspirerer hverandre og finner fellesnevnerne blant kristne i Europa. Så kommer vi hjem med fornyet tro på ”One Hope in Christ”.

13th cec assembly

- [Følg KEKs generalforsamling 15.-21. juli på nettet](#)

Delegatene fra Norge er:

Berit Hagen Agøy, leder i Mellomkirkelig råd og delegasjonsleder

Tor Berger Jørgensen, biskop i Sør-Hålogaland

Elise Sandnes, stiftsdirektør i Oslo bispedømmeråd

Gerd Marie Ådna, amanuensis ved Misjonshøgskolen

Erlend Rogne, innvalgt i Mellomkirkelig råd

Helene Storelv Rabone, representerer Samisk kirkeråd

Joseph Moiba, prest i Den norske kirke, CCME (Kirkenes kommisjon for migranter i Europa)

Eva Frydenborg, Norges kristne råd, CCME

I tillegg er disse med som observatører:

Olav Fykse Tveit, Beate Fagerli, Torill Edøy, Stephanie Dietrich, Ragnhild Stav og Siv Thompson.

Gratisarbeid i Lyon

(17.07.2009)

21-åringen fra Dale i Sunnfjord er engasjert i Changemaker. I vinter fikk hun en epost fra organisasjonen der hun for første gang hørte om KEK og steward-programmet man kunne søke seg til. Musikkestudenten tok oppfordringen, søkte om plass, og i mars fikk hun ja til svar.

- Jeg ble kjempeglad! Jeg bestilte flybillett med det samme, og nå har vi vært her siden 10. juli. Stewardene kom før delegatene for å gjøre oss kjent med hverandre og komme i gang med oppgavene våre.

Utveksling av tro

Ragnhild har følgelig allerede fått gode venner blant de andre 50 stewardene. Gjennom KEKs organisering har de hatt bibeltimer og temasamlinger der de har snakket om tro og håp og forholdene i sine hjemland.

- Det har vært veldig interessant for meg å møte andre med helt andre forhold i sine hjemland. For oss som tilhører det store protestantiske flertallet i Norge er det flott å få bedre innsikt i hvordan andre har det i land der det er mange konflikter med bakgrunn i troen.

Venner for livet med felles tro i Kristus.

Ny kunnskap

Ragnhild visste hva økumenikk var for noe, men hadde ikke hørt om KEK før invitasjonen til steward-programmet kom i epostboksen hennes i februar. Hun vil gjerne at flere unge lærer om organisasjonen og arbeidet den driver med.

- For meg har landene i Øst-Europa vært mer som en stor klump. Nå får jeg overblikk over hva som skiller de ulike landene og hvordan de kristne lever i samspill og konflikter i Europa. Det er viktig å se hvordan vi har felles tro her, og at vi ikke lar det overstyres av praktiske bagateller. KEK er en flott møteplass der folk kan treffe hverandre og bli kjent som mennesker før de kommer inn på religion og ulikheter. Det tror jeg er veldig sunt!

Praktisk hjelp

Oppgavene for en steward kan være så mangt - Ragnhild sitter på KEKs stand og deler ut informasjon og selger effekter. Hun har vært på fransk supermarked og handlet inn mat til stewardene og hun har delt ut lunsjbager til deltakere. Andre hjelper til i kongressalen med utdeling av papir til delegatene.

Ragnhild blir værende en dag lenger enn delegater og observatører og har gjennom steward-programmet fått venner for fremtiden. Og selv om det er første gang 21-åringen er på KEK, er det forhåpentligvis ikke siste.

- Jeg synes jeg lærer så mye her og vil gjerne være ungdomsdelegat for Norge på kommende KEK-samlinger. Dagene her har absolutt gitt mersmak!

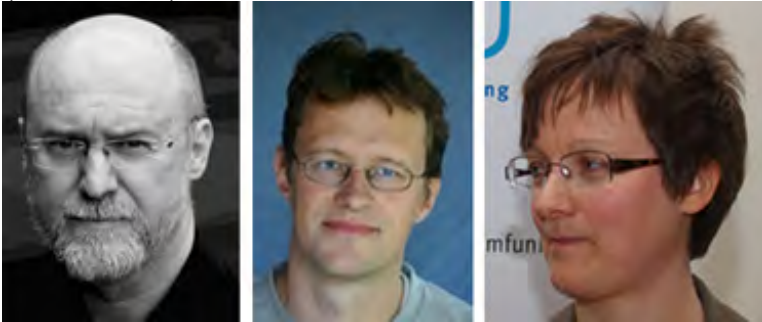
Klikk på logoen under for mer informasjon om KEKs generalforsamling i Lyon.

Erfarne valgforskere evaluerer demokratireformen

(17.07.2009)

Rammene for evalueringen, med kostnadsramme på 2,7 millioner kroner, er utformet av Kirkerådet i samråd med Kultur- og kirke departementet. Sluttrapporten skal foreligge 1. april 2010.

Kompetent fagmiljø

Prosjektledere er Menighetsfakultetets prorektor Sverre Dag Mogstad og KIFO-forsker Ulla Schmidt.

I forskerteamet inngår også forskningsleder Bernt Aardal og forsker Jo Saglie fra Institutt for Samfunnsforskning. Aardal er en av Norges mest sentrale valgforskere og Saglie har vært prosjektleder for flere av de siste lokalvalgsundersøkelsene. Blant andre fagpersoner som vil delta, er forsker Signe Bock Seegaard som nylig disputerte på en avhandling om e-valg, og dosentene Per Petterson og Ninna Edgardh ved Centre for Study of Religion and Society ved Uppsala universitet.

Mål for evalueringen

Evalueringen av Kirkevalget 2009 skal

- gi kunnskap om hvordan valget innfrir forutsetningene i den politiske avtalen som grunnlag for videre arbeid med kirkeordning og forholdet mellom staten og Den norske kirke
- gi kunnskap om ulike sider ved gjennomføringen av forsøksordningene, vedtatt av Kirkemøtet for 2009-valget og effekten av de ulike tiltakene i forbindelse med valgene for øvrig, om valgdeltakelse og velgeratferd, og om holdninger til det kirkelige demokrati og dets legitimitet i forbindelse med kirkevalgene
- gi grunnlag for læring og forbedring når det gjelder gjennomføring av kirkevalgene i 2011.

Fire delprosjekter

Evalueringen blir organisert i fire delprosjekter. Det første delprosjektet skal fokusere på hvordan Den norske kirkes særskilte regler for 2009-valget innfrir forutsetningene i den politiske avtalen om stat og kirke fra 10. april 2008. MF og KIFO har ansvar for de to første delprosjektene.

Et eget delprosjekt skal evaluere de ulike forsøksordningene som ble vedtatt av Kirkemøtet, bl.a. de ulike ordningene med direkte valg av en del av medlemmene til bispedømmeråd og Kirkemøtet, supplerende nominasjon, preferansevalg, valg samtidig med Stortingsvalget, utsendelse av valgkort, og stemmerett for 15-åringer. I dette delprosjektet inngår det bl.a. en spørreundersøkelse blant de som har ansvar for lokal gjennomføring av valget. Aktører på ulike nivåer vil bli intervjuet, og seks case-menigheter spredt over hele landet plukkes ut for nærmere analyse.

KIFO har ansvar for delprosjektet som skal analysere valgresultater og andre valgdata. Institutt for Samfunnsforskning har ansvar for det siste delprosjektet som skal analysere velgeratferd og valgdeltakelse. Det skal gjennomføres spørreundersøkelser for å få kunnskap om hvorfor man deltar/ikke deltar i valget, og hva som kjennetegner de som deltar i valget i forhold til de som ikke

deltar. (Kirkens informasjonstjeneste)

Funksjonshemmede i fokus i Lyon

(18.07.2009)

EDAN står for Ecumenical Disability Advocates Network og sorterer under Kirkenes verdensråd. Siden opprettelsen i 1998 har EDAN jobbet for at funksjonshemmede skal inkluderes og delta på lik linje med funksjonsfriske i kirkelige og sosiale sammenhenger. Norske Torill Edøy og nederlandske Simone Poortman er regionsleder for den europeiske avdelingen, og begge deltar på KEKs generalforsamling i Lyon.

En kirke som utestenger

Begge damene er avhengig av rullestol, og sammen trillet de frem til mikrofonen foran de ca 700 deltakerne i kongressalen.

Edøy og Poortman har gått gjennom programmet forut for konferansen, og kunne slå fast dette. - Det er ikke et eneste punkt her som handler om mennesker med fysiske, mentale eller psykiske utviklingshemninger. Og det er en stor gruppe mennesker med funksjonshemminger som forlater kirkene – de føler seg ikke hjemme der. For det handler ikke bare om praktisk tilrettelegging, men også om teologi, antropologi og kultur, om viljen til å se kirken gjennom øynene til en annen person.

Toleranse vs respekt

Videre takket Poortman for ordene fra biskop Julio Murray fra Panama på torsdagens plenumssamling.

- Du snakket om forskjellen mellom toleranse og respekt. I kirken er det ofte slik at mennesker med en funksjonshemming er akseptert og tolerert, men de føler seg ikke respektert for den de er. For det er nettopp det det handler om – hvem vi er og ikke hva våre manglende evner er.

Flere enn du tror

Ifølge Torill Edøy er det mange flere funksjonshemmede i verden enn man kanskje tror.

- 15-20 prosent av verdens befolkning er funksjonshemmet på en eller annen måte. Det er en stor gruppe mennesker vi taler på vegne av. Og det vi ønsker her på KEK, er at vi får muligheten til å være med å gi og dele, ikke bare å få og bli tatt vare på. Vi vet at dette er en stor utfordring for mange kirker i Europa, men bare spør oss – vi kan utfordringer!

Rekordapplaus

Simone Poortman høstet den lengste og varmeste applausen så langt i Lyon, og fikk umiddelbart støtte for innspillene til generalforsamlingen. Også biskop Julio Murray var raskt borte og ba om å få prate mer med Poortman og Edøy. Men som Simone Poortman selv sa – nå gjenstår det bare handling, en varm applaus er ikke nok. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Lenke til EDAN](#)

Klikk på logoen under for mer informasjon om KEKs generalforsamling i Lyon.

Sterk tro mot svake finanser

(18.07.2009)

Den internasjonale økonomiske krisen rammer alle, men biskopen tror ikke kristne preges mindre av krisen til tross for at troende har en håpsdimensjon om et bedre liv et annet sted.

- Nei, jeg tror faktisk ikke det, noen ganger lider vi heller mer. Vi vet at verden skal endre seg, men vi bekymrer oss for når og hvordan det vil skje. Og vi lider mer fordi vi ser urettferdighet. Vi er også ulykkelige fordi det er så mange som lever uten Gud. Som min bestemor pleide å si, når vi vet mer må vi også gjøre mer. Dette tror jeg ligger tungt på mange kristne.

Verre enn på 30-tallet

Finanskrisen er mer omfattende enn den forrige, forteller doktor Ulrich Möller. Han er delegat på konferansen for den Evangelisk kirke i Tyskland og en av foredragsholderne på finanskriser-samlingen.

- Krisen på 30-tallet var ille, men den vi har nå er mer fundamental. Først og fremst fordi den påvirker samfunnet som helhet i større grad, men også fordi det er en økologisk trussel nå som ikke eksisterte for 80 år siden.

Doktor Ulrich Möller (til venstre) og biskop Julio Murray på foredrag om den verdensomspennende finanskrisen.

Lignelsene anno 2009

Men så er spørsmålet hva kirken kan bidra med. Hvordan kan kirken gjøre krisen lettere å bære? Biskop Murray viser til Bibelens evige aktualitet.

- Vi må vise at både Gud og evangeliet er relevant også i dag. Vi kristne må snakke om det vi vet og tror på, vi må undervise. Som det står skrevet i Bibelen – du skal elske Gud og dernest skal du elske din neste. Jeg tror mange har glemt sin første kjærlighet – Gud. Vi må be Gud vise oss sin vilje i dagens krise, og ikke være så opptatt med de praktiske problemene vi baler med.

50-åringen mener at de mange lignelsene i Det nye testamentet har noe å fortelle oss.

- Vi må sette lignelsene i et nytt lys, vi må tolke dem inn i dagen i dag. Det er mye å lære i hvordan Jesus underviste folkene rundt seg for 2000 år siden, mye som er aktualisert av situasjonen i dag.

TV-reklame med varig verdi

Murray bekymrer seg særlig for dagens unge.

- Ungdommen er målskive for så mange kommersielle aktører. Media presser på med alt de unge må ha, særlig gjennom reklame. Dette gir feil verdier. Men i Latin-Amerika har vi faktisk flere tv-reklamer som er betalt av kirken. Der markedsfører vi verdier, og det har god effekt. Men så må du huske på at i Latin-Amerika er det to verdier som gjelder – først familie og deretter kirke. Så det er kanskje lettere å nå gjennom til unge og voksne der enn i Norge.

Partnere på ulike kontinent

I Lyon er det KEK som har samling, den europeiske kirkeorganisasjonen feirer 50 år. CLAI står for det samme økumeniske samarbeidet i Latin-Amerika, og feiret 30 år i fjor. Som leder for CLAI mener Murray at vi KEK har mye å lære av latin-amerikanerne.

- I kolonitiden ble landene våre sett på som uinteressante på tilbudssiden. Det var lite respekt for våre folk og våre erfaringer. Men nå har dette endret seg. Nå kan ledere og folk i vest se til oss og vite at vi gjennom vanskelige tider har lært mye om å leve med håp. I krisetider har vi verdifull erfaring som dere kan dra nytte av. Vi kan være likeverdige partnere nå og kan utveksle erfaringer. (Kirkens informasjonstjeneste)

Klikk på logoen under for mer informasjon om KEKs generalforsamling i Lyon.

13th cec assembly

Over 16.000 kandidater stiller til historisk kirkevalg

(20.07.2009)

I høst skal det velges 8.287 medlemmer til landets 1.285 menighetsråd. Det er 1,97 kandidater per medlem som skal velges, nesten dobbelt så mange nominerte som det er plasser. 16.332 kandidater stiller til valget i høst.

Et par måneder før høstens kirkevalg er kandidatlistene nå klare. Det foreligger 1.278 lister, av disse er det åtte sokn som har to lister og 13 felles lister mellom to sokn. Blant de over 16.000 nominerte til menighetsrådene finnes 849 kandidater i aldersgruppen 18-29 år.

Kjønnsfordelingen blant kandidatene til menighetsrådene er fordelt mellom 40,3 % menn og 59,7 % kvinner, det vil si nesten 6 av 10 kandidater er kvinner. Snittalderen er på 51 år.

Kjente navn

– Dette er første gang det holdes et kirkevalg etter at Kirkemøtet og Stortinget vedtok en demokratireform i kirken. Den er et premiss i stortingsforliket om endringer i forholdet mellom staten og Den norske kirke. Det har vært jobbet mye med å få en god miks av kandidater med forskjellig bakgrunn, kompetanse, kjønn og spredning i alder. Høsten kirkevalg er en unik mulighet for den enkelte å engasjere seg i hva slags kirke de vil ha, sier Kirkerådets leder Nils-Tore Andersen.

En rekke personer som er kjent fra andre sammenhenger stiller til kirkevalg, blant annet olympisk mester Frode Estil, politiker Michael Tetzschner, skuespillerne Brede Bøe og Andrea Bræin Hovig.

Sjekk listene i ditt distrikt

Fristen for å nominere kandidater til menighetsrådene var 15. mai. Valgdagen for Kirkevalget 2009 er 14. september, samtidig som stortingsvalget. Det er mulig å forhåndstemme fra 10. august. Alle som er medlemmer i Den norske kirke og fyller 15 år i løpet av året, kan stemme.

Du kan finne kandidatene i ditt distrikt ved å bruke søkefunksjonen på www.kirkevalget.no. Her finner du oversikt over alle kandidatlistene i alle landets menigheter.

- - - -

Fakta om menighetsrådene:

- Det er 1285 menighetsråd i Norge
- I år velges medlemmene for to år
- Menighetsrådet medvirker ved tilsetting av prest og biskop og har ansvar for å organisere aktiviteter knyttet til barne- og ungdomsarbeid, menighetsbyggende virksomhet, gudstjenesteliv, trosopplæring, dåps- og konfirmantundervisning, diakoni, miljøengasjement, menighetsblad, barnehager. Vedtar bruk og utleie av kirken osv.

Fakta om Kirkevalget 2009:

- Valget finner sted samtidig med Stortingsvalget 14. september
- Forhåndsstemming fra 10. august
- Alle medlemmer av Den norske kirke som er over, eller som fyller 15 år i 2009 kan stemme
- De som står på valg, må være over 18 år eller fylle 18 år i løpet av 2009
- Målet er minst 40 prosent representasjon av hvert kjønn, og minst 20 prosent representasjon av ungdom under 30 år
- I august vil alle medlemmer av Den norske kirke over 15 år motta et valgkort med informasjon om hvor og når de kan avgi stemmer

For mer informasjon om Kirkevalget, vennligst kontakt
Hilde Vormeland Rø i Kirkerådet, tlf 48 99 12 58

Rom for å være ulike

(21.07.2009)

Joseph Moiba fra Sierra Leone er sokneprest i Oppdal. For ni år siden kom han til Norge med presteutdannelse både fra hjemlandet og deretter fra Norge. For Moiba var det naturlig å oppsøke Den norske kirke i stedet for å lete seg fram til en migrantkirke for ”utlendinger i Norge”. De seneste dagene har Moiba deltatt i den norske delegasjonen på [generalforsamlingen til Konferansen av Europeiske Kirker \(KEK\)](#) i Lyon i Frankrike.

Hjelp til å forstå gudstjenesten

Her får Moiba støtte fra CCME - Churches' Commission for Migrants in Europe. Organisasjonen har siden 1964 jobbet for at kirkene i Europa skal møte de ikke-europeiske fremmedarbeiderne som kom til kontinentet. Generalsekretær Doris Peschke (bildet til venstre) er opptatt av at menighetene skal ha rom for alle.

- Vi må gjøre gudstjenesten vår tilgjengelig for migrantene, rett og slett være praktiske og fortelle hva som skjer, trykke opp program på andre språk slik at vi integrerer på en bedre måte. Det er viktig å ikke sende migrantene videre til en migrantmenighet, men beholde dem i nærmiljøet.

Peschke understreker viktigheten av å ikke se migrantene som én gruppe.

Norge i verden

Eva Frydenborg (bildet under) fra Norges kristne råd er delegat i Lyon, og har jobbet med migrasjonsspørsmål i fire år. På KEKs generalforsamling har hun vært med på integreringsprosessen som har gjort CCME til en kommisjon under Konferansen av europeiske kirker.

- CCME vil få innpass i flere kirker ved å bli en kommisjon i KEK, samtidig som organisasjonen kan få tilført ressurser i form av støtteapparat og nettverk. I Norge håper vi at flere menigheter kan få tilgang på de ressursene og aktivitetene CCME har, blant annet gjennom Kirkelig nettverk for integrering av flyktninger og innvandrere, sier Frydenborg.

Planer for fremtiden

Joseph Moiba ble på KEKs generalforsamling valgt inn i Policy reference committee.

- Jeg håper og tror at CCME vil kunne bli en synlig kommisjon under KEK. Vi trenger konkrete målsettinger, for eksempel krav til et visst antall migrantprester i et land i løpet av et antall år, sier han.

CCME inviterer alle menigheter til å delta på <http://www.migration2010.eu/> for å gjøre et bedre arbeid i forhold til migrasjon. Her er det tips til hva man kan gjøre for å bli bedre på migrasjon, fokustema for hver måned, informasjon om aktiviteter og mulighet for å dele erfaringer. (Kirkens informasjonstjeneste)

To norske medlemmer av KEKs sentralkomite

(21.07.2009)

På [generalforsamlingen i Konferansen av Europeiske Kirker \(KEK\)](#) i Lyon, Frankrike, ble det valgt nye medlemmer til KEKs sentralkomite. Oslo bispedømmekontors stiftsdirektør og teolog Elise Sandnes som har sittet en periode, ble gjenvalgt. I komiteen som består av 40 personer, får hun nå følge av Erlend Rogne. Han er ungdomsdelegat og for tiden trainee hos Schibsted.

- Dette er jo et tydelig uttrykk for at Den norske kirke prioriterer økumenisk arbeid og samarbeid med KEK. Men først og fremst er det høyst kompetente nordmenn vi er stolte av, sier Hagen Agøy.

Katolikker inviteres med

På søndagens festkveld i anledning KEKs 50 år, talte den økumeniske patriark Bartholomeus av Konstantinopel til delegatene. Han kom med tydelig og overraskende invitt til katolikkene om å bli en del av KEK, noe som vil samle kirke-Europa på en enestående måte. Elise Sandnes er godt fornøyd med utspillet fra patriarken.

- Jeg ble veldig glad for å høre invitasjonen komme fra han som ortodoks kirkeleder, og dette er absolutt noe jeg vil følge opp i sentralkomiteen. Det har gjennom mange år vært et samarbeid mellom den europeisk-katolske bispekonferansen og KEK, og det hadde jo vært flott om dette samarbeidet kunne følges opp ved at katolikkene ble en likeverdig del av KEK. Dersom det skjer, må vi vurdere de enkelte kirkenes representasjon på nytt. Derfor vil det være fint om denne oppfordringen følges opp tidlig i denne perioden siden generalforsamlingen nå har vedtatt å starte et omfattende arbeide med organisasjonsstrukturen.

Erlend Rogne mener at katolikkenes eventuelle deltakelse i KEK vil ha mye godt for seg.

- Dette vil kunne gi en vitamininnsprøytning som vi trenger for å komme videre i de dialogmønstrene vi allerede har i KEK. Jeg tror vi trenger det. Jeg tenker at dette egentlig handler om risiko og mot, vi må tørre å ta noen steg vi ikke kjenner konsekvensen av, vi må vise økumenisk mot.

Men en plass i sentralkomiteen handler for Erlend ikke bare om møtevirksomhet og planlegging.

- Jeg tror det er viktig å minne seg selv på at også i Sentralkomiteen er økumenisk samarbeid mer enn de strategier og planer vi meisler ut. Det handler også om fellesskapet vi bygger hver gang vi møtes. Dette har en stor verdi i seg selv. Men det er åpenbart at vi er på vei inn i en krevende

fireårsperiode, og det er utfordrende og spennende å følge med og være en del av de prosessene.

KEK og samarbeid med EU

Hagen Agøy fremhever også viktigheten av å ha noen stemmer utenfra EU i KEKs sentralkomitee.

- Våre to representanter er viktige som en påminnelse for de andre representantene som av og til glemmer at det finnes et Europa utenfor EU. På den andre siden er det nyttig for oss å ha Erlend og Elise som da får tett kontakt med kirker innenfor EU, vi får inngang til et miljø som vi ellers er litt på siden av. Dessuten viser dette at vi gjerne vil samarbeide med våre kristne søstre og brødre i Europa og bringe evangeliet videre og arbeidet for kirkens synlige enhet.

Biskop Tor Berger Jørgensen (bilde) som deltok i den norske delegasjonen på KEKs generalforsamling, peker på hvor mye kirkene i Europa ser felles på:

- Jeg synes det er interessant å se hvor aktive kirkene i Europa er i de samme typer verdispørsmål som oss. Jeg mener jeg kan konstatere to ting etter samlingen i Lyon: Det ene er at kirkene har en gjennomgående felles forståelse av hva disse verdispørsmålene vi har tatt opp dreier seg om. Kirkene er enige om retningen, og dette gir trygghet for at vi er med i et stort nettverk når det gjelder tankegods og engasjement. Det andre er hvor viktig det er at vi har utviklet strategier som arbeider inn mot de europeiske institusjonene. Det har blitt dokumentert hvor viktig bidragsyter KEK er inn mot EU-systemet. Dette er positivt for oss som norsk kirke - uavhengig av hvor vi står i EU-spørsmålet – at vi gjennom KEK kan påvirke de viktige verdispørsmålene i EU.

Berit Hagen Agøy.

De store verdispørsmålene

Konferansen av kirker i Europa har avsluttet sin 13. generalforsamling og feiret at organisasjonen er 50 år. Leder for den norske delegasjonen, Berit Hagen Agøy synes kirkens rolle i de store sammenhenger har kommet godt fram på generalforsamlingen:

- Vi har diskutert hvordan vi møter de store utfordringene angående migrasjon, miljø og finanskriser. Og det er helt åpenbart at kirkene må ha et internasjonalt samarbeid dersom vi skal bidra vesentlig i forhold til disse spørsmålene. Derfor satser Den norske kirke så sterkt på arbeidet sammen med KEK.

Når det gjelder klimaproblemene verden står overfor, er klimatoppmøtet i København 7.-18. desember neste stoppested.

- Gjennom KEK kan de europeiske kirkene opptre felles, vi kan sammen kreve handling av

politikerne både i hjemlandet og på et mer overordnet nivå. Dette gir en sterkere stemme enn om den kommer fra enkeltkirker rundt om.

- [Se dokumenter fra KEKs generalforsamling her](#)

Til deg som har mottatt kirkens valgkort

(04.08.2009)

[Orientering om Feiloppføringer i Den norske kirkes medlemsregister](#)
[Feiloppføringer i medlemsregisteret til Den norske kyrkja](#)

Av Ole Inge Bekkelund, avdelingsdirektør i Kirkerådet

Med dette satser vi stort på å informere våre medlemmer om deres stemmerett. Demokrati handler om deltakelse, og god informasjon er en forutsetning for at flere av kirkens medlemmer benytter seg av sine demokratiske rettigheter og engasjerer seg. Derfor har vi for første gang sendt et valgkort som er en invitasjon til deltakelse til alle stemmeberettigede, der man blant annet får vite hvilke kandidater som stiller til valg til menighetsrådet og bispedømmerrådet.

Adressene vi har benyttet til utsendingen av valgkortet er hentet fra Den norske kirkes medlemsregister. Vi er kjent med at det forekommer feil i medlemsregisteret som stammer fra etableringen av registeret i 1998, etter beslutning i regjeringen.

Vi mener folk har krav på å få vite at navnet deres står i registeret. Kirkerådet har helt siden etableringen av registeret bedt kirke departementet om midler til å kontakte alle som er oppført i registeret for å gi informasjon om at deres navn står i kirkens medlemsregister. Vi har imidlertid aldri tidligere fått ressurser til å kunne gjennomføre dette. Derfor er vi nå glad for endelig å ha fått dette til takket være utsendelsen av valgkortet – dog 11 år for sent.

Vi har stor forståelse for alle frustrasjonene feilene i medlemsregisteret har skapt. Feiloppføringer tjener ikke kirken på noen måte. Mange tror at feiloppføringene i kirken har gitt kirken økt driftstilskudd. Det stemmer ikke. Den norske kirke får ikke økonomisk støtte etter antall medlemmer, men etter årlige budsjettvedtak i stat og kommune.

Man er ikke medlem i kirken selv om man er feiloppført i registeret. Det er bare de som er døpt som er medlemmer i Den norske kirke. Alle opplysninger om dåp, innmelding og utmelding står innført i landets kirkebøker som oppbevares på hvert menighetskontor. Det er kirkebøkene som er de bindende dokumentene. Tilsvarende vil døpte som ikke er registrert i medlemsregisteret, likevel

være medlemmer. Vi er klar over at også dette gjelder et betydelig antall personer. Dersom du er medlem av kirken, men ikke har mottatt valgkortet, ber vi derfor om at du tar kontakt med ditt lokale kirkekontor for å korrigere medlemsregisterets opplysninger.

På forsiden av valgkortet har vi tydelig angitt hva man skal gjøre dersom man vil rette feil i registeret, og lagt ved en ferdig frankert svarkonvolutt. Vi håper at de som vet at de er feiloppførte benytter anledningen til å rette opp denne feilen, slik at registeret kan bli så korrekt som mulig. Er man medlem og rettmessig har mottatt valgkortet, men ønsker å melde seg ut, så kan dette gjøres på vanlig måte. Det vil si skriftlig til eller ved oppmøte på sitt lokale kirkekontor.

Til deg som er medlem håper vi informasjonen som fulgte med valgkortet vil gi nyttig informasjon og inspirasjon til å bruke stemmeretten. Ved å bruke stemmeretten din i kirkevalget kan du påvirke kirkens videre utvikling. Din stemme er med på å bestemme. Derfor spør vi: Hva slags kirke vil du ha?

[Last ned et pdf-eksempel på valgkortet her](#)

- [Mer informasjon om Kirkevalget 2009 her](#)
- [Orientering om Feiloppføringer i Den norske kirkes medlemsregister](#)
- [Feiloppføringer i medlemsregisteret til Den norske kyrkja](#)

Fakta om Kirkevalget 2009:

- Valgdagene er fastsatt til søndag 13. og mandag 14. september, samtidig med Stortingsvalget. Det er første gangen Kirkevalget legges samme dager som et offentlig valg.
- Forhåndsstemming fra 10. august.
- Det skal velges nye menighetsråd og nye medlemmer til bispedømmerådene.
- Alle medlemmer av Den norske kirke som fyller 15 år i løpet av 2009, har stemmerett.
- De som står på valg, må fylle 18 år i løpet av 2009.
- Målet har vært å ha minst 40 prosent representasjon av hvert kjønn, og minst 20 prosent representasjon av ungdom under 30 år på kandidatlistene.
- I august vil medlemmer av Den norske kirke, og som fyller 15 år i 2009, motta et valgkort med informasjon om hvor og når de kan avgi stemme.
- Den store satsingen på årets kirkevalg er et resultat av [fjorårets forlik i Stortinget](#) om forholdet mellom stat og kirke.

- Stopp volden mot kristne i Pakistan

(13.08.2009)

Islamsk Råd Norge og Mellomkirkelig råd for Den norske kirke fordømmer volden mot kristne i Pakistan, og uttrykker støtte og solidaritet med kristne i Pakistan som opplever trakassering og frykt for liv og helse.

- Vi ber pakistanske myndigheter ta ansvar for å stoppe volden og stille de ansvarlige for retten.
- Vi ber norske myndigheter engasjere seg i saken og gjøre det de kan for at volden mot kristne i Pakistan stoppes.
- Vi oppfordrer nordmenn til å uttrykke støtte og solidaritet med de kristne i Pakistan som utsettes for vold, blant annet gjennom bønn i gudstjenester og moskeer.

Oslo, 13. august 2009

Olav Fykse Tveit

Generalsekretær Mellomkirkelig råd

Shoaib M. Sultan

Generalsekretær Islamsk Råd Norge

Kontaktpersoner:

Olav Fykse Tveit: 48 99 12 70

Shoaib M. Sultan: 48 48 64 00

A call from Muslims and Christians in Norway to stop the violence against Christians in Pakistan

Islamic Council of Norway and Church of Norway Council on Ecumenical and International Relations strongly condemn the violence against Christians in Pakistan. Norwegian Muslims and Christians express support and solidarity with the Christian population in Pakistan who is exposed to harassment and fears for their lives and health.

- We appeal to Pakistani authorities to stop the violence and bring the responsible persons to court of justice.
- We appeal to the Norwegian government to do anything possible to help stop the violence in Pakistan.

- We call on Norwegians to show support and solidarity, through e.g. prayers in the churches and mosques, with Pakistani Christians who are exposed to violence.

Oslo, August 13, 2009

Dr. Rev Olav Fykse Tveit

General Secretary Church of Norway Council on Ecumenical and international Relations

Mr. Shoaib M. Sultan

General Secretary Islamic Council of Norway

- Presesoppgavene må utøves fra Oslo

(19.08.2009)

- [Les hele utredningen "Styrking av funksjonen som Bispemøtets preses" her](#) (pdf)

- Bispemøtets hensikt med å foreslå et nytt bispeembete, har vært å styrke rammebetingelsene for utøvelsen av et verv som vi allerede har. Utvalget følger enstemmig opp dette ved å knytte presesfunksjonen til Kirkens hus i Oslo. Dette kan styrkes ytterligere ved at preses også får bolig og tilsynstjeneste i Oslo, sier Riksaasen Dahl (bilde).

Utvalget, som gir sine anbefalinger til Bispemøtet og Kirkerådet, er enstemmig i mange av vurderingene, men deler seg i viktige spørsmål som lokalisering, valgordninger og tilsynstjeneste for preses.

Preses til Oslo

Utvalgets flertall vil at preses skal bo og arbeide i Oslo bispedømme, enten i Oslo domprosti eller i Asker prosti. Ett medlem anbefaler skal bo og ha kirkelig tilsyn i Trondheim domprosti. Hele utvalget mener imidlertid at preses skal arbeide i Oslo, og at presesfunksjonene skal utøves derfra.

Valgregler

Et flertall i utvalget vil at preses skal velges på Kirkemøtet. Et mindretall vil at preses skal velges av Bispemøtet sammen med lederne av de tre sentralkirkelige rådene.

Tilsynstjeneste

En ny, tolvte biskop vil bruke det meste av sin tid på presesoppgavene. Biskopene skal imidlertid også ha en kirkelig tilsynstjeneste. Utvalgets flertall anbefaler at preses sitt tilsyn ikke blir vanlige soknemenigheter, men den kirkelige tjeneste som utøves på ulike institusjoner, for eksempel sykehuspresttjenesten.

Bakgrunn

Bispemøtet har gjennom flere år drøftet funksjonen som Bispemøtets preses og hvordan rammevilkårene for utøvelsen av dette vervet kan styrkes. I januar 2009 ba Bispemøtet Regjeringen opprette et nytt, tolvte bispeembete med funksjonens om preses som hovedoppgave. Regjeringen har gitt uttrykk for at de vil styrke presesfunksjonen ved å opprette et nytt bispeembete (Ot prp nr 34

(2008-2009)), og Stortinget har gitt sin prinsipielle tilslutning. Regjeringen har nå bedt Bispemøtet og Kirkemøtet om å avgis innstilling i saken, og tar sikte på å fremme saken for Stortinget før nyttår. Saken skal også behandles på årets Kirkemøte i november. (Kirkemøtet 2009 arrangeres i Tønsberg 16. til 19. november).

Bispemøtet og Kirkerådet har sammen oppnevnt utvalget som har utredet hvordan et tolvte bispeembete som preses kan utformes. Utvalget har hatt denne sammensetningen:

Biskop Laila Riksaasen Dahl, leder

Domprost Knut Andresen

Professor Knut Lundby

Seniorrådgiver Per Kristian Aschim

Generalsekretær Christofer Solbakken.

Fra utredningens innhold

Kapittel 5 drøfter hvordan en fast preses skal velges. I dag velges preses av og blant sittende biskoper. Utvalget er samstemt i at dette bør utvides noe ved omgjørelse til fast embete. Utvalgets flertall vil gjøre det mulig for en person som ikke er biskop å bli valgt til preses, mens utvalgets mindretall anbefaler at preses fortsatt skal velges blant sittende biskoper. Hele utvalget foreslår å utvide dagens valgkomite, som oppnevnes av Bispemøtet, til en nominasjonskomite bestående av tre biskoper oppnevnt av Bispemøtet samt de valgte lederne for Kirkerådet, Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd, og med en biskop som leder. Utvalget er delt i spørsmålet om stemmerett. Utvalgets flertall mener at Kirkemøtet skal velge preses, mens et mindretall går inn for at biskopene og lederne av de sentralkirkelige råd velger preses.

Kapittel 7 presenterer tre konkrete modeller for etablering av et fast embete som preses. Utvalget drøfter innledningsvis fire elementer, nemlig arbeidssted/kontor, tilsynstjeneste, domkirke og bosted for preses. Hele utvalget anbefaler enstemmig at kontor/arbeidssted for presesoppgavene legges til Oslo, fortrinnsvis i en samlokalisering i Kirkens hus. Utvalgets flertall anbefaler prinsipalt en ikke-geografisk tilsynstjeneste, med den kirkelige tjeneste ved sykehusene som mest aktuell. Dersom en geografisk tilsynstjeneste likevel legges til grunn, vil utvalgets flertall anbefale at dette legges til Oslo bispedømme. Ett medlem anbefaler tilsynstjenesten lagt til Trondheim. Hele utvalget anbefaler at preses gis rett til å bruke både Oslo domkirke og Nidarosdomen. Utvalgets flertall anbefaler at det etableres en tjenestebolig for preses i Oslo, mens ett medlem anbefaler tjenestebolig i Trondheim.

- [Les hele utredningen "Styrking av funksjonen som Bispemøtets preses" her](#) (pdf)

Kontaktpersoner:

Olav Skjevesland, Bispemøtets preses, tlf.: 91 77 69 65

Christofer Solbakken, generalsekretær i Bispemøtet, tlf.: 95 11 99 46

Torsdag kan KV få norsk generalsekretær

(24.08.2009)

KV's sentralkomite skal torsdag 27. august utpeke etterfølgeren etter Samuel Kobia. Valget står mellom Olav Fykse Tveit og Park Seong-Won fra Sør-Korea.

I august 2003 tilsatte sentralkomiteen Samuel Kobia som generalsekretær. Da var en annen nordmann like ved å få denne toppstillingen i KV's sekretariat i Geneve. Prost Trond Bakkevig fikk dengang 52 av komiteens stemmer mens Kobia fikk 78.

Det er en betydelig stilling Fykse Tveit er nominert til. Kirkenes verdensråd har idag 349 medlemskirker i mer enn 110 land. Organisasjonen representerer mer enn 560 millioner kristne, og omfatter de fleste av verdens ortodokse kirker, anglikanske, lutherske og reformerte kirker, metodistkirker og en rekke uavhengige kirker.

I desember i fjor bidro leder i Mellomkirkelig råd Berit Hagen Agøy, til at Den norske kirke offisielt foreslo Olav Fykse Tveit til den viktige stillingen i KV.

- Vi mener Fykse Tveit er en sterk kandidat til denne stillingen. Det er hans personlige kvalifikasjoner og hans erfaring med økumenikk, religionsdialog og globale spørsmål som gjør at han nå står som en av de to kandidatene til vervet, sier hun.

Hagen Agøy peker på at Den norske kirke har tradisjon for å prioritere internasjonalt arbeid.

- Dersom Fykse Tveit får jobben, vil dette gi Den norske kirke en unik mulighet til enda tettere kontakt med internasjonalt kirkeliv og økt norsk økumenisk satsing, spesielt på KV, sier hun.

- [Se Kirkenes verdensråds presentasjon av de to generalsekretær-kandidatene](#)
- [Se stoff fra møtet i Kirkenes verdensråds sentralkomite i Genève, Sveits 26. august – 2. september 2009](#)

Kontakt:

Kommunikasjonsdirektør i Kirkerådet, Trude Evenshaug

trude.evenshaug@kirken.no

Tlf.: 48 99 12 05

Leder i Mellomkirkelig råd, Berit Hagen Agøy
Tlf. 35 95 40 17 - 35 06 12 04 (arb.) - 99 32 07 92
E-post: berit.agoy@t-fk.no

Olav Fykse Tveit ny generalsekretær i Kirkenes verdensråd

(27.08.2009)

Tilsetningen ble gjort av KVs sentralkomite i august 2009 i Geneve i Sveits. Valget stod mellom Olav Fykse Tveit og dr. Park Seong-won fra den presbyterianske kirken i Sør-Korea. Fykse Tveit ble valgt med solid flertall (81 mot 58 stemmer) som arvtaker etter Samuel Kobia.

349 medlemskirker

Teologen Olav Fykse Tveit har vært generalsekretær i Mellomkirkelig råd i Den norske kirke siden 2002. Det er en utfordrende jobb han går til i Geneve ved årsskiftet. Kirkenes verdensråd er verdens største tverrkirkelige organisasjon. 349 kirker fra 110 land er medlemmer. Organisasjonens medlemskirker representerer 560 millioner kristne, og omfatter de fleste av verdens ortodokse kirker, anglikanske, lutherske og reformerte kirker, metodistkirker og en rekke uavhengige kirker.

- Min visjon for Kirkenes verdensråd er at vi skal være ett som kirke i tjeneste for én menneskehet og at vi skal nå målene våre sammen, som én organisasjon, sa Fykse Tveit umiddelbart etter utnevnelsen.

Stå opp for hverandre

- Vi er ett fordi vi mottar samme nåde fra Gud. Å være ett betyr å stå opp for hverandre. At vi tar et skritt vekk fra våre egne interesser, for å tjene en større enhet, sier han. Fykse Tveit mener organisasjonens største utfordring også er dens vesentligste styrke. Fellesskapet av mennesker med vidt forskjellig bakgrunn og erfaringer, byr på utfordringer, men det gir først og fremst store muligheter og slagkraft. KV bør for eksempel spille en viktig rolle i forholdet mellom verdensreligionene, påpekte Fykse Tveit.

- Vi har en mangfoldig forståelse av disse spørsmålene fordi vi har så ulik bakgrunn. Dette er en stor ressurs, sa Fykse Tveit, som mener verden trenger et fellesskap av kirker som et tegn på at menneskeheten er ett. Det gjør vi for eksempel ved å respektere at kvinner er likeverdige med menn, sa Fykse Tveit i en forsamling der dette ikke er like selvsagt.

Olav Fykse Tveit møtte internasjonal presse etter tilsetningen torsdag kveld.

Changemakers

I det store, internasjonale fellesskapet som KV representerer, ønsker Olav Fykse Tveit å løfte fram den norske ungdomsorganisasjonen Changemaker som en viktig inspirasjonskilde.

- Unge mennesker har mye innsikt og stort potensiale. Vi kan alle bli ”changemakers”. Vi trenger alle endring og fornyelse, både som enkeltmennesker, som organisasjon og som menneskehet.

KVs påtroppende generalsekretær regner dessuten med at norske myndigheter vil la gratulasjonene han nå mottar bli etterfulgt av økte bevilgninger til KV fra norske myndigheter.

- Kirken i Norge stanser ikke ved svenskegrensa. Vi trenger kirkene i verden i like stor grad som de trenger oss. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Olav Fykse Tveits tale til KV's sentralkomite før tilsetningen 27. august](#)
- [Informasjon og bilder fra KV's sentralkomitemøte 26. august - 2. september](#)

Kontaktpersoner:

Kommunikasjonsdirektør i Kirkerådet, Trude Evenshaug

trude.evenshaug@kirken.no

Tlf.: 95 81 18 53 / 48 99 12 05

Leder i Mellomkirkelig råd, Berit Hagen Agøy

Tlf.: 99 32 07 92

Minister-gratulasjoner til Fykse Tveit

(28.08.2009)

Utenriksminister Jonas Gahr Støre

- Olav Fykse Tveit er en viktig brobygger med et stort engasjement for religionens rolle i samfunnet. Jeg ser fram til samarbeidet med ham i hans nye rolle, sier kultur- og kirkeminister Trond Giske. Han understreker at Den norske kirke helt fra Eivind Berggravs tid har bidratt sterkt og godt i Kirkenes verdensråd. - Kirkene i Norge har fått mange impulser tilbake, for eksempel gjennom arbeidet mot apartheid og engasjement for internasjonal solidaritet, rettferdighet og miljøspørsmål, sier han.

Utenriksminister Jonas Gahr Støre peker på at Kirkenes verdensråd har stått sentralt i arbeidet med å bringe ulike kirkesamfunn sammen, på tvers av doktrinære, nasjonale og ressursmessige skillelinjer. - En samlet kirke har større troverdighet i arbeidet med å fremme forsoning og fred, både lokalt og globalt, og større potensiale til å bryte ned fordommer og

fiendebilder, sier Gahr Støre og fortsetter:

Kultur- og kirkeminister Trond Giske.

- Stillingen som generalsekretær er viktig for å gi retning til arbeidet med kirkelig enhet, for stadig å drive den økumeniske samarbeidsånd videre, og for å være en pådriver for dialog i lokale konfliktsituasjoner der kirken kan spille en rolle. Utenriksdepartementet er godt kjent med Olav Fykse Tveits viktige arbeid etter flere år med godt samarbeid. Fykse Tveit har både den faglige og åndelig autoritet som trengs for å fylle en slik rolle. Som teolog har han vært spesielt opptatt av økumenikk, og som kirkelig leder har han vist et usedvanlig sterkt engasjement for kirkelig samarbeid og inter-religiøs dialog, både hjemme og ute. Jeg vil også uttrykke anerkjennelse for det arbeidet Fykse Tveit har gjort for inter-religiøs dialog og inkludering i det norske samfunn, i hans stilling som generalsekretær i Mellomkirkelig råd, sier utenriksminister Gahr Støre.

Kirkenes verdensråd omfatter i dag 349 kirker, konfesjoner og kirkefelleskap i mer enn 110 land og territorier. Organisasjonen representerer mer enn 560

millioner kristne, og omfatter de fleste av verdens ortodokse kirker, anglikanske, lutherske og reformerte kirker, metodistkirker og en rekke uavhengige kirker.

- [**Olav Fykse Tveits tale til KVs sentralkomite før tilsetningen 27. august**](#)
- [**Informasjon og bilder fra KVs sentralkomitemøte 26. august - 2. september**](#)

Temamøte om sørsamisk språk

(08.09.2009)

Ingrid Jåma, fungerende leder i Samisk kirkeråd

På møtet i Samisk kirkeråd (SKR) i Snåsa 9.-10. september blir det åpent temamøte med fokus på styrking av sørsamisk språk. Snåsa ble innlemmet i forvaltningsområdet for sørsamisk språk januar 2008.

Snåsas ordfører Vigdis Hjulstad Belbo innleder på temamøtet om hvilke strategier kommunen har for styrking av sørsamisk språk. Det blir også en orientering om etableringen av ny samisk menighet i sørsamisk språkområde ved Sigfred Jåma. Han representerer Utvalg for sørsamisk kirkeliv.

Hovedsaken på SKRs rådsmøte er Plan for samisk kirkeliv.

- Dette blir en svært viktig plan for styrkingen av samisk kirkeliv i Den norske kirke, sier generalsekretær i Samisk kirkeråd, Tore Johnsen. Planen er den første brede utredning om samisk kirkeliv i Den norske kirke siden 1990.

Planen skal ut på høring etter nyttår og endelig behandles på Kirkemøtet november 2010. (Kirkens informasjonstjeneste)

[Se saksdokumentet til Samisk kirkeråds behandling av Plan for samisk kirkeliv](#) (pdf)

Priv. til red.:

Møtet i Samisk kirkeråd finner sted på Snåsa Hotell 9. og 10. september.

Åpent temamøte onsdag 9. september kl. 14.00-15.30 om styrking av sørsamisk språk. Sted: Snåsa Hotell.

Sørsamisk-norsk gudstjeneste

Det inviteres også til sørsamisk-norsk gudstjeneste i Snåsa kirke 9. september kl 18.00. Prest for sørsamer Bierna Bientie er forrettende prest.

Kontaktpersoner:

Ingrid Jåma, fungerende leder i Samisk kirkeråd, 92 46 94 02

Tore Johnsen, generalsekretær i Samisk kirkeråd, 48 99 12 35

PREESSEBIEVNESE

Saemien gærhkoeraerie (SGR) altese raerietjåanghkoem Snåasesne åtna, skiereden 9. -10.b. Gaahpoeh aamhtesetjåanghkoeh

Gaskevåhkoen, skiereden 9.b. ts. 1400-1530 SGR gaahpoeh aamhtesetjåanghkoese børede gusnie edtja tjelmide biejedh jaarjelsaemien gielen nænnoestæmman tjjeltesne. Snåase saemien gielen reeremedajvesne meatan sjïditi tsiengelen 1.b. 2008. Daennie aamhtesetjåanghkosne tjjelten åejvie Vigdis Hjulstad Belboe soptseste mah vuekieh tjjelte åtna edtja jaarjelsaemien gielen nænnoestidh.

-Mijjieh stoerre vuartoeh utnebe daan tjåanghkoese, SGR'en fung. åvtehke Ingrid Jåma jeahta. SGR tuhtjie vihkeles guktie maahta dam jaarjelsaemien gielen gorredidh dennie voenges

gærhkoejliemisnie. Lissine tuhtjebe vihkeles guktie dihte byögkelesvoete dam jaarjelsaemien gielem gorrede. Gosse jaarjelsaemiej giele lea aajhteme, dellie dihte akte aamhtese gærhkose, Jáma tjiirteste.

Almetjetjáangkosne Sigfred Jáma aaj aktem bievnesimmiem vadta tseegkemen bijre aktede orre saemien aalmegistie jaarjelsaemien gieledajvesne.

Áarjelsaemien –daaroen gyrhkesjimmie

Jáma aaj májhtajahta bөөredimmien bijre jaarjelsaemien –daaroen gyrhkesjæmman Snåasen gærhkosne skiereden 9.b. ts. 1800. Hearra jaarjelsaemide Bierna Bientie saernede, jñh jienebh aaj meatan. Mijjeh aavoedibie ektievoetese gyrhkesjimmien bijre jñh dan gærhkoeprihtjegasse mænngan, Jáma jeahta.

Áejvieaamhtese raerietjáangkosne

Dihte áejvieaamhtese SGR'en raerietjáangkosne lea Soejkesje saemien gærhkoejliemasse.

- Daate akte joekoen vihkeles soejkesje sjædta edtja saemien gærhkoejielemem Dennie nөөrjen gærhkosne nænnoestidh, gen.tjælije Saemien gærhkoejliemisnie Tore Johnsen jeahta. Dihte soejkesje lea dihte voestes gamte salkehtimmie saemien gærhkoejielemen bijre Dennie nөөrjen gærhkosne mænngan 1990, jñh sæjhta sán viehkiehtidh guktie saemien gærhkoejieleme nænnoesåbpoe sjædta gelline suerkine, jeahta. Dihte soejkesje edtja govlehtæmman orrejaepien mænngan, jñh dam minngemosth gietedidh Gærhkoetjáangkosne gålkoen 2010.

Govlehtallemealmetjh:

Ingrid Jáma, fung. ávtehke Saemien gærhkoraeresne, 92 46 94 02

Tore Johnsen, gen.tjælije Saemien gærhkoeraeresne, 48 99 12 35

PREASSADIEDÁHUS

Sámi girkoráddi (SGR) doallá ráđđečoahkkima Snåasas čakčamánu 9.-10. beivviid.

Rabas fáddačoahkkin

Gaskavahku čakčamánu 9. beivvi dii. 1400-1530 bovde SGR rabas fáddačoahkkimii mas lullisámegiela nannen Snåasa suohkanis čalmmustahttojuvvo. Snåasa suohkan lea ođđajagimánu 2008 rájes leamaš mielde Sámi giellahálddašanguovllus. Fáddačoahkkimis muitala Snåasa suohkana sátneljodiheaddji Vigdis Hjulstad Belbo makkár strategiijat suohkanis leat nannet lullisámegiela.

- Mii atnit vuordámušaid dán čoahkkimii, dadjá SGR gaskaboddosaš jodiheaddji, Ingrid Jáma. SGR hálida gullat guđeládje lullisámegiela sáhtta vuhtiiváldit báikkálaš girkoellimis. Dasalassin lea midjiide dehálaš diehtit movt almmolaš ásahusat vuhtiiváldet lullisámegiela. Dat guoská girku go lullisámegiella lea áitojuvvon, deattuha Jáma.

Čoahkkimis buktá maid Sigfred Jáma dieduid ođđa searvegotti birra lullisámi giellaguovllus.

Lullisámi-dáru ipmilbálvalus

Jáma muittuha maid lullisámi-dáru ipmilbálvalusa Snåasa girkus čakčamánu 9. beivvi dii. 1800, ja dohko leat buohkat bures bohtin. Lea lullisámi báhppa Bierna Bientie gii doallá ipmilbálvalusa,

lassin eará oassálastiide. Mii illudit boahtit ipmilbálvalussii ja girkogáffii dan maŋŋil, dadjá Jåma.

Váldoássi ráđdečoahkkimis

SGR čoahkkima váldoássi lea Sámi girkoallinplána.

- Dát lea hui dehálaš plána nannet sámi girkoallima Norgga girkus, lohka Sámi girkoráđi váldočálli Tore Johnsen. Dát plána lea vuosttaš govdadis čielggadeapmi sámi girkoallima birra Norgga girkus jagi 1990 rájes, ja sáhtta nannet sámi girkoallima máŋgga suorggis, muitala son. Plána sáddejuvvo gulaskuddamii maŋŋil ođđajagi ja meannuduvvo loahpalaččat Girkočoahkkimis guovvamánus 2010.

Gulahallanolbmot:

Ingrid Jåma, Sámi girkoráđi gaskaboddosaš jodiheaddji, 92 46 94 02

Tore Johnsen, Sámi girkoráđi váldočálli, 48 99 12 35

- De beriker vår selvforståelse

(10.09.2009)

Slik uttrykker Mellomkirkelig råd seg i vedtaket i saken "Innvandrere og menighetene". På rådets møte 9. og 10. september ble denne saken forberedt for behandling på Kirkemøtet 2009 i Tønsberg 16.-19. november. Kirkemøtet skal rette oppmerksomhet mot den betydelige andelen kristne innvandrere og innvandrermenigheter i Norge. Omlag 40% av innvandrerne til Norge kommer fra en kristen kulturbakgrunn.

- Vi håper denne saken bidrar til økt forståelse av hva det er å være kirke i et norsk, multikulturelt fellesskap. Dette er et kirkelig strategi- og visjonsarbeid med vesentlige økumeniske og internasjonale perspektiver, sier leder i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke, Berit Hagen Agøy.

Hun peker på at kristne innvandrere er en ressurstilføring til norsk kristenliv, og ønsker at flere av dem skal finne seg til rette i folkekirken.

- Mange menigheter og enkeltpersoner har i mange år arbeidet med inkludering. Nå må Kirkemøtet vise lederskap og ta noen strategiske valg for hvordan flere kristne innvandrere kan bli inkludert i kirken, sier Berit Hagen Agøy.

Kirkemøtesaken har tre siktemål: Økt inkludering av innvandrere i menighetene, økt samarbeid og integrering mellom ulike innvandrermenigheter og Den norske kirke og utvikling av strategier for rekruttering av innvandrere til kirkelige verv, utdanning og arbeid.

Her er vedtaket i denne saken fra møtet i Mellomkirkelig råd 9.-10. september:

MKR-43/09 Vedtak:

1. Mellomkirkelig råd takker for forslaget til saksorientering til kirkemøtesaken "Innvandrere og menighetene", og vil gjennom denne saken bidra til at Den norske kirke lokalt, regionalt og nasjonalt viser hva det er å være kirke i et norsk, multikulturelt fellesskap hvor om lag 40% av innvandrerne til landet kommer fra en kristen kulturbakgrunn.

2. Den norske kirke er ut fra den kristne tro forpliktet på å jobbe for økt inkludering av innvandrere. Bibelen setter klare standarder for gjestfrihet og behandling av innflyttere.

Evangeliet framhever alle menneskers likeverd, og kirken bærer på en trosbasert motivasjon til åpenhet og kommunikasjon med gjester og innvandrere.

Det å være kristen er også å være del av et internasjonalt fellesskap av troende. Troen gir på den måten både en lokal tilhørighet og en internasjonal identitet ved at den hjelper oss til å se at vi ikke er alene i verden. Kristne innvandrere blir derfor en ressurs for kirkevirkeligheten i Norge, ikke bare fordi de kan bidra med fornying og mangfold i menighetene, men også fordi de beriker vår kristne selvforståelse.

3. Den norske kirke må forholde seg til kristne innvandrere både som organiserte fellesskap og som enkeltmennesker som søker til menighetene. Det er viktig at kirken forholder seg til begge disse kategoriene fordi de krever ulik tilnærming.

4. Mellomkirkelig råd ber Kirkemøtet vise lederskap i denne situasjonen, og vedta at det gjennomføres strategier for dette som svarer på de utfordringer som er presentert i sakspapiret.

5. Mellomkirkelig råd ber om at saksorienteringen bearbeides videre i lys av det som kom fram i samtalen i rådet, før det sendes til Kirkemøtet.

- Glad for KV-reaksjon på vold mot kristne

(10.09.2009)

Dette sier generalsekretær Kjetil Aano i Det Norske Misjonsselskap. Som Den norske kirkes representant i sentralkomiteen i Kirkenes verdensråd (KV) var han sist uke med på å vedta [en uttalelse](#) med støtte til forfulgte kristne.

Sentralkomiteen oppfordrer medlemskirkene i KV til å gå offentlig ut både mot egne og andre lands regjeringer når menneskerettighetene trues.

- Det var oppmuntrende å merke det sterke engasjement fra sentralkomiteens medlemmer, særlig fra representanter fra kirker i India og Pakistan, sier Aano.

Det Norske Misjonsselskap samarbeider med Church of Pakistan i Peshawar i Swath-dalen. Der har som kjent situasjonen for de kristne vært dramatisk en stund. Kristne er blitt fanget mellom talibanliknende grupper og regjeringsstyrker som vil avvæpne Taliban.

Kjetil Aano berømmer også fellesuttalelsen fra generalsekretærene i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke og Islamsk Råd Norge om volden mot kristne i Pakistan.

- Jeg vil særlig gi honnør til Islamsk råd for tydelig tale, sier Aano.

- [Les uttalelsen fra Kirkenes verdensråds sentralkomite](#) (2. september 2009)
- [Les uttalelsen - Stopp volden mot kristne i Pakistan](#) (13. august 2009) undertegnet av Olav Fykse Tveit, generalsekretær Mellomkirkelig råd for Den norske kirke og Shoaib M. Sultan, generalsekretær Islamsk Råd Norge

Bruk stemmeretten!

(11.09.2009)

”Hva slags kirke vil vi du ha?” Dette er utfordringen vi som medlemmer i Den norske kirke får i kirkevalget. En ting er i hvert fall sikkert: En kirke uten engasjement vil ingen av oss ha. Bruk derfor stemmeretten og gi ditt bidrag til en levende kirke.

Over tre millioner nordmenn er medlemmer av Den norske kirke, og kirken betyr mye for mange av oss både i livets merkedager og i hverdagen. Det er en styrke for vårt samfunn at vi har en folkekirke som vi ikke kan stille oss likegyldige til.

Kirken er en viktig kulturbærer og har en unik stilling i vårt samfunn takket være oppslutning gjennom generasjoner. Kirken har gjennom hele sin historie vært i utvikling. Årets kirkevalg er historisk på flere måter. Valgordningen er ny, vi er aldri blitt så godt informert om kirkens valg og kirkevalget er lagt samtidig som stortingsvalget. Alt ligger til rette for et stort engasjement rundt kirkens demokrati.

Undertegnede har det til felles at vi alle har engasjert oss politisk, i ulike partier, og at vi nå stiller til kirkevalg. Vi tror en vitalisering av kirkedemokratiet er viktig for å bevare en levende kirke som er relevant i vår tid.

Hvilken kirke vil du ha? En livskraftig kirke med engasjerte medlemmer? Svaret gir du ved å ta utfordringen og delta i kirkevalget – samtidig med stortingsvalget.

Trine Skei Grande

Kandidat til menighetsrådet i Gamlebyen menighet, Oslo

Anne Kathrine Slungård

Kandidat til bispedømmerådet i Nidaros

Ola T. Lånke

Kandidat til bispedømmerådet i Nidaros

Inger S. Enger

Kandidat til bispedømmerådet i Hamar

Ingmar Ljones

Kandidat til bispedømmerådet i Bjørgvin

Biskop i appellstafett for human asylpolitikk

(11.09.2009)

FORSVAR ASYLRETTE

Hun mener noen av innstramningstiltakene dessuten rammer rettighetene til dem som allerede har fått opphold i Norge.

Biskopen i Borg deltar lørdag 12. september på en bred markering til forsvar for asylretten og mot en strengere asylpolitikk. I forlengelse av arrangementet Utrop 09 i sommer arrangeres det to dager før stortingsvalget appellstafett med 25 lynappeller. Biskopen er en av appellantene i den to timer lange stafetten foran Stortinget.

Haugland Byfuglien mener økningen i antall asylsøkere har ført til ny debatt om norsk asylpolitikk.

- Vi er del av et internasjonalt fellesskap hvor millioner av mennesker er tvunget på flukt. Likevel berøres ikke Norge på langt nær så mye av flyktninger og asylsøkere som fattige land i sør. Debatten har dessverre fått en undertone som skaper frykt og fordommer – dette ser vi særlig i et

valgår. Debatten om asylpolitikken i vårt land utfordrer oss alle til å tenke og handle i tråd med våre grunnleggende kristne og humanistiske verdier, sier biskopen.

- Mer informasjon: www.asylum.no

God oppslutning om kirkevalget

(14.09.2009)

- Flere steder i landet har det vært kø for å stemme til kirkevalget. Det synes vi er utrolig morsomt og inspirerende. Vi håper alle som skal stemme ved stortingsvalget i dag også går innom lokalene for kirkevalget. De aller fleste stedene i landet ligger disse lokalene vegg-i-vegg, forteller Kirkerådets direktør Jens-Petter Johnsen.

- Ved sist kirkevalg var det i overkant av fire prosent av de stemmeberettigede som stemte. Mye tyder på at langt flere vil stemme nå. En måling fra forrige uke sa at 23 prosent av kirkens medlemmer hadde intensjon om å stemme ved kirkevalget. Skulle det skje, vil det være en meget positiv utvikling for kirkens demokrati, sier direktøren.

Flere menigheter har opplevd en mangedobling av forhåndsstemmer. Kirkevalget er et personvalg, og det velges 13. og 14. september medlemmer til både bispedømmeråd og menighetsråd over hele landet.

Kirkerådets plan er å komme ut med en valgdagsmåling på tirsdag morgen, denne vil si noe om hvordan oppslutningen har vært. Opptellingen fra menighetsrådsvalgene skal være klart innen onsdag, og det enkelte sogn har dermed en oversikt over sitt nye menighetsråd. Samme dag er også oppslutningen om bispedømmerådsvaglet klart, men hvem som er valgt blant de leke kandidatene, er klart først 25. september da disse telles maskinelt i Oslo.

Kontaktpersoner:

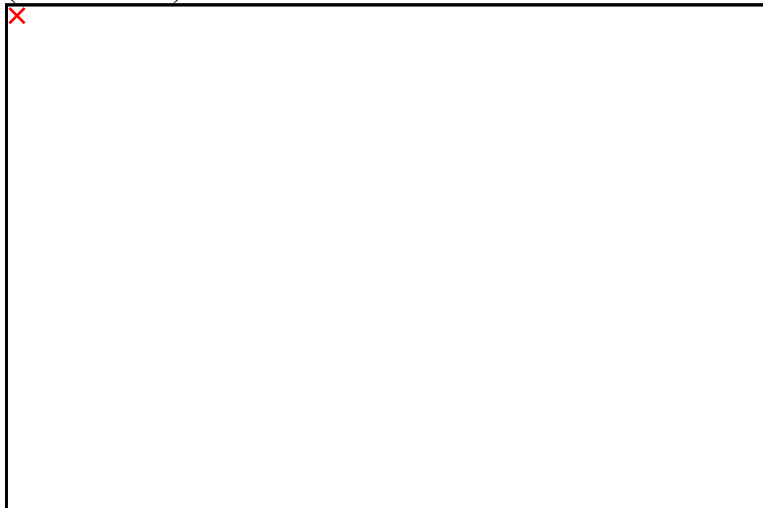
Direktør i Kirkerådet, Jens-Petter Johnsen, 48 99 12 10

Kirkerådets prosjektleder for kirkevalget, Sissel Vartdal, 48 99 12 57

Jevn velgerstrøm til kirkevalget

(14.09.2009)

I formiddag stemte Bolstad ved menighetsrådsvalget i Østerås menighet i Bærum og bispedømmerådsvalget i Oslo.

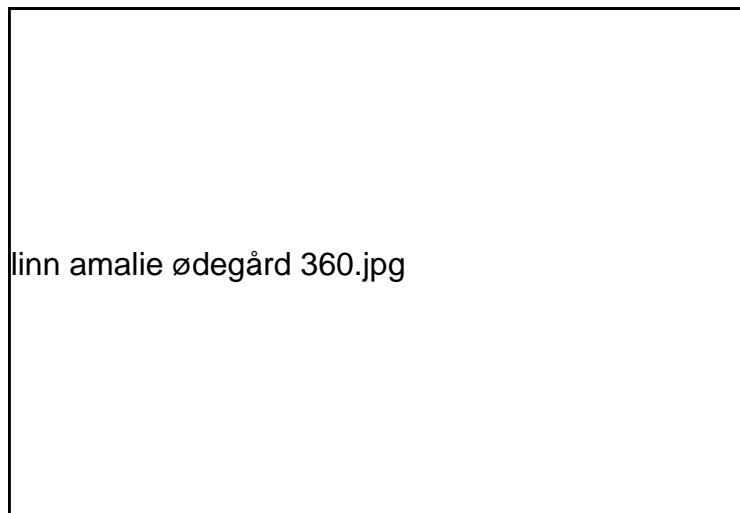
– Hvis bispedømmerådsvalget skal ha noe å si for hvordan kirken profileres, er det viktig at kandidatene blir tydelig presentert med hva de står for og hva de vil arbeide for hvis de blir valgt. Særlig ved bispedømmerådsvalget kunne jeg ønsket meg enda bedre informasjon om kandidatene, siden dette er et reelt valg i mye større grad enn menighetsrådsvalget, sider Bolstad som flere ganger tidligere har stemt ved menighetsrådsvalg.

Østerås menighet er garantert større oppslutning ved årets menighetsrådsvalg enn for fire år siden. Det er mer enn en uke siden antall forhåndsstemmer overgikk det totale antall stemmer ved forrige valg, opplyser menighetsforvalter Åse Fjogstad. Mer enn 100 hadde forhåndsstemt før helgen, og i formiddagstimene var det et jevnt tilsig av velgere ved stemmelokalet på Eikeli skole, en av flere valgkretser som Østerås menighet brer seg inn i. Også noen fra Haslum menighet sokner til Eikeli valgkrets.

Støtter venninnens fetter

– En av venninnene mine har en fetter som stiller til valg. Jeg synes det er flott at han stiller opp enda han er veldig ung, og derfor vil jeg gjerne støtte ham, sier Linn Amalie Ødegård (18) som var innom Grav skole og stemte ved menighetsrådsvalget i Jar og bispedømmerådsvalget i Oslo.

– Vi har snakket om dette valget i religionstimen på skolen, og gikk inn på en nettside for å se på informasjonen om valget. Derfor vet jeg en del om hva det går ut på.

linn amalie ødegård 360.jpg

Linn Amalie Ødegård stemte på venninnens fetter. I bakrunnen valgmedarbeiderne Liv S. Christiansen og Else M. Skog.

Også i stemmelokalet på Grav skole i Bærum har det i formiddagstimene vært et jevnt tilsig av folk som vil stemme ved kirkevalget, opplyser valgmedarbeiderne Liv S. Christiansen og Else M. Skog. Jar menighet utgjør den største gruppen som kan avgi stemme i Grav valgkrets, men også noen fra Østerås og Haslum menigheter kan stemme der.

– I forhold til antall stemmebrettige fra hvert sokn, ser det ut til å være nokså jevn prosentvis fordeling av velgerne, forteller Christiansen og Skog.

Stemmer for å påvirke

På Eikeli skole stemte også Geir Kalstad (41) ved kirkevalget i formiddag.

– Jeg ønsker å påvirke bispedømmerådet i den retningen jeg har mest tro på, sier han.

– Jeg kunne nok ønsket meg mer informasjon om valget på forhånd, men jeg vet at jeg kunne gjort mer selv for å hente inn bedre informasjon. Jeg synes imidlertid det har vært veldig bra informasjon her i valglokalet, sier Kalstad. (Kirkens informasjonstjeneste)

Geir Kalstad stemmer for å påvirke bispedømmerådet i den retningen han har mest tro på.

Rekorddeltagelse i kirkevalget

(15.09.2009)

Valgdagsmålingen er utført av Synovate på vegne av Kirkerådet, og er tatt opp på valgdagen blant 3 000 personer som har stemt ved Stortingsvalget.

- Skulle målingen slå til er dette svært gode nyheter. Interessen og oppslutningen rundt Kirkevalget viser at nordmenn er godt engasjert i kirken, sier direktør i Kirkerådet, Jens-Petter Johnsen.
- En undersøkelse fra forrige uke viser at hele 98 prosent nå kjenner til Kirkevalget, det skal vi bygge videre på fram til neste valg. Men allerede nå kan vi slå fast at gjennomføringen av Kirkevalget viser at Stortingets krav til kirkedemokratiet, er godt ivaretatt. Dette gir stø kurs for stat-kirkeforliket i Stortinget, fortsetter Johnsen.

Johnsen understreker at valgoppslutningen viser hvilken bred kontaktflate kirken har i lokalmiljøene.

Årets kirkevalg er historisk, for første gang kunne man stemme til både stortingsvalg og kirkevalg samme dag. Fra mange valglokaler meldes det om kø for å stemme også ved Kirkevalget.

Valgdagsmålingen bekrefter tendensen fra en spørreundersøkelse gjennomført i forrige uke, hvor cirka 23 prosent sa at de planla å stemme ved Kirkevalget.

De neste dagene skal alle stemmene telles i nær 1300 menigheter over hele landet, resultatet på menighetsrådsvalget er klart på onsdag. Opptellingen av bispedømmerådsstemmene skjer sentralt, og endelig valgresultat er ventet 25. september.

- [Last ned større utgave av bildet av Jens-Petter Johnsen her](#)

For mer informasjon og kommentarer, vennligst kontakt:

Sissel Vartdal, prosjektleder Kirkevalget 48 99 12 57

Trude Evenshaug, kommunikasjonsdirektør i Kirkerådet 48 99 12 05

- Barna er troende subjekter

(16.09.2009)

Dette sier Kristine Aksøy som er seksjonsleder i Kirkerådets seksjon for barn, unge og trosopplæring. Hun har ledet arbeidet med forslaget til ny plan for trosopplæring. Denne erstatter Plan for dåpsopplæring som Kirkemøtet vedtok i 1991.

Kirkerådet avgjør på sitt møte i Oslo 17.-18. september hvordan forslag til den nye Plan for trosopplæring i Den norske kirke skal legges fram til endelig vedtak på Kirkemøtet i Tønsberg 16.-19. november i år. Kristine Aksøy ser fram Kirkerådets drøfting av forslaget denne uken.

- Plan for trosopplæring er sentral for den videre innføringen av trosopplæringsreformen i Den norske kirke. Planen er en kombinasjon av en rammeplan og et ressursdokument for menighetenes lokale planarbeid, sier hun.

Kirkerådet vedtok i 2007 å gi Styringsgruppa for Trosopplæringsreformen ansvaret for å utvikle ny plan for trosopplæring. Planutkastet som legges fram til vedtak på Kirkemøtet 2009, har tittelen "Vi deler"

Våren 2009 var utkastet ute på høring. Kirkerådet sendte invitasjon til 121 utvalgte instanser og mottok 88 høringsvar. Det overordnede spørsmålet i høringsbrevet var om planen vil være et tjenlig redskap for det lokale planarbeidet i med å utvikle en systematisk og sammenhengende trosopplæring. 78 prosent av høringssvarene ga støtte til form og innhold i planutkastet.

Planen skal legges fram for Kirkemøtet på grunnlag av kirkelovens § 24 b: "Kirkemøtet fastsetter retningsgivende planer og programmer for den kirkelige undervisning, diakoni, kirkemusikk og for økumenisk virksomhet...".

Det er lagt opp til at Plan for trosopplæring i Den norske kirke gjøres gjeldende fra 1. januar 2010.

- [Se utkastet til Plan for trosopplæring her](#)

Kirkerådet har møte 17.-18. september 2009 på Kirkens hus, Rådhusgt. 1-3, Oslo.

Kontaktpersoner:

Direktør i Kirkerådet, Jens-Petter Johnsen, 48 99 12 10

Kommunikasjonsdirektør Trude Evenshaug, trude.evenshaug@kirken.no 48 99 12 05

- [Se saksdokumentene til møtet her](#)

Sakslisten:

KR 44/09 Kirkemøtet 2009. Program og foreløpig saksliste

KR 45/09 Kirkemøtet 2009 Valg og oppnevninger

KR 46/09 Plan for trosopplæring (2. gangs behandling)

KR 47/09 Myndig tru - mangfoldige fellesskap. Kyrkje med aldersgruppa 18-30 år (2. gangs behandling)

KR 48/09 Innvandrere og menighetene (2. gangs behandling)

KR 49/09 Regler for valg av Kirkeråd (2. gangs behandling)

KR 50/09 Styrking av funksjonen som Bispemøtets preses

KR 51/09 Oppnevning av representant til landsstyret i Kirkens Familievern 2009-2013

KR 52/09 Høring: Ungdoms fritidsmiljø. Ungdom, demokratisk deltakelse og innflytelse

KR 53/09 Likeverd, inkludering og tilrettelegging. Den norske kirkes betjening av mennesker med utviklingshemning

KR 54/09 Kriterier for tildeling av midler til trosopplæring i Døveprostiet

KR 55/09 Oppnevning av ankeinstans for Evalueringsnemnda

Kirkerådslederen stiller krav til regjeringen

(17.09.2009)

- På dette området har vi ikke vært fornøyd med regjeringen i den foregående fireårsperioden, slo kirkerådslederen fast.

Det ville være naturlig å tenke at når regjeringen øser ut stadig flere ekstramilliarder til kommunene og dertil skryter av hvor mye mer kommunene har fått de siste årene, at også kirken ville merke dette. Dessverre sliter de fleste soknene med trang økonomi, nedskjæringer og nesten ingen ting til fri disposisjon for menighetsutvikling.

Religionspolitikk

Andersen gav uttrykk for hva Den norske kirke forventer av regjeringen på en rekke områder den kommende fireårsperioden.

- Regjeringen må følge opp den politiske enigheten i stortingsforliket fra 2008 om kirkens relasjoner til Staten. Stortingsforliket innebærer at regjeringen må føre en aktivt støttende religionspolitikk. Regjeringen bør sette i gang en utredning av religions- og livssynspolitikken i Norge, blant annet med tanke på samordning av lovverk og offentlig saksbehandling, religion og livssyn i offentlige institusjoner, rettighetskollisjoner og offentlig finansiering, sa Nils-Tore Andersen.

Integrering og klima

Også når det gjelder integreringspolitikk og klimapolitikk mener kirken at regjeringen har et stort forbedringspotensiale.

- Regjeringen må sette i verk gode strategier for bedre integrering, blant annet ved å verdsette religiøs mangfold. Regjeringen må skape gode rammevilkår for sivilsamfunnet når det gjelder å få til åpne og inkluderende fellesskap. Kirker og kristne organisasjoner må anerkjennes som en viktig integreringsaktør, påpekte Andersen.

- Regjeringen må arbeide for en rettferdig klimaavtale som effektivt stanser global oppvarming, sikrer fattiges rett til utvikling, og der Norge og andre rike land tar kostnadene. For å være en pådriver internasjonalt må regjeringen arbeide for å oppfylle Norges forpliktelser i en slik avtale også før den blir en realitet, understreket han. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Les Nils-Tore Andersens tale her.](#)

Første sør-samiske menighetsråd

(17.09.2009)

Menigheten ble opprettet av Kultur- og kirkedepartementet tidligere dette året etter forslag fra Nidaros bispedømmeråd. Det sørsamiske området strekker seg på norsk side fra Saltfjellet i Sør-Hålogaland til Engerdal i Hamar bispedømme, med en hovedtyngde i Nidaros bispedømme.

Medlemmer i Samisk menighetsråd i sørsamisk område ble:

Karen Anette Anti-Oskal (37), Trones

Sigfred Jåma (62), Røyrvik

Tom Aile Sætermo Bientie (27), Mo i Rana

Nils Tonny Brandsfjell (46), Brekkebygd

I tillegg er sørsameprest Bierna Bientie medlem.

Varamedlemmer ble:

John Kappfjell (57), Trofors

Maria Steinfjell Kråik (33), Trondheim

Roger Bendiksen (51), Glåmos

Ristin Kant (25), Rennebu

Opprettelsen av den nye menigheten blir markert ved en gudstjeneste i Nidaros domkirke 15. november, med etterfølgende kirkekaffe. Samtidig blir det nye menighetsrådet presentert.

Kontaktpersoner:

Kristian Stendahl – stiftsdirektør i Nidaros bispedømme – tlf. 73 53 91 00

Monica Kappfjell – daglig leder for samisk menighet – tlf.: 41 37 76 23

Flauseoppslag i Dagsavisen

(18.09.2009)

- [Se oppslaget i Dagsavisen her](#)

- Her er det flere feil som må korrigeres, sier Kirkerådets prosjektleder for Kirkevalget 2009, Sissel Vartdal. - Kirkerådet har ikke sendt ut stemmesedler til de 3,2 millioner stemmeberettigete medlemmene, understreker hun.

Valgkortutsendelsen inneholdt orientering om kandidatene og veiledning til hvordan man skulle avgi stemme i valget – (enten ved forhåndsstemming eller ved frammøte i et valglokale).

- Returkonvolutten i valgkortsendingen skulle bare benyttes av dem som var feiloppført i kirkens medlemsregister, og har i all hovedsak blitt brukt korrekt, sier Vartdal og legger til:

- De returkonvoluttene som inneholder kandidatlistene til enten menighetsråds- eller bispedømmerrådsvalg kan selvsagt ikke godkjennes som avgitte stemmer. Etter at valgkortene med tilhørende informasjon ble sendt ut, har vi hatt stor oppmerksomhet om kirkevalget, også i form av reklamekampanjer. De aller fleste av de 28 000 returkonvoluttene som ble sendt i retur til Kirkerådet, kom i begynnelsen av august, altså 5-6 uker før valget. Det er derfor grunn til å tro at de fleste av disse personene har deltatt ved Kirkevalget på vanlig måte 13. og 14. september. Selv om vi vil jobbe for å forbedre vår informasjon rundt valget, er det liten grunn til å hevde at mange kan ha misforstått hvordan man skulle avgi stemme ved Kirkevalget, sier Kirkerådets prosjektleder for valget.

Også valgforsker Bernt Aardal reagerer på fremstillingen i Dagsavisen.

- Å si at valget er ødelagt, kan vanskelig stemme. Hvis det har kommet inn en halv million stemmer i valget til bispedømmerråd, og kanskje 2000 personer tror de har stemt, men likevel ikke har gjort det, vil ikke dette påvirke valgresultatet.

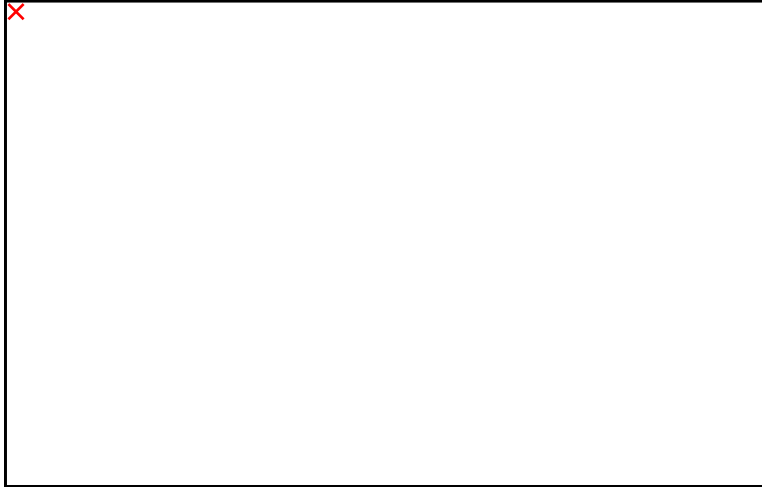
For mer informasjon:

Trude Evenshaug, kommunikasjonsdirektør, tlf. 48 99 12 05

Siv Thompson, kommunikasjonsrådgiver, tlf. 48 99 12 08

Ja til styrking av preses, ja til Oslo

(18.09.2009)

Kirkerådet drøftet fredag hvordan det kan skje en styrking av rollen som Bispemøtets preses. Saken var en forberedelse til behandlingen på Kirkemøtet i Tønsberg 16.-19. november, og Kirkerådet avgjorde hva de ønsker å legge fram som forslag til vedtak på Kirkemøtet.

Med unntak av representanten fra Nidaros var det full enighet om at arbeidssted og kontor for preses legges til Oslo i en samlokalisering med de sentrale kirkelige rådene i Kirkens hus.

Biskop må nomineres

På ett punkt var det uenighet i rådet. Det gjaldt hvorvidt preses bør nomineres av og blant biskopkollegiet, eller om biskopene også skal kunne nominere en prest utenfor biskopkollegiet. Med knappest mulig flertall gikk Kirkerådet inn for den første varianten, nemlig at en av de sittende biskopene må nomineres. Deretter skal Kirkerådet og tilsynsområdet til den nye preses få uttale seg før det aktuelle navnet oversendes departementet for utnevnelse.

I vedtaket fra Kirkerådet blir det sagt at preses bør ha feltprestkorpset som sitt tjenestedistrikt og tilsynsomsråde. Det betyr i klartekst at den tolvte biskopen ikke får tilsynsansvar for et geografisk område, men at vedkommende i stedet skal ha tilsyn med feltprestkorpset i tillegg til presesoppgavene.

Midlertidig ordning

Kirkerådet ønsker ikke at det skal vedtas en fasttømmret modell for presesrollen nå, men at stillingen og funksjonen må justeres i lys av arbeidet med en ny kirkeordning.

"Kirkemøtet anser at det er behov for å se nærmere på den rolle og de oppgaver preses skal ha i en framtidig kirkeordning, slik at presesfunksjonen kan utformes på en tjenlig måte i en ny struktur for Den norske kirke, både med hensyn til lederstruktur og valgordninger. Kirkemøtet mener det også er behov for å arbeide videre med en del prinsipielle, teologiske og økumeniske spørsmål før det etableres nye varige ordninger for presesembete /ledende biskop," heter det i Kirkerådets forslag til kirkemøtevedtak. (Kirkens informasjonstjeneste)

Resultater fra bispedømmerådsvalget

(25.09.2009)

Dette er første gang kirkens medlemmer velger sine representanter direkte til bispedømmerådene. Medlemmene av bispedømmerådene utgjør også kirkens øverste organ, Kirkemøtet. Totalt stilte 260 kandidater fra hele landet til valg til bispedømmerådene ved Kirkevalget.

Blant de nyvalgte medlemmene finnes kjente navn som Anne Kathrine Slungård, Inger Enger og Ola T. Lånke, Øyvind Benestad, Thor Bjarne Bore og Anfin Jarle Skaaheim.

25 % ungdomsandel

Kirkens medlemmer har valgt ungt ved Kirkevalget. 25 % av de valgte delegatene til Kirkemøtet er under 30 år. Blant de nominerte kandidatene var ungdomsandelen på noe over 20 %.

- Dette er både gledelig og viktig. Det har vært et mål for oss å nominere og engasjere unge folk ved Kirkevalget. Arbeidet blant barn og ungdom er blant de viktigste sakene for Den norske kirke fremover. Da er det også av stor betydning av de unge deltar i kirkens demokratiske organer, sier Kirkerådets direktør, Jens-Petter Johnsen.

Fornøyd med oppslutningen

- Vi er veldig fornøyd med oppslutningen. Den er mye høyere enn ved tidligere valg. Oppmerksomheten rundt Kirkevalget har vist at vi har nådd bredt ut med informasjon, og oppslutningen bekrefter at kirken har engasjerte medlemmer, sier direktør i Kirkerådet, Jens-Petter Johnsen.

Foruten valg til bispedømmerådene var det ved Kirkevalget også valg på menighetsråd. Opptellingen av valg til menighetsrådene er ennå ikke klar, men oppslutningen ser ut til å bli en del høyere enn for bispedømmerådsvalget. En foreløpig prognose tyder på drøyt 12 prosents oppslutning ved menighetsrådsvalget.

- Medlemmene har først og fremst en relasjon til sin lokalmenighet. Det er derfor helt naturlig at det er størst oppslutning om menighetsrådsvalget, sier Johnsen.

I tillegg til de direkte valgte medlemmene, skal menighetsrådene i sju bispedømmer velge 25 personer i den indirekte valgongangen. Kirkelig ansatte skal også velge sine representanter til bispedømmeråd og Kirkemøte, som til sammen består av 115 medlemmer. De nye bispedømmerådene skal fungere i to år - fra 1. januar 2010 til 31. desember 2011.

Når det gjelder kjønnsfordelingen blant de direkte valgte medlemmene er det et flertall av kvinner: 52 % av medlemmene er kvinner, og 48 % menn.

Opptelling av resultatene til bispedømmerådsvalget er foretatt i samarbeid med Universitetet i Oslo.

Kontaktperson i Kirkerådet for ytterligere informasjon eller kommentarer:
Prosjektleder Sissel Vartdal, Kirkerådet, telefon: 48 99 12 57

- Det har vært direktevalg av alle syv lekfolkrepresentantene i disse fire bispedømmene: Oslo, Hamar, Stavanger, Nord-Hålogaland.
- I disse tre bispedømmene var det direkte valg av fire medlemmer (tre medlemmer velges ved indirekte valg): Borg, Nidaros, Sør-Hålogaland.
- I disse fire bispedømmene var det direkte valg av tre medlemmer (fire medlemmer velges ved indirekte valg): Tunsberg, Agder og Telemark, Bjørgvin, Møre.

Her er de direkte valgte medlemmer til bispedømmerådene 2010-2011:

Oslo bispedømmeråd:

Karin-Elin Berg
Torkil Hvidsten
Marius Berge Eide
Kristin Gunleiksrud
Harald Hegstad
Anfin Jarle Skaaheim
Oddrun Remvik

Borg bispedømmeråd:

Erling Birkedal
Frøydis Indgjerdingen
Andreas Henriksen Aarflot
Kirsti Harda Frøshaug

Hamar bispedømmeråd:

Line Langseth Bakkum
Inger Sofie Enger
Bjørn Ingvald Eidsvåg
Janne Kristine Dale
Aslag Lajord
Ingrun Jule
Anne Lise Brenna Ording

Tunsberg bispedømmeråd:

Harald Askeland
Helene Bjerkestrand
Ingjerd Sørhaug Bratsberg

Agder bispedømmeråd:

Øyvind Bård Benestad
Kjetil Drangsholt
Jan Olav Olsen

Stavanger bispedømmeråd:

Thor Bjarne Bore
Leif Christian Andersen
Wenche Olene Haugen Havrevoll
Svein Arne Lindø
Johannes Leiknes Nag
Inger Kari Søyland
Tor Soppeland

Bjergvin bispedømmeråd:

Ingmar Ljones
Bodil Birkenes
Cathrine Halstensen

Møre bispedømmeråd:

Modulf Aukan
May Lisbeth Hovlid Aurdal
Målfrid Synnøve Isene

Nidaros bispedømmeråd:

Solveig Kopperstad Bratseth
Anne Kathrine Slungård
Ola Torgeir Lånke
Petter Normann Dille *(endret 30. sept. 09)*

Sør-Hålogaland bispedømmeråd:

Dagrunn Ingeborg Olavsrud Antonsen
Einar Bovim
Mari Haave Dvergsdal
Ellen Birgitte Pedersen

Nord-Hålogaland bispedømmeråd:

Arnhild Andreassen
Ole Danbolt Mjøs
Eirik Junge Eliassen
Ingrid Røstad Fløtten
Nils Mathis Nilsen Eira
Anne Marie Bakken
Andreas Gotliebsen

Ber Oljefondet investere i fattige land

(28.09.2009)

- På samme måte som regjeringen har bestemt å innføre et program for miljøvennlige investeringer i Oljefondet, burde de prioritere investeringer i fattige land som har en klar utviklingseffekt, sier Raag Rolfsen, leder i Komiteen for internasjonale spørsmål under Mellomkirkelig råd.

- Dette ville vise at Regjeringen har et klart ønske om å bruke rikdommen vår til beste for verdens fattige. Samtidig vil det kunne gi god avkastning.

De fattigste landene er i dag utelukket fra investeringer fra Oljefondet. Samtidig viser erfaringer fra blant annet Norfund at investeringer i utviklingsfremmende tiltak i utviklingsland kan gi svært god avkastning.

- Oljerikdommen er skapt gjennom utnyttelse av fossil energi som skaper klimaproblemer som fattige lider under. Dette gir oss et spesielt ansvar for å forvalte disse ressursene på en forsvarlig måte, ikke bare for våre barn og barnebarn, men også for mennesker i den fattige verden, sier Rolfsen.

Blant andre forslag komiteen har til regjeringspartiene, er en fem års tenkepause i tildeling av nye leteområder på norsk sokkel, avvikling av eksportfremmende landbrukssubsidier og krav om sluttbrukererklæring ved salg av norske våpen til NATO-land.

- [Les hele brevet her.](#)

Mer informasjon til pressen:

Raag Rolfsen, leder, Komiteen for internasjonale spørsmål: 99208616

Guro Almås, rådgiver internasjonale spørsmål, Mellomkirkelig råd: 93225332

Akerø skal lede gudstjenestefornyelsen

(29.09.2009)

Akerø skal lose i havn saksbehandlingen foran neste års Kirkemøte når det gjelder konklusjonene på forslaget til reformer innen gudstjenestelivet. I tillegg til gudstjeneste- og liturgiarbeidet, har den nye mellomlederstillingen i Kirkerådet ansvaret for Den norske kirkes arbeid på kulturfeltet. Stillingen har også ansvaret for Kirkerådets veiledning og fagarbeid innen kirkearkitektur og liturgiske tekstiler.

Hans Arne Akerø er faglig opptatt av Den norske kirkes liturgiske liv og av forholdet mellom kult og kultur. I hans ferske teologiske doktoravhandling om *Det hellige som sentralbegrep i religion*, har han blant annet fordypet seg i forholdet mellom det estetiske og det hellige.

Akerø arbeider nå i utdanningsavdelingen i Presteforeningens med etter- og videreutdanningstilbud for prester. I denne stillingen som han har hatt i åtte år, er arbeidet med liturgi et sentralt område.

Tidligere har Akerø blant annet vært kirkefagsjef ved Oslo bispedømmekontor i to år og menighetsprest i 18 år i Tromsø (Grønnåsen) og Oslo (Fossum).

Lav kirkesøkning er en hovedutfordring

(29.09.2009)

Dette sier avdelingsleder Paul Erik Wirgenes i Kirkerådet. På bakgrunn av nasjonale statistikker har han forståelse for nyhetsoppslag om at "nesten ingen går i kirken". - Men det er vel tillatt å peke på at de 100000 menneskene som søker kirken kommende søndag er langt fler enn "nesten ingen"? spør Wirgenes. Det er mer enn 100 mennesker i gjennomsnitt på hver gudstjeneste i Den norske kirke.

Han mener det er nødvendig å studere hva som gjør at folk føler seg hjemme i gudstjenesten.

Leter etter språk

- Vi leter etter språk og musikk som treffer folk hjemme. Men vi innbiller oss ikke at nye ordninger i seg selv vil øke oppslutningen. Dette handler om helheten i menighetens måte å henvende seg til folk på, sier Wirgenes.

De seneste fem årene har det pågått et bredt reformarbeid for å legge til rette for mer variasjon og nytt språk i salmesangen og liturgi i kirken. Nå skal Wirgenes og hans medarbeidere forsøke å trekke noen konklusjoner. Kirkerådet har mottatt 250 hørings svar på forslagene til ny liturgi, ny salmebok og ny tekstbok som ble sendt ut i fjor sommer.

Kirkens lære i praksis

- Det er mange tiår siden så mange har arbeidet så grundig med fornyelse av gudstjenestelivet. Hundrevis av mennesker har fordypet seg i dette arbeidet. I seg selv er det et flott utgangspunkt. Gudstjenestens liturgi er så viktig. Den er kirkens lære i praksis; - kjernen i kristen tro uttrykt gjennom bønn og forkynnelse, sier han, og legger til:

- Vi sitter med et fantastisk materiale med konstruktive og kritiske innspill til forslag til ny salmebok, liturgi og tekstbok. Omkring 100 menigheter har prøvd ut nye ordninger i praksis, og har klare oppfatninger om hva som fungerer. Vi ser at mange er opptatt av hvordan behovet for variasjon kan ivaretas samtidig som at folk skal kjenne seg igjen i gudstjenestens form når de besøker ulike kirker.

Et av kjennetegnene ved gudstjenestereformen er ambisjonen om å engasjere flere enn prestene i forberedelse og gjennomføring av gudstjenestene. Den ambisjonen har bred støtte hos høringsinstansene.

Mål at flere kommer til gudstjeneste

- Arbeidet med ny liturgier, salmebok og tekstutvalg har som mål å føre flere til gudstjenesten. Dette er en av de største utfordringene for vår kirke, sier Paul Erik Wirgenes.

Kirkerådet har oppnevnt to høringsutvalg som møtes i november i år og januar neste år for å bearbeide forslagene til ny liturgi, salmebok og tekstbok. Kirkerådet skal i mars ta stilling til det videre løpet fram mot behandling i Bispemøtet og Kirkemøtet.

- [Se materialet fra høringen rundt forslagene til ny gudstjenesteordning, ny salmebok og nye tekstrekker her](#)

Endret valgresultat for Nidaros

(30.09.2009)

Ni av de tolv menighetene det manglet stemmesedler fra ved opptellingen 24. september, ligger i Nidaros bispedømme. Det manglet stemmer fra én menighet i hver av disse bispedømmene: Tunsberg, Sør-Hålogaland og Nord-Hålogaland.

Resultatet for tre av bispedømmene er uendret, mens det i Nidaros altså foreligger et nytt valgresultat.

Valgresultatet for Nidaros blir etter dette slik:

Solveig Kopperstad Bratseth

Petter Normann Dille

Ola Torgeir Lånke

Anne Kathrine Slungård

- [Se valgresultatet for øvrig her](#)

Kontaktpersoner:

Hans Morten Løvrød, Nidaros bispedømmekontor, rådgiver for demokratireformen

Tlf.: 40 24 00 92 Epost: hans.morten.lovrod@kirken.no

Sissel Vartdal, prosjektleder i Kirkerådet

Tlf: 23 08 12 57 Mobil: 48 99 12 57 Epost: sissel.vartdal@kirken.no

Biskopene drøfter sitt klimaengasjement

(01.10.2009)

Rettferdig klimaavtale

Bispemøtet har mange ganger drøftet utfordringer knyttet til miljø- og klimaspørsmål. I forbindelse med FNs klimatoppmøte i København i desember, vil biskopene delta på en "klimaseilas" til København og markere sin støtte for en rettferdig klimaavtale. Som en forberedelse har biskopkollegiet mandag et seminar om "teologi og klima". Innledere er biskop Halvor Nordhaug, professor Arne Johan Vetlesen og pater Arnfinn Haram.

Diakontjenesten

Bispemøtet vil også avgi en uttalelse om forståelsen av diakontjenesten sett i forhold til prestedtjenesten. Kirkemøtet vedtok i 2001 at "diakontjenesten kan forstås som en del av det ordinerte embetet". Det har siden vært uro rundt forståelsen av dette vedtaket. Kirkerådet har derfor bedt Bispemøtet gi en teologisk og ekklesiologisk avklaring av diakontjenesten.

Bispemøtets preses og en tolvte biskop

Kirkedepartementet har bedt Bispemøtet og Kirkemøtet om å uttale seg om hvilken modell de ønsker for etablering av et eventuell tolvte bispeembete med presesfunksjonen som hovedoppgave. Bispemøtet vil vedta sin uttalelse til uken.

Ekteskap og samliv

Bispemøtet vil også nedsette en arbeidsgruppe til å utrede forståelsen av ekteskapet i en luthersk, teologisk kontekst, samt hvilke utfordringer kirken stilles overfor innenfor samlivsetikk og samlivsordninger. Utvalget, som vil bestå av 2-3 biskoper og 5-6 andre, blir bedt om å avgi en innstilling innen to år. Denne utredningen vil være viktig i kirkens videre arbeid i forhold til eventuell kirkelig liturgi for homofil ekteskapsinngåelse.

Bispemøtet inviterer til pressekonferanse tirsdag 6. oktober kl 15.00, på Voksenåsen hotell og konferansesenter.

Kontaktperson:

Christofer Solbakken, Bispemøtets generalsekretær,
Telefon: 95 11 99 46 epost: cso@kirken.no.

Kirkens klokkeklare klimakamp

(08.10.2009)

Det er ingen tvil om at kampen for miljøet har stått på kirkens dagsorden lenge. Allerede i 1969 kom Bispemøtet med en uttalelse om forurensing, og hovedtema på [Kirkemøtet i 2007](#) var ”Truet liv, troens svar”. Bevaring av skaperverket er en naturlig oppgave for Den norske kirke.

Kirkeklokkene ringer for klima

Rop fra Arktis er navnet på aksjonen som skal gjøre kirkens klimaengasjement hørbart fra nord til sør. Initiativtakere til aksjonen er Svalbard kirke, Norsk polarinstitutt, Kirkelig utdanningscenter i nord og Universitetscenteret på Svalbard (UNIS). Aksjonsstart er miniseminaret på UNIS lørdag 21. november med etterfølgende klokkeringing på Skjæringa i Longyearbyen. Kirkeklokkene ringer 12 slag – i tolvte time. Kirkeklokkene skal varsle både fare og håp – slik kirkeklokkene gjorde i tidligere tider. Videre overtas kirkeklokkestafetten av Domkirken i Tromsø, som slår 12 slag under forbønn for klimaet søndag 22. november.

Alle kirker i Norge inviteres til å delta i klokkestafetten med [den spesialskrevene klimaforbønnen](#) under gudstjenestene første søndag i advent, i dagene før Klimatoppmøtet i København.

Biskopene gir sin støtte

De nordlige biskopene, Per Oskar Kjølaas og Tor Berger Jørgensen, gir begge sin fulle støtte til det engasjementet som vitenskapsmenn og kirkens organisasjoner i nord viser i dette samarbeidsprosjektet. Ulike forsknings- og etikkseminar i Longyearbyen denne novemberhelga synliggjør en utfordring biskopene ønsker å bringe videre. Som Jørgensen og Kjølaas fremholder - en samlet klokkeringing landet over som uttrykk for FARE og HÅP vil være å bruke kirkens eget språk til å vekke til handling.

Vær klimakreative!

Prosjektsekretær Steinar Sivertsen håper alle menigheter engasjerer seg i Rop fra Arktis. - Ønsket vårt er at kirkene finner på egne arrangement i uka mellom stafettstarten på Skjæringa i Longyearbyen og før første søndag i advent når alle inviteres med til å slå 12 slag for klimaet. For nå er vi virkelig kommet i 12. time, det må handles og ikke bare prates.

- [Mer om Rop fra Arktis finner du her](#) (plakat med program)

Biskoper på klimaets ferjereise

Samtlige biskoper deltar på en klimasamling i København under FNs klimatoppmøte i den danske hovedstaden. En egen klimaseilas i regi av Kirkens nødhjelp og Fremtiden i våre hender frakter ved hjelp av DFDS over 1000 miljøengasjerte nordmenn til København den andre helga i desember. Underveis arrangeres konserter, foredrag og andre begivenheter, og inkludert er også en åtte timers stopp i København hvor de tilreisende deltar på Danske Kirkers Råds klimagudstjeneste i Vor Frue Kirke. I København vil et opprop for klimabevarende handlinger og den norske underskriftskampanjen Climate Justice bli overlevert en fremstående representant for forhandlingene.

Mer informasjon om klimaseilasen finner du her

- [Framtiden i våre hender](#)
- [Kirkens Nødhjelp](#)

Smeltende isbjørn i Københavns gater

Fra Svalbard vil en vaskeekte isbjørn delta i Danmarks hovedstad. Svalbardkunstneren Olaf Storø lager en isbjørn med is fra Arktis, og denne skal under Klimatoppmøtet i København stå på sokkel utenfor domkirken, Vor Frue Kirke, og være et tydelig smeltende symbol på den globale oppvarmingen.

Den siste olje?

Midt i kampanjeuken til Rop fra Arktis holder Bjørgvin bispedømmeråd en dialogkonferanse om olje, klima og etikk. Dagsseminaret skal være en møteplass der kirke, industri, forskere, politikere og miljøvernere kan diskutere hvordan vi sammen kan redde verden.

- [Du kan lese mer om ”Den siste olje?” og melde deg på her](#)
- [Mer om kirkens miljøengasjement](#)

Sikrer driften av kreftsykehus i Øst-Jerusalem

(08.10.2009)

- Augusta Victoria sykehuset er på mange måter ”det palestinske Radiumhospitalet”. Bevilgningen skal styrke sykehuset slik at det blir et ledende kreftsykehus når det gjelder kompetanse og kapasitet i kreftbehandling, sier ekspedisjonssjef Geir O. Pedersen i Utenriksdepartementet.

Avtalen mellom norske myndigheter og Kirkens Nødhjelp har en ramme på 16,5 millioner kroner og gjelder i perioden 2009-2011. Avtalen sikrer også et nært faglig samarbeid mellom norske og palestinske fagmiljø innen kreftbehandling.

Kirkens Nødhjelp og Stiftelsen Oljeberget har samarbeidet nært med Utenriksdepartementet gjennom flere år for å støtte Augusta Victoria-sykehuset på Oljeberget i Øst-Jerusalem. Augusta Victoria-sykehuset (AVH) har vært et av de viktigste norske enkeltsatsningene i den humanitære bistanden til Det palestinske området. Som ledd i å bygge opp kapasitets- og institusjonsbygging i den framtidige palestinske staten, har oppbyggingen av AVH vært viktig for å etablere et nasjonalt palestinsk kreftsykehus. Støtten til AVH er også viktig for å støtte den kristne palestinske minoriteten. AVHs hovedsamarbeidspartner er LVF – Det lutherske verdensforbundet, mens Stiftelsen Oljeberget er en sammenslutning av Mellomkirkelig råd for Den norske kirke, Norges Kristne Råd, Stiftelsen Betanien, KFUM/KFUK og Kirkens Bymisjon.

(Tekst: Utenriksdepartementet)

En pris til håpet om forandring

(09.10.2009)

- På vegne av Mellomkirkelig råd for Den norske kirke vil jeg gratulere president Barack Obama med tildelingen av Nobels fredspris, sier leder i Mellomkirkelig råd Berit Hagen Agøy.
- Nobelkomitén har i år valgt å gi prisen til en optimistisk politiker med tro på fremtiden og på at mennesker med god vilje faktisk kan endre verden. Gjennom dette har Obama gitt nytt håp til mennesker verden over. Som kirke gleder vi oss over at troen på forandring blir fokuset ved denne fredspristildelingen. Obama deler sitt håp om en bedre framtid med den verdensvide kirken.

Generalsekretær Olav Fykse Tveit i Mellomkirkelig råd peker på at årets prisvinner har vist at han forstår alvoret i klimatrusselen.

- Vi vil også berømme Obamas arbeid for å avskaffe atomvåpen og hans understrekning av vårt felles ansvar for å sikre medmennesker verden over fred og bedre levekår. Vi håper at fredsprisen vil gi Obama forsterket vågemot til å føre dialogen mellom politikere og andre ledere med ulik kultur og religion et langt stykke videre på veien mot fred, sier Fykse Tveit.

- Obama har gjennom hele sitt voksne liv viet seg til arbeidet for likestilling, menneskeverd og forsoning, understreker Hagen Agøy. - Dette har også vært ledetråder i hans valgkamp og i profileringen av arbeidet som president. Med tildelingen av fredsprisen har Nobelkomiteen ønsket å bekrefte dette engasjementet som et engasjement for fred. Derfor vil Mellomkirkelig råd uttrykke sin anerkjennelse av tildelingen til Obama.

- Defensivt kirkebudsjett

(13.10.2009)

Dette sier direktør i Kirkerådet Jens-Petter Johnsen. Han legger til: - Både bispedømmeråd og kirkelige fellestråd roper etter økte rammer for å utføre det de er pålagt. Men regjeringen viser en defensiv holdning til kirkens økte utfordringer.

Programkategori 08.40 Den norske kirke i stortingsproposisjon nr. 1 (2009–2010) omfatter totalt kr. 1 449 808. Det er en økning på 2,9 prosent i forhold til saldert budsjett 2009. Jens-Petter Johnsen er ikke imponert over satsingen:

- Opptappingen av trosopplæringsreformen er redusert og følger ikke nå tempoplanen for en ti års innføring i alle menigheter. Dette skjer på tross av at statsråden gjentatte ganger har gitt støtte til en raskere innføring av reformen i menighetene over hele landet.

For få trosopplæringsmillioner

Regjeringen bevilger nye 20 millioner til Trosopplæringsreformen. Forslaget innebærer at bevilgningen til trosopplæring vil utgjøre 170 millioner kroner i 2010.

- Vi er glade for at regjeringen i sin ferske regjeringserklæring enda en gang forplikter seg til å følge opp den historiske trosopplæringsreformen. Men det har man ikke gjort med dette budsjettforslaget, sier Johnsen.

De sju politiske partiene på Stortinget inngikk 10. april 2008 en avtale om hvordan forholdet mellom staten og Den norske kirke skal reguleres rettslig i framtiden. Med bakgrunn i denne avtalen (som gjelder ut stortingsperioden 2009-2013) er det fremmet forslag til endringer i alle de sju grunnlovparagrafene som i dag omhandler statskirkeordningen. Avtalen forutsetter at dagens offentlige finansieringsordninger for Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn skal videreføres.

I Kultur- og kirkedepartementets budsjettproposisjon omtales gjennomføringen av det brede forliket i Stortinget som "*de mest omfattende endringene i statskirkeordningens rammeverk siden 1814*".

- Jeg er glad for at departementets budsjettkommentarer tar tydelig utgangspunkt i stortingsforliket

våren 2008. Men forarbeidet til de store lovendringene må igangsettes med det første og jeg hadde ventet å se dette nedfelt som poster i regjeringens kirkebudsjett, sier Johnsen.

Budsjettforslaget for 2010 inneholder følgende hovedprioriteringer:

- 20 mill. kroner i økning til trosopplæringen
- 2 mill. kroner i økning til prestedtjenesten for styrket rekruttering
- 5 mill. kroner til tiltak for å styrke pilegrimstradisjonen i Norge, (under programkategorien Kulturformål)
- 1 mill. kroner i økning som følge av utvidelsen av antallet medlemmer til bispedømmerådene og Kirkemøtet
- 1,75 mill. kroner i økning til 5 nye kulturrådgivere i bispedømmene, (under programkategorien Kulturformål)
- 1 mill. kroner i økning i tilskuddet til kirkemusikk, jf. tilskuddsordningen, (under programkategorien Kulturformål)
- videreføring av 10 mill. kroner til sentrale tiltak for sikrings- og dokumentasjonsarbeid vedrørende kirkebyggene.
- [Se hele Programkategori 08.40 Den norske kirke i stortingsproposisjon nr. 1 \(2009–2010\)](#)

Ni vil bli Mellomkirkelig råds generalsekretær

(19.10.2009)

[Fyксе Tveit ble i august tilsatt som generalsekretær i Kirkenes verdensråd.](#) Han har vært Mellomkirkelig råds generalsekretær siden 2002.

[Mellomkirkelig råd](#) som i 1984 ble direkte underlagt Kirkemøtet, har felles sekretariat med Kirkerådet. Rådet har som oppgave å samordne og fremme kontakten mellom Den norske kirke og utenlandske kirker, og å ivareta forbindelsen med de internasjonale kirkelige organer hvor Den norske kirke er medlem: Det lutherske verdensforbund, Kirkenes verdensråd, Konferansen av europeiske kirker og Leuenberg kirkefelleskap. Rådet ivaretar Den norske kirkes medlemsskap i Norges kristne råd. Rådet tar også opp aktuelle internasjonale spørsmål på Den norske kirkes vegne.

Generalsekretær for Mellomkirkelig råd tilsettes av Kirkerådet.

Her er søkerne i alfabetisk rekkefølge:

- **Berit Hagen Agøy**, (49) studieleder ved Bø videregående skole i Telemark,
- **Stephanie Dietrich**, (43) førsteamanuensis ved Diakonhjemmet høyskole i Oslo,
- **Mia Etokebe**, (30) kateket i Jar, Bærum,
- **Vebjørn L. Horsfjord**, (39) generalsekretær i Religioner for Fred (avd. Europa), Oslo,
- **Stig Lægdene**, (48) rektor Kirkelig utdanningscenter i nord, Tromsø,
- **Marius Timmann Mjaaland**, (37) postdoktor ved Universitetet i Oslo,
- **Inger Anne Naterstad**, (48) ledende studentprest i Oslo,
- **Raag Rolfsen**, (46) avdelingssjef ved Feltprestkorpsset, Oslo
- **Ørnulf Steen**, (59) generalsekretær i Norges kristne råd, Oslo.

Aasrud ny kirkeminister

(20.10.2009)

I ekstraordinært statsråd 20. oktober ble Rigmor Aasrud (49) utnevnt til minister og sjef for Fornyings- og administrasjonsdepartementet og for kirkeavdelingen i Kultur- og kirkedepartementet. Aasrud fra Gran på Hadeland ble i september valgt som stortingsrepresentant for Arbeiderpartiet i Oppland. Hun har blant annet vært ordfører på Gran fra 1995 til 2005 og statssekretær i Helse- og omsorgsdepartementet fra 2005 til 2009.

- Rigmor Aasrud er et nytt navn for meg, men jeg ser fram til et godt samarbeid. Vi regner med at hun er godt kjent med Stortingets kirkeforlik, og vil ta tak i den endringsprosessen som nå er i gang. Aasrud skal lede et departement med kompetanse på omstilling. Dette kan komme godt med i den prosessen vi står foran der relasjonen mellom kirke og stat skal endres. Vi trenger en statsråd med politisk gjennomslagskraft og syn for folkekirkens plass i det moderne Norge, sier Nils-Tore Andersen.

Han minner om at kirkens ledelse har vært kritisk til regjeringens budsjettforslag for 2010:

- Trond Giske fortjener ros for handlekraft i forbindelse med forliket mellom alle stortingspartiene i fjor vår, men han har ikke maktet å følge opp med nødvendige prestestillinger og driftsmidler. Vi håper på en god dialog med Aasrud om både omstillings- og ressursbehovet i kirken. Jeg gleder meg til å møte henne på Kirkemøtet i Tønsberg i november, - om ikke før, sier Nils-Tore Andersen. (Kirkens informasjonstjeneste)

Dåpsopplæringsprisen 2009 til menighetene i Elverum

(21.10.2009)

Tekst: www.kirken.no/hamar og www.elverum.kirken.no

Dåpsopplæringsprisen som deles ut årlig av IKO - Kirkelig pedagogisk senter, består av 20.000 kroner og et kunstverk av kunstneren Helge Bøe. Menighetspedagog Hege Midthun mottok sammen med andre representanter fra menighetene, prisen av biskop Olav Skjevesland foran over 1000 deltakere i Norges Varemesse på Lillestrøm.

IKO gir følgende begrunnelsen for nominasjonen til dåpsopplæringsprisen:

"Elverumsmenighetene, har utviklet et pedagogisk opplegg: "Sammen i kirka". Oppleggets hovedidé er at barna i de enkelte tiltakene aktivt forbereder og planlegger gudstjenester. Alderstilpassede aktiviteter knyttes til kirkehuset, gudstjenesten, høytidene, kirkeåret og den lokale kulturen. Dette er et enkelt og alminnelig breddetiltak som bygger på tilhørighet og trygghet. Opplegget fordrer samarbeid mellom frivillige og ansatte, er ikke personavhengig, og svært overførbart til andre menigheter."

Menighetene i Elverum har jobbet planmessig og systematisk med en fornyet trosopplæring siden starten i 2006. I 2008 kom hele Sør-Østerdal prosti med i trosopplæringsreformen. Det pedagogiske opplegget "Sammen i kirka" er en bærende ide for alle menighetene i prostiet og tilpasses den enkelte lokalmenighet.

- Dette er en pris til kirka i Elverum, uttaler menighetspedagog Hege Midthun. - Menighetene i Elverum har i 30 år arbeidet målrettet med folkekirka. Målet er at alle som bor her, skal kjenne tilhørighet til kirka si. Vi har kalt samlingene med barn og unge "Sammen i kirka". Hvert årskull samles til temaopplegg i kirka som ender opp med en gudstjeneste. Gjennom kirkehuset, ritualene, sangene og fortellingene skapes tilhørighet, trygghet, glede og håp, sier Midthun.

Barn med tro på en bedre verden

(22.10.2009)

Ansatte og frivillige medarbeidere som jobber med trosopplæring for døpte mellom 0-18 år inviteres årlig til Trosopplæringskonferansen. IKO Kirkelig pedagogisk senter og Kirkerådet står som arrangører, og menigheter som har fått tildelt trosopplæringsmidler oppfordres til å fortelle hva slags arbeid de driver lokalt.

Vi tror på Jesus og et bedre klima

”Vi tror” var tema for årets konferanse. Troen på Gud, Jesus og Den hellige ånd skal deles med alle døpte barn, og barna skal dele sin tro med de voksne. Men også troen på en fremtid på en miljøsadd klode, var vesentlig i programmet på Lillestrøm. Både Changemaker-leder Ida Thomassen, stortingsrepresentant Knut Arild Hareide, kirkerådsdirektør Jens-Petter Johnsen og kirkeverge Valgerd Svarstad Haugland holdt klimaappeller.

Bønnetreet tar imot klimabønn fra Knut Aril Hareide og Ida Thomassen.

Kunnskapens tre

I Bjørgvin har klima vært et av hovedsatsingsområdene i trosopplæringen. Prosjektleder Agnes Tvinnereim har gjennom flere måneder jobbet fram nettstedet www.treet.no – dette er blitt en nettbank der ressurser om miljø, forbruk og rettferd er samlet.

- Det finnes enormt mye materiale rundt omkring, og siden er sånn sett uferdig. Min drøm er at nettstedet skal vokse videre, at nye filmer og ideer skal komme med her. Her skal alle som jobber med barn og unge finne tips til hvordan de kan formidle kunnskap om etisk forbruk.

I dag har www.treet.no grener for fem ulike aldersgrupper fra 0-18 år, med filmer, oppgaver, tips og informasjon.

Dansen rundt gullelgen

I Skien har konfirmantene tatt et originalt grep om sitt miljøengasjement. Sammen med kunstneren Samuel Olou fra Togo har de laget sin helt særegne variant av gullkalven som er omtalt i 2. Mosebok. Ungdommen ble oppfordret til å komme med sine ”avguder”, mobiltelefon, merkesko, ipod og andre produkter forbrukersamfunnet har gjort dem ”avhengige” av, og donere dette til en lokal variant over gullkalven. Gullelgen, med hovedstamme av isopor, virket mer norsk enn en gullkalv, mente den vestafrikanske kunstneren som for tiden er bosatt i Norge.

Gullelgen bærer symboler på et høyt forbruk og jåleri blant oss i vesten.

Prest og trosopplærer Tormod Klovning var initiativtaker til prosjektet.

- Det har vært en verdifull prosess som både konfirmantene og vi har vært med på. Det er jo ikke lett å avstå fra vårt vestlige forbruk, men dette er en nyttig påminnelse om at det ikke trenger å være sånn. Vårt neste prosjekt er å lage en svær håpsengel der vingene er bygd på avtrykk av menneskehender, også ved hjelp av Olou.

Chilener vald til generalsekretær i LVF

(26.10.2009)

Martin Junge blei måndag vald av Rådet i LVF på rådsmøtet i Chavannes-de-Bogis nær Genève. Sidan 2000 har den chilenske presten arbeidd i LVF i Genève som regionsleiar for [Latin-Amerika og Karibia](#) i avdelinga for misjon og utvikling (DMD). Mellom anna har han vore sterkt involvert i problemet med illegitim utanlandsgjeld i regionen.

Martin Junge blei ordinert til prest i 1986. Han arbeidde i to kyrkjelydar i Santiago før han i åra frå 1996 til 2000 gjorde teneste som president i Den evangelisk-lutherske kyrkja i Chile.

Junge tek om eit år over som generalsekretær i LVF etter Ishmael Noko, som blei vald til denne stillinga i 1994. Noko, som kjem frå Zimbabwe, er første afrikanar som har sitte ved roret i LVF-skuta. Han har sidan vore attervald, men informerte Rådet i fjor sommar om at han ville gå ut av stillinga 31. oktober 2010. (Kirkens informasjonstjeneste)

Jubileum for katolsk-luthersk felleserklæring

(28.10.2009)

[Erklæringen](#) som ble undertegnet 31. oktober 1999, slår fast at 1500-tallets gjensidige lærefordømmelser når det gjelder læren om frelsen, ikke gjelder katolsk og luthersk lære i dag. I 2006 sluttet metodistkirkene seg til innholdet i erklæringen. Fungerende generalsekretær Sven Oppegaard i Mellomkirkelig råd for Den norske oppfordrer menigheter til å nevne 10-års jubileet for denne erklæringen på gudstjenestene 1. november.

- I forbønnen vil vi be Gud om at den økumeniske enigheten om frelse ved nåden og troen alene må fortsette å bære frukt i våre kirker, styrke kirkelig samarbeid, og en dag bringe oss sammen ved Herrens bord, sier Oppegaard.

Representanter for Den romersk-katolske kirkes råd for fremme av kristen enhet og Det Lutherske Verdensforbund signerte "Felleserklæringen om rettferdiggjørelseslæren" i Augsburg 31. oktober 1999.

I felleserklæringen heter det blant annet:

Sammen bekjenner vi: Ene og alene av nåde og ved troen på Kristi frelsesverk og ikke på grunn av noen fortjeneste i oss selv blir vi godtatt av Gud og mottar Den Hellige Ånd som fornyer hjertene, kaller og setter oss i stand til å gjøre gode gjerninger.

Kommende helg markeres altså 10-års jubileet for "[Felleserklæringen om rettferdiggjørelseslæren](#)". For ti år siden stod biskopene Georg Muller og Finn Wagle sammen på Nidarosdomens talerstol og holdt en historisk "dobbeltpreken". Etter prekenen omfavnet de to hverandre før applausen løs i katedralen.

Neste milepæl

- Den luthersk-katolske takkegudstjenesten i Nidarosdomen 31. oktober 1999 var en skjellsettende opplevelse. Nå må vi se etter neste milepæl i vår felles pilegrimsvandring, nemlig samlingen rundt et felles nattverdbord, sier tidligere biskop i Nidaros, Finn Wagle.

- Jeg håper markeringen av 10-års jubileet for felleserklæringen blir en feiring med utålmodighet. Felleserklæringen var et læremessig gjennombrudd og et stort skritt i riktig retning. Det krever oppfølging i retning av mer forpliktende samarbeid, sier Wagle. Han peker på at det mange steder er konkret samarbeid mellom Den norske kirkes menigheter og katolske menigheter. Wagle henviser

dessuten til at det på europeisk plan har skjedd en positiv utvikling:

- Det praktiske samarbeidet mellom Rådet for de europeiske katolske biskopskonferansene (CCEE) og Konferansen av Europeiske Kirker (KEK) har blant annet ført til tre store alle-europeiske møter mellom alle kirkefamiliene i vår verdensdel.

Ja til julegudsteneste for skolane

(29.10.2009)

Rådgjevar i IKO (Kyrkjeleg pedagogisk senter) Kristin Gunleiksrud er ein av dei her i landet som kan mest om samarbeidet mellom skolen og kyrkja. Ho er òg forfattar av ein bokserie om kyrkje-skole-samarbeid.

- Eg har inntrykk av at samarbeidet er betre no enn det var for nokre år sidan. Generelt er ein litt mindre redd, og mange skolar ser verdien av samarbeidet, seier Gunleiksrud (biletet).

Reglar til å forstå

Regelverket er slett ikkje komplisert. Det viktigaste er å slå fast at skolegudstenestene ikkje skal vere ein del av RLE-faget, men skal ivareta det generelle kulturelle arbeidet i skolen med høgtider og norske tradisjonar. Ei skolegudsteneste skal ikkje vere semesteravslutning, og dersom somme foreldre eller barn ønskjer fritak frå gudstenesta, skal skolen ha eit likeverdige og pedagogisk tilbod til desse elevane.

- Det siste er faktisk veldig viktig for kyrkja! Vi er opptekne av at foreldreretten blir respektert og like eins av respekten for religionsfridomen. Men når skolen først er med på ei skolegudsteneste, må det vere ei autentisk gudsteneste. Ein kan ikkje be om å få ei "nøytral" gudsteneste, seier IKO-rådgjevaren.

100 prosent gudsteneste

- Somme ønskjer at presten skal snakke meir generelt og ikkje forkynne budskapet om Jesu fødsel når elevane er på julegudsteneste, men det er eit urimeleg krav. Dersom elevane skal lære om kva kristen julefeiring er og kva ei gudsteneste er, må innhaldet vere som i ei gudsteneste. Skolen kan ikkje diktere kyrkja, men det blir aller best når skole og kyrkje samarbeider om innhald og opplegg, meiner Kristin Gunleiksrud.

Det er rektor som avgjer om skolen/barnehagen skal tilby gudsteneste for barna. Men avgjerda skal drøftast i det øvste organet i skolen, SU, eller Samarbeidsutvalet, der blant anna elever, foreldre og skolerepresentantar sit.

Skolane må gjere ein jobb

Direktør Petter Skarheim i Utdanningsdirektoratet presiserer at det faktisk må gjerast ein jobb når skolen skal arrangere julegudstenester.

- Eg har inntrykk av at ein del skoler ikkje klarer å tilby eit godt alternativt opplegg for dei som ikkje ønskjer å delta på gudstenesta, og at skolegudstenesta ofte blir semesteravslutninga. Mange skolar har arrangert disse gudstenestene på same måte i mange år, og har kanskje litt vanskeleg for å endre på det tradisjonelle opplegget. Men vi kjenner ikkje til at det har komme inn formelle klager frå foreldre på skolegudstenester.

Utdanningsdirektoratet har gitt ei [orientering om skolegudstenester](#). I dokumentet vises det til KRL, som i denne samanheng er svarer til RLE i dag.

Barnehagane

Det er om lag dei same retningslinjene som gjeld for barnehagane. Barnehagerådgjevar Anne Berg Aicher i IKO fortel at det ikkje er lovfesta krav til alternativt opplegg for barna som ikkje skal delta i julegudstenester, men barnehagar har gjerne same praksis som skolane ved at foreldra kan reservere seg mot å sende barna i kyrkja.

- Når foreldra har fått nødvendig informasjon og grunngjeving for tilbodet som barnehagen gir, har dei et reelt grunnlag for å vurdere kva dei ønskjer for barnet sitt. Foreldre retten står veldig sterkt, og ingen vil jo at barna skal bli diskriminerte på grunn av trua. Derfor tilbyr nok dei gode barnehagane eit opplegg som gjer at barna som ikkje blir med i kyrkja, ikkje kjenner seg mindre viktige eller verdige enn dei som er i kyrkja, seier Anne Berg Aicher. (Kirkens informasjonstjeneste)

Lutheranarane bed mennonittane om tilgjeving

(30.10.2009)

Erklæringa har namnet "Oppgjer med den lutherske arven med forfølgning av gjendøyparar". Erklæringa gir uttrykk for "djup anger og sorg" over ein arv som omfattar valdeleg forfølgning av gjendøyparar, og i særleg grad at lutherske reformatorar gav støtte til denne forfølginga med teologiske argument. Ho bed om tilgjeving "frå Gud og våre mennonittiske brør og systrer" for desse feilgrepa i fortida, og for at lutheranarar seinare har gløymd og ignorert denne forfølginga, og har halde fram med å omtale gjendøyparar på villeiande og skadeleg vis.

Rådet i LVF rår til at denne erklæringa blir vedteke på generalforsamlinga i verdsforbundet i Stuttgart i juli 2010. Rapporten frå den luthersk-mennonittiske studiekommisjonen er på drygt hundre sider og har tittelen *Healing Memories: Reconciling in Christ*. Han vil om kort tid bli offentleggjort.

Kommisjonen

Nordmannen Sven Oppegaard, som er fungerande generalsekretær i Mellomkyrkjeleg råd for Den norske kyrkja, var med å starte opp studiekommisjonen då han arbeidde som assisterande generalsekretær i LVF. Saman med Larry Miller, generalsekretær for verdskonferansen til mennonittane, fann han ut at ein måtte gå grundig til verks. Kommisjonen blei samansett av historikarar og teologar, og Oppegaard var sekretær for kommisjonen dei første to åra.

- Ein kan ikkje forandre eit historisk dokument som det lutherske vedkjenningskriftet Confessio Augustana, slår Oppegaard fast. - Rapporten frå kommisjonen opphever ikkje innhaldet i nokon av artiklane i CA, men ber om tilgjeving for forfølginga av gjendøyparane, og erkjenner den rolla som fordømmingane har hatt som motivering for vald og forfølgning. Eg er glad for at vi fekk i stand denne kommisjonen og for at den har fått så god støtte frå begge partar. Og sjølv sagt er eg glad for resultatet av arbeidet, seier Oppegaard.

Mennonittleiaren Larry Miller (biletet) hadde ordet på rådsmøtet og takka for erklæringa. - De klappar ikkje for dykk sjølve, men for at nåden frå Gud er blant oss. Mennonittane har lært frå lutheranarane at vi er rettferdiggjorde av tru åleine, og vi veit at rettferd ikkje berre skapar ein relasjon mellom den einskilde og Gud, men òg skapar fellesskap mellom trussamfunn, sa Miller.

Mennonittane

Den mennonittiske kyrkja er oppkalla etter nederlendaren Menno Simmons (1496-1561). Skriftene hans dannar læregrunnlaget for mennonittane. Fordi dei praktiserte gjendåp, blei dei på reformasjonstida forfølgde både i katolske

og protestantiske land. Dei har heile tida hatt ei pasifistisk grunnhaldning.

I dag er det om lag 1,5 millionar mennonittar på verdsbasis. Dei største gruppene finst i Canada, USA og Den demokratiske republikken Kongo.

Det lutherske verdsforbundet omfattar det store fleirtalet av lutherske kyrkjer i verda, mellom dei Den norske kyrkja og Den evangelisk-lutherske frikyrkja i Noreg. (Kirkens informasjonsteneste)

Les [melding om saka frå LVF](#) (engelsk).

Les [meir om mennonittane](#) (engelsk).

Mange himler, én verden

(04.11.2009)

FNs generalsekretær understreket i sin hilsen tirsdag at klimakrisen ikke kan løses bare ved hjelp av teknologiske og økonomiske virkemidler. Han sa at dette klarer vi ikke uten de religiøse ledernes trykk og snakket om en mental og moralsk forandring.

- Det Ban Ki-moon sier, understreker betydningen av Den norske kirkes sterke engasjement i klimaspørsmålet. Vi kan ikke overlate til politikerne å løse dette alene. Under klimatoppmøtet i København skal uhyre viktige beslutninger fattes, og der vil også Den norske kirke være til stede. Biskopene og ledelsen i Kirkerådet reiser samlet til møtet i København. Vår rolle er å peke på alvoret i situasjonen. Ved å engasjere oss, gir vi støtte til politikerne i deres vanskelige arbeid og vi taler til vanlige folks vilje til å bidra og ta tak i problemene. Klimatrusselen krever vilje til forandring hos oss alle, sier direktøren i Kirkerådet, Jens-Petter Johnsen.

Under overskriften "*Mange himler, én verden*" lanserer Alliance of Religions and Conservation og FN's utviklingsprogram (UNDP) et omfattende miljø-program med religiøse fortegn. Kirkerådsdirektør Jens-Petter Johnsen, biskop Olav Skjevesland og påtroppende generalsekretær i Kirkenes verdensråd Olav Fykse Tveit, er til stede i Windsor.

- Konferansen har klart vist hvor ulike verdens religionssamfunn er. Likevel finner alle sammen i et felles engasjement med respekt og ærefrykt for skaperverket, sier Jens-Petter Johnsen.

Hertugen av Edinburgh, prins Philip og FN's generalsekretær Ban Ki-moon med diplomene som ble utdelt til 31 trossamfunn ved en markering i Windsor tirsdag 3. november. (Foto: ARC/Richard Stonehouse)

Prins Philip var sentral da WWF i 1986 opprettet et nettverk for religioner og miljøvern. I 1995 grunnla han Alliance of Religions and Conservation (ARC). I fjor inngikk alliansen ARC et partnerskap med FN's utviklingsprogram (UNDP) for å styrke dette arbeidet.

Nordmannen Olav Kjørven, som er direktør i FN's utviklingsfond (UNDP) og en av FN's assisterende generalsekretærer, sier at utsendingene som møtes i Windsor, representerer den største mobilisering verden har sett på klima-området.

Representanter for baha'i, buddhismen, kristendommen, taoismen, hinduismen, islam, jødedommen, shintoismen og sikhismen, forplikter seg på møtet i Windsor 2.-4. november til langsiktig og praktisk handling til beste for miljøet. Det gjelder blant annet

- nye standarder for øko-merking med utgangspunkt i islam, hinduismen, sikhismen og jødedommen,
- veiledning om hvordan religiøse bygninger skal gjøres grønne,
- introdusere øko-turisme for pilegrimsreiser.

Noe av bakgrunnen for at ARC og FN (UNDP) velger å satse på at religionene kan skape endringer, er at religiøse samfunn disponerer store nettverk innen media, er involvert i mer enn halvparten av skolene verden over og har folks tillit i land der regjeringen ikke har stor tillit.

- [Windsor 2009](#) - (med bildegalleri)
- [I et omfattende dokument lagt fram på Windsor slott 3. november, presenteres langsiktige planer fra 31 trossamfunn for å verne vår levende planet. Den norske kirke er en av disse. Se side 71 \(PDF-fil 1Mb\)](#)
- [Generalsekretær Ban Ki-moons tale til Windsor-konferansen 3. november](#)
- [ARC - Alliance of Religions and Conservation](#)

(Foto: ARC/Richard Stonehouse)

Olavs- og Sunnivastipendet 2009

(05.11.2009)

Anne Helene Jørstad er sykehjemsprest på Sofienbergsenteret og Engelsberg eldrecenter og kulturarbeider ved Paulus sykehjem. Hun er for tiden ansatt i Kirkens bymisjon og har lang erfaring som prest i Oslo bispedømme.

Jørstad mottar 90 000 kroner i stipend, samt ett års permisjon. Hennes prosjekt handler om hvordan mennesker med demens selv forteller om sin tro og en formidling av hvordan legge til rette for trosliv hos mennesker med demens. Andelen av eldre i befolkningen øker og det forventes at flere vil rammes av en demenssykdom. Jørstad ønsker å la de demente selv komme til orde, og hun vil samle og bearbeide den kunnskapen og erfaringen ansatte og frivillige i Den norske kirke har i forhold til denne gruppen. Målet er å lage en håndbok som gjør at ansatte, frivillige og pårørende kan bli bedre rustet til å ivareta åndelig omsorg for disse.

Olavsstipendet er opprettet for å gjøre det mulig for prester i statlig prestatjeneste å ta et studieår med fordyping innenfor et emne som kan stimulere utviklingen av den praktiske prestatjenesten.

Sunnivastipendet 2009

Årets Sunnivastipend gikk til Lise Skauge og Kari Stumberg for prosjektet ”Kirker og kirkegårder i Halden”.

Prosjektet skal munne ut i et pedagogisk opplegg for omvisning i kirkene for barn og ungdom fra 4 til 15 år, foredragsvirksomhet og bokutgivelse høsten 2010. Det er ikke bare faktakunnskap om kirkene som skal presenteres, men også viktige hendelser omkring kirkene; personer som har betydd mye for kirken, historiske hendelser og litteratur, diktning, bildende kunst og musikk knyttet til kirken.

Skauge og Stumberg mottar 25 000 kroner hver i stipend.

Inger Lise Skauge og Kari Stumberg er begge lærere med lang fartstid i skolen og aktive i menighetsliv og nærmiljø i Halden. De har over en lang periode formidlet kunnskap om kirker og annen lokalhistorie ved sitt virke som lærere, foredragsholdere og programskapere i lokalradio.

Biskop Erling dro fram gitaren

(08.11.2009)

Nærmere ett år etter at Ernst Baasland trakk seg fra embetet, kunne Stavanger endelig ønske sin nye biskop velkommen. Sang fra fire kor, festkleddede inviterte gjester og folk flest fylte den mektige middelalderkirken til en varm og hjertelig velkomst for Erling J. Pettersen (59) i Stavanger. Hans Majestet Kongen og statsråd Rigmor Aasrud var til stede. Det samme var internasjonale kirkeledere, blant andre Walter Altmann, leder for sentralkomiteén i Kirkenes Verdensråd, som Pettersen kjenner personlig fra sin tid som misjonsprest i Brasil.

- Om det er ett ønske jeg skulle ha for min siste gudstjeneste i Stavanger bispedømme når tiden som i dag innledes, er over, er det dette: at jeg kan hilse dere med de samme ord som Paulus bruker når han hilser "alle de hellige i Kristus Jesus som bor i Filippi": "Jeg takker alltid min Gud når jeg tenker på dere, og alltid, i alle mine bønner, ber jeg for dere alle med glede." Slik startet Pettersen sin [preken](#), som var sterkt preget av hans og kona Turids erfaringer fra årene i Brasil.

- De nær på fem årene vi fikk leve sammen med – og lære av – brasilianske fattige kristne i Boa Vista-menigheten, ga avgjørende erfaringer om nådens fellesskap - med rom for alle. Det er langt fra en festkledd forsamling i Stavanger Domkirke til vår menighet der som ga sin kirke navnet "Jesus Cristo Libertador" – Jesus Kristus Frigjøreren, sa Pettersen og fortsatte med å utfordre forsamlingen så vel som seg selv.

- Kjære medarbeidere i Stavanger bispedømme: Vi utfordres til å vende blikket bort fra oss selv, til å leve med blikket vendt mot andre, sa han og fortalte videre fra hverdagen i Brasil.

- I et miljø som ytre sett manglet alt det vi forbinder med det gode liv, gjorde Turid og jeg våre grunnleggende erfaringer. Jeg vil ta dere med et øyeblikk inn i den virkeligheten. I et skur med plass til 8-10 mennesker på pinnestoler og appelsinkasser, gikk samtalen om å skape rettferdighet i vår fattige bydel. Irene, trebarnsmor som arbeidet som prostituert på bordellen Las Vegas for å forsørge sine barn, sa: "Om Gud kunne skape verden av ingenting, så kan han også skape justiça – rettferdighet – her hos oss. Se hva som har skjedd siden vi ble menighet: Den som har to kilo mel gir

det ene kiloet til den som ikke har noe.” Og hun, som ikke eide noe, sa med dyp overbevisning: ”Tem que ter confiança que Ele vai fazer tudo.” – Vi må ha tillit til at Han skal gjøre det alt sammen, siterte Pettersen.

Preses for Bispemøtet, Olav Skjevesland, sto for selve vigslingen. I sin [vigslingstale](#) ga Skjevesland den nye biskopen konkrete og høyst aktuelle utfordringer.

- Det er mye dynamikk i kirkelivet i Rogaland. Dette bispedømmet er en oppfinnsom kirkeregion. Her vil kirke og misjon videre med det viktigste: evangeliet om Jesus Kristus til tro og etterfølgelse. Derfor fins her også mye utålmodighet hva gjelder å prøve nye kirkelige strukturer og arbeidsformer. Vår kirke vil i noen år fremover være i en formende overgangsfase. Overgangen vil berøre både stat/kirke-forholdet på riksplan og menighetenes arbeidsformer lokalt. Du, Erling, vil kunne observere, rapportere - og kanskje endog også justere - utviklingstrekk fra ditt utsiktspunkt i Stavanger med tanke på vår fremtidige kirkeutvikling, sa Olav Skjevesland i sin vigslingstale til den nye biskopen.

Etter vigslingsgudstjenesten var det lunsj for den nye biskopen, Kongen og inviterte gjester i Atlantic Hall. I sin tale til Pettersen ved lunsjen minnet Hans Majestet Kongen om at kirkens historie er fortellingen om en lang rekke trofaste tjenere som har opplevd et kall og ført arven videre:

- Den svenske skribenten, Tomas Sjödin, bruker uttrykket ”ettervarme” om denne stafetten. På ettervarmen fra Mesteren har kirken vokst til å bli det den er i dag. Du er valgt som biskop blant annet på grunn av hva mennesker som kjenner deg og har arbeidet sammen med deg, sier. De

beskriver deg som et menneske med allsidig kompetanse og ekte, dyptloddende engasjement. De framhever din evne til å være til stede for menneskene du møter, understreket Kongen og fortsatte:

- Kirken møter mennesker ved viktige anledninger i deres liv, og den er et sentralt fellesskap for mange barn, unge og voksne. Som biskop vil du få mulighet til å arbeide for at ettervarmen som fulgte kirkens opphavsmann, fortsatt skal bre seg i vår tid. Det gjør bispetjenesten til både en stor utfordring og et kall, sa Hans Majestet Kongen i sin [tale](#) til den nye biskopen i Stavanger.

Erling Pettersen ble utnevnt til biskop av Kongen i statsråd, 19. juni 2009. Pettersen kommer til Stavanger fra stillingen som sokneprest i Nordstrand menighet i Oslo. Tidligere har han blant annet vært instituttstyrer i IKO og direktør i Kirkerådet i tillegg til tiden som misjonsprest i Brasil.

[Biskop Erling J. Pettersens preken](#)

[Biskop Olavs Skjeveslands vigslingsstale](#)

[Hilsen ved HM Kong Harald 5](#)

[Hilsen fra leder i Kirkerådet, Nils-Tore Andersen](#)

[Se Stavanger Aftenblads fotogalleri fra vigslingen](#)

[Biskop Erling J. Pettersens CV](#)

[Kirkeminister Rigmor Aasruds hilsen](#)

Felles front mot vold i nære relasjoner

(09.11.2009)

- Vold i nære relasjoner kan aldri rettferdiggjøres, sier generalsekretær i Islamsk Råd Norge, Shoab M. Sultan.
- Som religiøse ledere vil vi si klart fra om dette. Vi kan bidra med å skape holdningsendringer og oppfordre politikere til å gjøre enda mer for å få bukt med dette problemet, sier han.

Sultan får støtte fra avtroppende generalsekretær i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke, Olav Fykse Tveit:

- 1 av 4 norske kvinner har vært utsatt for vold i nære relasjoner. Tallene viser at dette er et omfattende samfunnsproblem i Norge. Det omfatter alle grupper – uavhengig klasse og kulturell eller religiøs tilhørighet. Dermed har alle et ansvar for å gjøre sitt for å forebygge og motvirke slik vold. Som religiøse ledere tar vi sterkt avstand fra alle forsøk på religiøs legitimering av vold i nære relasjoner. Det er et misbruk av våre religioner, understreker Fykse Tveit.

- [Les fellesuttalelsen her](#) (pdf)
- [Teologiske refleksjoner fra en kristen](#)
Ved Anne Hege Grung, cand. theol og medlem av kontaktgruppa for Islamsk Råd Norge og Mellomkirkelig råd for Den norske kirke
- [Teologiske refleksjoner fra en muslim](#)
Ved Dr Faruk Terzic, leder av imamkomiteen i Islamsk Råd, Norge

Kontaktperson:

Rådgiver i Mellomkirkelig råd Sven Thore Kloster,
sven.thore.kloster@kirken.no Tlf.: 23 08 12 78

Ekteskapet til utredning

(10.11.2009)

- Den norske kirke har i flere år drøftet teologiske, etiske og ordningsmessige aspekter ved spørsmål knyttet til ekteskap og samliv. Kirken har vært sterkt utfordret av ulike synpunkter på dette området. Hvilke konsekvenser kirken skal trekke av den nye ekteskapsloven, er ett eksempel på spørsmål som trenger avklaring. Et annet er synet på samboerskap. Fra offisielt hold har ikke kirken uttalt seg om samboerskap siden 1995, sier Helga Haugland Byfuglien.

Etter henstilling fra Kirkerådet har Bispemøtet oppnevnt et utvalg som skal utrede en rekke spørsmål knyttet til forståelsen av ekteskapet som institusjon, og andre samlivsetiske og ordningsmessige spørsmål.

Uvalget består av:

Biskop Helga H. Byfuglien, Borg, leder

Biskop Halvor Nordhaug, Bjørgvin

Biskop Tor B. Jørgensen, Sør-Hålogaland

Professor Svein Aage Christoffersen, Teologisk fakultet, Universitetet i Oslo

Generalsekretær Adelheid Firing Hvambdal, Norges KFUK-KFUM

Ungdomsprest Elise Ottesen Søvik, Bekkelaget menighet, Oslo bispedømme

Stipendiat Åste Dokka, Teologisk fakultet, Universitetet i Oslo

Professor Svein Olaf Thorbjørnsen, Menighetsfakultetet

Førsteamanuensis Marianne Skjortnes, Misjonshøgskolen

Generalsekretær i Bispemøtet, Christofer Solbakken, er sekretær for utvalget.

Utvalgets mandat

Utvalget bes om å utrede Den norske kirkes forståelse av ekteskapet som institusjon i et teologisk, kulturelt og rettslig perspektiv.

Utvalget skal redegjøre for endringer i befolkningens holdninger og praksis i samlivsspørsmål, samt endringer i lovgivningen. Utvalget skal videre drøfte andre samlivsformer. Utvalget skal i denne sammenheng utrede premisser for en kirkelig samlivsetisk tenkning og veiledning.

Utvalget skal levere sin rapport innen 1. oktober 2011.

Kontaktpersoner:

Biskop Helga Haugland Byfuglien borg.biskop@kirken.no

Tlf.: 69 30 79 00

Generalsekretær Christofer Solbakken cso@kirken.no

Tlf. 23 08 13 92 - mob. tlf.: 95 11 99 46.

Et stykke kirkehistorie

(12.11.2009)

Dette sier fungerende leder i Samisk kirkeråd, Ingrid Jåma. Under gudstjenesten i Nidarosdomen kommende søndag markeres at det sørsamiske området, som på norsk side strekker seg fra Saltfjellet i Sør-Hålogaland til Engerdal i Hamar bispedømme, er etablert som en menighet. Menigheten ble opprettet av Kultur- og kirkedepartementet tidligere i år etter forslag fra Nidaros bispedømmeråd. De fleste sørsamene i Norge bor i Nidaros.

Biskopen i Nidaros Tor Singsaas og biskop i Sør-Hålogaland Tor B. Jørgensen deltar i Nidaros domkirke 15. november, sammen med blant andre prest for sørsamer Bierna Leine Bientie.

Den sørsamiske menigheten er resultatet av en lang prosess. Utvalg for sørsamisk kirkeliv har arbeidet for dette i omkring 10 år. Samisk menighet i sørsamisk språkområdet er opprettet som et 4-årig forsøk.

- Sørsamisk menighet representerer på mange måter et annet menighetsbegrep enn vi er vant med. Dette gi rammer til et nettverk som har allerede eksistert sørsamer imellom, forteller generalsekretær i Samisk kirkeråd Tore Johnsen. Medlemmer av den sørsamiske menigheten beholder sitt medlemskap i den menigheten de er bosatt i.

- En av de spennende utfordringene blir å legge til rette for godt samarbeid mellom det nye sørsamiske menighetsrådet og de lokale menighetsrådene i området, sier Johnsen.

Medlemmer i Samisk menighetsråd i sørsamisk område:

Leder: Sigfred Jåma (62), Røyrvik

Karen Anette Anti-Oskal (37), Trones

Tom Aile Sætermo Bientie (27), Mo i Rana

Nils Tonny Brandsfjell (46), Brekkebygd

I tillegg er sørsameprest Bierna Bientie medlem.

Kontaktpersoner:

Prest for sørsamer Bierna Leine Bientie: 95 05 44 90

Biskop i Nidaros Tor Singsaas og stiftsdirektør i Nidaros bispedømme, Kristian Stendahl, tlf. 73 53

Professor roser kirkens trosopplæring

(12.11.2009)

Den norske kirkes trosopplæringsreform skal gi alle døpte medlemmer mellom 0 og 18 år tilbud om opplæring i kristen tro og tradisjon. Med Plan for trosopplæring ivaretar kirken selv viktige deler av det som tidligere ble gitt gjennom skolens kristendomsundervisning. Professor Lars Løvlie (bilde) har lest planen. Han mener kirken har benyttet seg av muligheten til å tenke annerledes om opplæring og oppdragelse enn det skolens læreplaner gir rom for.

Anti-autoritær pedagogikk

- Plan for trosopplæring er veldig interessant fordi den legger så stor vekt på at læring handler om å delta og å dele. Planen uttrykker en anti-autoritær pedagogikk, der barna og de unge beskrives som deltakere i opplæring. De inviteres til å bidra i et fellesskap. Til forskjell fra skolen, som har fått helt andre krav på seg til målbarhet og testing av kunnskaper, står kirken fritt til å utforme en plan for sin opplæring som tar barnets måte å være i verden på alvor. Denne friheten har kirken grepet på en interessant måte, understreker Løvlie.

Opplevelse og erfaring

- Planens forståelse av kunnskap blir dermed også viktig. Den uttrykker at kunnskap ikke bare er et anliggende for tanken og intellektet. Planen legger stor vekt på opplevelse og erfaring, på det å lære gjennom å delta i praksiser. Dette er god pedagogikk. Og her rår jo kirken over et rikt mangfold av pedagogiske ressurser, som skolen bare kan misunne den. Jeg tenker på alt fra arkitekturen og fortellingene, musikken og kunsten, høytidene og ritualene til kirken som fellesskapsarena på tvers av generasjonene, sier Lars Løvlie, som også understreker at opplæringen er kirkens sak, men at selve troen må være barnets sak.

Den norske kirkes Plan for trosopplæring vedtas etter et omfattende utviklings- og forsøksarbeid som har vart i fem år. Mange av kirkens menigheter er allerede godt i gang med trosopplæringsreformen. I løpet av de neste fire-fem årene skal alle norske menigheter ta planen i bruk.

- Planen skal hjelpe menighetene til å bygge opp et helhetlig tilbud som når bredden av de døpte. Den skal være en ressurs for en kontinuerlig fornyelse av kirkens trosopplæring. Planen realiseres når barn og unge deltar i god trosopplæring som gir kunnskap om og kjennskap til den treenige Gud

og til kirken som de er en del av, sier Kristine Aksøy som leder Seksjon for barn, unge og trosopplæring i Kirkerådet.

For mer informasjon, kontakt

Kristine Aksøy, leder i Seksjon for barn, unge og trosopplæring i Kirkerådet,
tlf: 91 71 30 42

Trude Evenshaug, kommunikasjonsdirektør i Kirkerådet, tlf: 48 99 12 05

- [Last ned utkast til Plan for trosopplæring her](#) (pdf)
- [Se nettsidene til Trosopplæringsreformen](#)
- [Se nettsidene til Kirkemøtet 2009](#)

Fakta om Den norske kirke

- 80,7 prosent av befolkningen er medlemmer
- 73,5 prosent av alle fødte døpes
- 67 prosent av 15-åringene konfirmeres i Den norske kirke

Fakta om trosopplæring i Den norske kirke

- Reform av kirkens trosopplæring ble vedtatt av Stortinget i 2003.
- Trosopplæringen skal bli et tilbud til alle døpte i alderen 0-18 år.
- Målet er å tilby en systematisk og sammenhengende trosopplæring som fremmer kristen tro og bidrar til livstolkning og livsmestring.

Trosopplæring i Hamar. Lokal kirkehistorie dramatiseres av 11-åringene fra Stange, Løten og Hamar. "Spillet om Jorinda" framføres i Hamardomen. (Foto: Jon Veflingstad)

Kyrkjemøtet 2009 skal vedta plan for trusopplæring

(13.11.2009)

Mandag åpner Kyrkjemøtet med talar av mellom anna kyrkjestatsråd Rigmor Aasrud, leiar i Kyrkerådet Nils Tore Andersen og preses i Bispemøtet Olav Skjevesland.

Plan for trusopplæring

Trusopplæringsplanen "Vi deler" blir lagt fram til endeleg vedtak på Kyrkjemøtet 2009. Planen er basert på erfaringane frå forsøks- og utviklingsfasen i trusopplæringsreforma i åra 2003-2008.

Kristne innvandrarar og kyrkjelydane i Noreg

Denne saka handlar mellom anna om korleis Den norske kyrkja kan leggje til rette for at den einskilde innvandrar og innvandrar kyrkjelydane, kan kjenne sterkare tilknytning til kyrkja.

Styrking av funksjonen som preses i Bispemøtet

Kyrkjedepartementet har bede Bispemøtet og Kyrkjemøtet uttale seg om framlegget om å styrke presesfunksjonen og opprette eit tolvte bispeembete før saka blir lagt fram for Stortinget.

Dei 86 delegatane skal onsdag ha temadag under overskrifta "*Eg trur på Den Heilage Ande*". Dette temaet er henta frå den tredje trusartikkelen, og blir presentert av biskopen i Sheffield, Steven Croft og Bjørgvin-biskopen Halvor Nordhaug.

Meir om Kyrkjemøtet 2009, i Tønsberg 16.-19. november her: <http://www.kyrkja.no/km>

Sendeplan for web-tv frå Kyrkjemøtet

Mandag 16. november

12.00 - 14.00 Åpningsmøte. Konstituering og talar.

15.00 - 17.00 Plenumssamtale.

Onsdag 18. november

08.00 - 11.00 Hovudtema "Eg trur på Den Heilage Ande"

11.30 - 13.00 Val og oppnemningar + Plan for trusopplæring

15.00 - 17.30 Styrking av funksjonen som preses i Bispemøtet + Kristne innvandrarar og

kyrkjelydane i Noreg

Torsdag 19. november

10.00 - 12.00 Myndig tru – mangfaldige fellesskap + Styrking av funksjonen som preses i Bispemøtet

13.00 - 15.30 Reglar for val av Kyrkjeråd + Plan for trusopplæring

Pressekontaktar på Kyrkjemøtet:

kommunikasjonsdirektør Trude Evenshaug, mob.tlf.: 48 99 12 05,

seniorrådgjevar Vidar Kristensen, mob.tlf.: 95 77 75 25,

seniorrådgjevar Siv Thompson, mob.tlf.: 48 99 12 08,

seniorrådgjevar Gunnar Westermoen, mob. tlf.: 48 99 12 06.

- e-post: gunnar.westermoen@kirken.no

Hagen Agøy ny generalsekretær i Mellomkirkelig råd

(15.11.2009)

Berit Hagen Agøy (f. 1960) er studieleder ved Bø videregående skole. Hun har tidligere vært ansatt i Mellomkirkelig råd (1987-1992) som assistent for generalsekretæren med særlig ansvar for rådets engasjement i Det sørlige Afrika. I 2006 ble Hagen Agøy valgt som medlem av Mellomkirkelig råd, og på Kirkemøtet 2008 ble hun valgt til leder i Mellomkirkelig råd. Nå går hun altså fra valgt leder til å bli tilsatt leder.

Generalsekretæren er ansvarlig for strategisk og administrativ ledelse av Avdeling for økumenikk og internasjonale relasjoner i de kirkelige rådenes felles sekretariat i Rådhusgata i Oslo. Avdelingen (også kalt Mellomkirkelig råds sekretariat) har åtte medarbeidere.

Mellomkirkelig råd har ansvar for kontakt med andre tros- og livssynssamfunn, nasjonalt og internasjonalt, og Den norske kirkes arbeid med spørsmål og utfordringer i det globale samfunn. Generalsekretæren leder også kirkeledelsens interreligiøse arbeid.

Det var ni søkere til stillingen etter Olav Fykse Tveit som ved årsskiftet tar til som generalsekretær i Kirkenes verdensråds sekretariat i Geneve, Sveits.

Berit Hagen Agøys CV viser at hun i tillegg til sentralkirkelig virksomhet også har et bredt lokalkirkelig engasjement. Hun er opptatt av en synlig kirke i den offentlige debatt og av at religion ikke ytterligere skal privatiseres.

- [Se nyhetsmelding fra Kirkemøtet 2008 da Berit Hagen Agøy ble valgt til leder i Mellomkirkelig råd](#)

Tidligere generalsekretærer i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke:

Gunnar Stålsett 1969-1977
Carl H. Traaen 1977-1984
Trond Bakkevig 1984-1993
Atle Sommerfeldt 1993-1994

Stig Utnem 1994-2002
Olav Fykse Tveit 2002-2009

Folkekirke for et folk i endring

(16.11.2009)

En av sakene som skal drøftes av Den norske kirkes øverste organ Kirkemøtet denne uken, er ”Innvandrere og Den norske kirke”. Gjennomgangstema i kirkerådslederens tale på åpningsdagen var at kirken utfordres av samfunnsforandringer. Foran drøftingene om innvandreres plass og deltakelse i Den norske kirke, valgte han å markere et tydelig premiss for diskusjonen:

Trenger deres nærvær

- Utgangspunktet for drøftingene må være at vi ikke oppfatter innvandrere først og fremst som et problem, men som en berikelse. Norge er faktisk avhengig av dem. Og vår kirke trenger deres nærvær, understreket Nils-Tore Andersen.

- Samfunnet forandrer seg. Som alltid før i verden, betyr det at kirken er i endring. Kirken er alltid kirke i en ny tid, sa Kirkerådets valgte leder, før han gjøv løs på forsamlingen med selvsansaker på kirkens vegne. Ny-religiøsiteten tolket han som svar på spørsmål kirken ikke har besvart:

Prinsessen og halve kongeriket

- Mye har endret seg i det norske samfunnet de siste tiårene. Folks åndelige lengsler er ikke blitt mindre, snarere tvert om, men de tar ofte andre retninger. De vendes innover, oppmuntret av løfter om livshjelp og selvbekreftelse. Og de strekker seg utover, mot kvasivitenskapelige sannheter. Den ny-religiøse bølgen har nådd ”prinsessen og halve kongeriket”. Dette er en stor utfordring for oss som kristne. Og en stor mulighet, hevdet Andersen, og fortsatte:

- Vår kirke og vårt samfunn trenger mennesker og menigheter som har en klar teologisk og bibelsk forankring i sin forkynnelse, og som samtidig i sin fremtredelsesform, i sin presentasjonsform, er åpne, moderne og inkluderende. Vår tid trenger en tydelig kirke, en kirke som med frimodighet løfter frem forsoningens evangelium, budskapet om den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus. I Kristus er det vi lever, beveger oss og er til. Det er han vi er kalt til å etterfølge og vise hen til. Som kirke kalles vi til et frimodig nærvær midt i livet med budskap om håp og tro, tilgivelse og oppreisning, forsoning og fremtid i Kristus. Det brenner jeg for. Det ber jeg om, sa han.

Stolt av trosopplæringen

Kirkerådets valgte leder pekte også på at Den norske kirke på mange områder har møtt utfordringene på en offensiv måte, som har bidratt til å fornye kirkens liv. Kirkerådslederen trakk

stolt fram Plan for trosopplæring, som skal vedtas av årets Kirkemøte:

- En ny tid gjør det nødvendig å rydde opp i hva som er selvsagt og ikke lenger selvsagt. Fellesskolen møter kirken med nye utfordringer. Når vi her på Kirkemøtet inviteres til å vedta Plan for trosopplæring, sluttet på en måte ringen. Dåp og opplæring har alltid hørt sammen i kirkens historie. Skolen i Norge startet som kirkens trosopplæring. Nå tar Den norske kirke for alvor oppdraget tilbake. Og vi har all grunn til å være stolte av måten vi gjør det på, understreket Nils-Tore Andersen, som også hilste den nye statsråden for kirkesaker, Rigmor Aasrud, velkommen til Kirkemøtet. Han benyttet statsrådets nærvær til å minne om at Den norske kirke har bedt regjeringen utrede og utforme en ny helhetlig tros- og livssynspolitikk:

- Vi kan ikke regulere oss bort fra verdimotsetninger og ubehaget ved å måtte velge mellom kryssende hensyn. Men en ny tid krever en gjennomtenkt politikk på hele livssynsfeltet, ikke bare i relasjonen mellom stat og kirke, sa Kirkerådets leder, Nils-Tore Andersen.

- [Les Nils-Tore Andersens tale her](#)
- [Se mer om Kirkemøtet 2009 her](#)

Ny salmebok utsettes

(17.11.2009)

Dette sa Kirkerådets direktør Jens-Petter Johnsen til Kirkemøtet 17. november. I sin årsmelding for de sentralkirkelige råd ga Johnsen blant annet en oppsummering av høringen rundt det utsendte materiale med forslag til ny salmebok, liturgi og tekstbok. Bare 20–25 % av høringsinstansene er enige i at en ny salmebok bør utgis i to bind i den formen Kirkerådets forslag la opp til. Bind I skulle inneholde kjernesalmer fra eldre og nyere tid og ha en mer langsiktig karakter. Bind II skulle være et tillegg, som fornyes oftere.

- Vi ser behov for grundigere utredning før en ny fremdriftsplan legges. Dette innebærer i klartekst at ny salmebok ikke vil bli behandlet på Kirkemøtet neste år, og ikke tas i bruk i 2011, sa Johnsen.

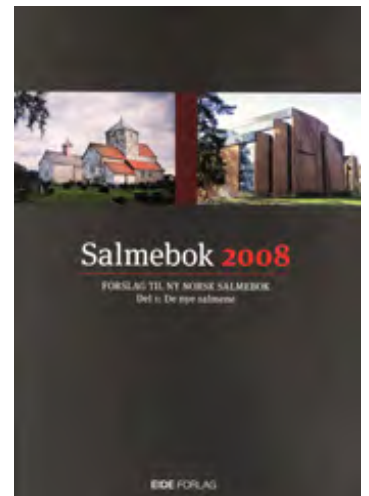
Kirkerådet har gjennomgått er enn 250 høringsuttalelser siden høringsfristen 15. september i år. Fremdeles er ikke hele høringen avsluttet fordi kirkemusikken har utvidet høringsfrist til 1. desember.

- Vi sitter med et stort materiale med konstruktive og kritiske innspill til ny salmebok, liturgi og tekstbok. Flere mener tempoet i dette reformarbeidet har vært for høyt. Andre mener at det har tatt for lang tid. Men alle viser stort engasjement for å utvikle et gudstjenesteliv som inkluderer flere.

Når det gjelder tekstbok, viser høringen at det er bred støtte for å gå tilbake til tre tekstrekker, og dermed få et større tilfang av bibeltekster til gudstjenestene.

Utkastet til ny ordning for hovedgudstjenesten får i høringen bredt støtte til de grunnleggende prinsippene. Men kirkerådsdirektøren sa at det er kommet vektige innvendinger mot en del av den konkrete utformingen.

- Det er en utbredt mening at skapelsesteologiske motiver er blitt styrket på bekostning av frelsesteologiske motiver. Høringsmaterialet peker dessuten på at de foreslåtte tekstene er av variabel kvalitet både teologisk og språklig, sa Johnsen.

Han fortalte også at høringen viser at dåpsliturgien anses for å være den mest uferdige av liturgiforslagene. Konklusjonen er at dåpsliturgien må få en grundig ny gjennomgang.

- [Les orienteringen til Kirkemøtet 17. november fra direktør i Kirkerådet, Jens-Petter Johnsen.](#)
- [Se nettsider om gudstjenestereformen i Den norske kirke](#)

Mangfaldskyrkja skapar fornying

(18.11.2009)

Biskopen i Sheffield bispedømme, Steven J. L. Croft, fortalte på Kyrkjemøtet onsdag om ei brei nysatsing i Den engelske kyrkja. Før han blei biskop for eit halvt år sidan, var han dei fem siste åra hyra inn av erkebiskopen av Canterbury for å kartleggje og oppmuntre oppblomstringa av nye kyrkjelydsformer ulike stader i England.

– Gapet veks mellom kulturen i størstedelen av kyrkja og kulturen i ein stadig aukande del av samfunnet. Når avstanden mellom kyrkja og samfunnet aukar, blir det færre som maktar å gå vegen frå samfunnet inn i livet i den etablerte kyrkja, sa biskop Croft.

Som eit svar på dette har kristne individ eller grupper i fleire år kjent eit kall til å gå inn i det kulturelle landskapet dei er omgitt av. Dei har ikkje gått for å trekke menneske tilbake til den eksisterande kyrkja, men dei har danna nye kristne fellesskap av ulike slag – fellesskap som er relevante for livssituasjonen folk er i.

Ikkje marginalt

Det er danna nye kyrkjelydar på soknenivå: ungdomskyrkjelydar, midtvekesamlingar for småbarnsfamiliar, kyrkjelydar som samlast på laurdagskvelden, grupper som kjem saman i heimane. Bispedømmet har òg etablert nye kyrkjelydar i område med der mange er ukjente med kristendommen, oftast nettverkskyrkjer for unge vaksne som møtast på tvers av større eller mindre byar.

– Vi vil ikkje lenger sjå slik verksemd som noko marginalt eller som eit fenomen i ytterkanten av kyrkja, sa biskop Croft i talen til Kyrkjemøtet. – I staden vil vi gi næring og oppmuntring og ressursar til slike initiativ, heilhjarta og på tvers av ulike tradisjonar. Vi vil bruke dei skarpaste hjernane blant oss til å tenkje gjennom ekklesiologien og missiologien. Vi vil utvikle strategiar og ressursar som kan hjelpe oss til å skjønne korleis vi best kan drive misjon på denne måten. Vi ønskjer å leggje til rette for ei mangfaldskyrkje, sa biskopen av Sheffield.

Nye omgrep

Steven Croft gjorde greie for to nye omgrep som blir brukte for å sette ord på det som skjer i Den engelske kyrkja. Det eine omgrepet er ”fresh expressions of church”. Det tilsvarer om lag det som på norsk blir kalla ”nye kyrkjelydsformer”. Det andre omgrepet er ”mixed economy church”, som

kanskje best kan omsetjast med ”mangfaldskyrkje”, det vil seie ei kyrkje som har eit mangfald av kyrkjelydsformer.

– Framveksten av dei nye kyrkjelydsformene har ført til nytt teologisk arbeid, ikkje minst når det gjeld forståinga av Gud som ein Gud som sender si kyrkje ut, og til ny fordjuping i læra om treeininga og Den heilage ande. Den teologiske utdanninga i England er blitt endra som ein konsekvens av dette, både når det gjeld sterkare vekt på misjon i ei rekkje fag, og når det gjeld sjølve fagplanane.

Kyrkjelydsplanting og opplæring av leiarar til dei nye kyrkjelydane er blitt ein normal del av det anglikanske kyrkjelivet. Vi har framleis mykje å lære, men Den engelske kyrkja ser ikkje lenger ut som ho gjorde før.

Før strengt i Noreg

Etter talen til biskop Croft seier biskop Olav Skjevesland: – Vi har kanskje laga for strenge reglar for nye kyrkjelydsformer i Den norske kyrkja. Eg trur vi må ta ein ny runde på dette etter det vi har høyrte her på Kyrkjemøtet. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Les heile foredraget til biskop Croft](#) (på engelsk).
- [Sjå og nettsida til “Fresh Expressions”](#)
- [Sjå fleire artiklar om kyrkjelydsutvikling og nye kyrkjelydsformer i Noreg i Kirkeaktuelt 3/2009.](#)

Ny leiar i Samisk kyrkjeråd

(18.11.2009)

Den nye leiaren kjem frå læstadiansk familie og miljø, og har eit sterkt engasjement for samisk kyrkjeliv.

- Det er så viktig at samisk kyrkjeliv er til stades og er sterkt! Berre det å få folk til kyrkja er ein utfordring, og eg vil arbeide for å bruke samiske tradisjonar meir enn vi gjer i dag. Eg har og ein draum om at vi får ein prestekjole med samiske symbol.

Både gjennom arbeid og personlig røynsle har den nye leiaren eit hjarte for dei gamle.

- Det er særst viktig at dei som er ved vegg ende får bruke sitt eige språk. Eg ynskjer at gamle samar skal få tale samisk, få forbøn på samisk og ha nærleik til si eiga historie gjennom samisk kyrkjeliv.

Dalheim har vore politisk engasjert i heile sitt vaksne liv, og har mellom anna vore fylkespolitikar i Troms for SV og varamedlem for Sametinget i fleire periodar.

Samisk kyrkjeråd arbeider spesielt for å fremje, verne og samordne samisk kyrkjeliv innafor Den norske kyrkja. Åtte medlemmer sit i Samisk kyrkjeråd, og alle dei tre samiske språkgruppene i Noreg er representert her.

Dalheim tek over som leiar etter fungerande leiar Ingrid Jåma, som tidlegare i år tok over vervet etter Tore Johnsen. Johnsen er i dag generalsekretær i Samisk kyrkjeråd. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Sjå eit web-tv-intervju med Anne Dalheim](#)
- [Meir om Kyrkjemøtet 2009 her](#)

Kirkemøtet ønsker samarbeid med kristne innvandrere

(19.11.2009)

Kirkemøtet vedtok at Den norske kirke skal sette fart i arbeidet med å inkludere innvandrere i menighetene. I vedtaket uttrykker Kirkemøtet glede over de mange innvandrerne som beriker menighetslivet i Norge. Møtet minner også om at den kristne tro forplikter til gjestfrihet og inkludering av trossøsken som innvandrer til landet.

- [Les kommentarer fra kirkemøtekomiteen som behandlet saken, og Kirkemøtets vedtak, her.](#)

Internasjonale menigheter

I det samme vedtaket sier Kirkemøtet at Den norske kirke skal utrede kirkerettslige forhold som gjør det mulig å innlemme internasjonale menigheter i Den norske kirke. Også kriterier for medlemskap for innvandrere med ulik konfesjonstilhørighet skal utredes. Kirkemøtet satte en utålmodig frist på to år for dette utredningsarbeidet. Vedtaket var et svar på blant andre pastor i den etiopiske Oromo-menigheten i Oslo, Desalegn Mangeska Ayanas utfordring til Kirkemøtet i Tønsberg.

- Vi trenger å bli inkludert og integrert i det norske samfunnet. Vi søker fellesskap og samarbeid med Den norske kirke. Deres beslutning betyr mye for oss, sa Desalegn Mangeska Ayanas. Oromo-menigheten holder til i Nordberg kirke i Oslo, og den driver blant annet misjon blant innvandrere.

Partnermedlemskap

Også Stephan Kienberger fra den amerikanske lutherske kirken i Oslo orienterte Kirkemøtet om sitt arbeid blant asylsøkere og andre innflyttere til Norge. Den 50 år gamle engelsk-språklige menigheten har åpnet opp for partnermedlemskap for folk som oppholder seg i landet for en kortere periode eller som ikke ønsker å oppgi sin konfesjonelle tilhørighet. Også Kienberger ønsket en tettere relasjon til Den norske kirke.

Før Kirkemøtet gikk til diskusjon og avstemming, minnet avtroppende generalsekretær i Mellomkirkelig råd i Den norske kirke, Olav Fykse Tveit, om at de to gjestene representerte store lutherske kirker med mye multikulturell erfaring, som Den norske kirke kan lære mye av.

Rekruttering

I Kirkemøtets vedtak ligger det også en klar oppfordring til Den norske kirkes menigheter om å

arbeide for å inkludere kristne innvandrere i sine lokale fellesskap. I tillegg ber Kirkemøtet Mellomkirkelig råd om å utarbeide et forslag til en handlingsplan for de sentralkirkelige rådene og et ressursdokument for menigheter, prostier og bispedømmer. Kirkemøtet ber også om at det arbeides aktivt for å rekruttere flere kristne innvandrere til kirkelig utdanning, lønnet og frivillig arbeid og verv. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Les kommentarer fra kirkemøtekomiteen som behandlet saken, og **Kirkemøtets vedtak**, her.](#)
- [Nettsidene til Oromo Evangelical Church in Oslo](#)
- [Nettsidene til The American Lutheran Congregation of Oslo](#)

Ny ledende biskop til Oslo

(19.11.2009)

De blant kirkemøtedelegatene som ønsket at den 12. biskopen skulle plasseres i Trondheim, gjorde seg bemerket både i komiteens arbeid og i plenumsdebattene både onsdag og torsdag. Lokaliseringsdebatten ble imidlertid dempet ved prøveavstemmingen onsdag, da et klart flertall stemte for at den 12. biskopen måtte ha bo- og tjenestested i Oslo, der resten av kirkeledelsen holder til. I den endelige voteringen stemte 22 for Trondheim og 56 for Oslo.

Kirkemøtet vedtok å endre betegnelsen på Bispemøtets preses til ledende biskop. Møtet landet også på at ledende biskop i hovedsak bør ha de oppgavene som nåværende preses ivaretar. Det vil i tillegg til å lede Bispemøtet, blant annet si å representere Den norske kirke ved offisielle anledninger og være synlig talsperson i media. Deler av Kirkemøtets vedtak er midlertidig, og det understrekes at det må arbeides videre med den ledende biskopens rolle og funksjon i en fremtidig kirkeordning.

Kirkemøtet anbefaler derfor at ledende biskop i en overgangsperiode skal nomineres og utnevnes blant de sittende biskopene. Når ledende biskop er utnevnt, nomineres og utnevnes ny biskop i det bispedømmet ledende biskop er hentet fra.

En biskop må per definisjon ha en tilsynstjeneste knyttet til et tjenesteområde. Hvorvidt dette tjenesteområdet skulle være et geografisk område eller nasjonale kategoriale tilsynsområder som for eksempel Feltprestkorpset, Sjømannsmisjonen og/eller Døvekirken ble diskutert i møtet. Kirkemøtet fulgte her Bispemøtets anbefaling om et geografisk område og at dette bør være en del av Oslo bispedømme.

Kirkemøtets vedtak er et svar på Kultur- og Kirkedepartementets brev av 8. juni 2009, der møtet blir bedt om å uttale seg om opprettelse av et 12. biskopembete. Saken ligger nå hos den nye kirkeministeren, Rigmor Aasrud, som legger saken fram for Stortinget. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Les merknadene fra kirkemøtekomiteen og Kirkemøtets vedtak her](#)

Kyrkje for dei mellom 18 og 30 år

(19.11.2009)

Det seier Jorund Andersen, kyrkjemøtedelegat frå Agder og Telemark, etter at Kyrkjemøtet torsdag gjorde [vedtak i saka ”Myndig tru – mangfaldig fellesskap. Kyrkje med aldersgruppa 18–30 år.”](#)

Jorunn Andersen har følgd saka i fleire år, frå første dag ho blei sett på kartet. Ho var prosjektleiari da tre bispedømme sette i gong ei kartlegging av kva dei hadde å tilby denne aldersgruppa, og kva dei trengte.

- Fordi vi har sett at gruppa er så samansett og mangfaldig, har kyrkja leita etter grep for korleis saka kunne handsamast på Kyrkjemøtet, seier Andersen.

- Kyrkjemøtet har hatt på bordet eit stort ressursdokument, som no skal omarbeidast og bli eit ressurshefte. Det skal ut til alle kyrkjelydane våre. No må Kyrkjerådet sørge for det blir gjennomarbeida slik at det blir nyttig for kyrkjelydane. Det skal få folk til å tenkje: Kven er mellom 18 og 30 år i kyrkjelyden vår? Korleis kan kyrkja vår gjere seg relevant og tilgjengeleg for dei? Og korleis kan denne aldersgruppa få rom til ta i bruk sine eigne idear og ressursar, slik at dei er med på å forme fellesskapet i kyrkjelyden?

Tilgjengeleg kyrkje

I vedtaket som blei fatta av Kyrkjemøtet heiter det: ”Kyrkjemøtet utfordrar Den norske kyrkja på alle plan til å vidareutvikla og fornya arbeidet med aldersgruppa 18–30 år. Det er viktig at dette blir gjort i samarbeid med ungdomsorganisasjonar og aktuelle institusjonar i landet vårt. Satsinga på denne aldersgruppa er avgjerande for framtida til folkekyrkja.”

Vidare ber vedtaket om at det blir teken inn eit nytt avsnitt i visjonsdokumentet for kyrkja: ”Aldersgruppa 18–30 skal erfare at kyrkja er relevant, livsnær og tilgjengeleg gjennom relasjonsbygging, gode fellesskap og ord og sakrament.”

Kyrkjemøtet bed om å få saka tilbake som ei strategisak innan tre år. (Kirkens informasjonsteneste)

- [Les vedtaket som Kyrkjemøtet fatta.](#)
- [Les ressursdokumentet ”Myndig tru”.](#)

Utålmodig kirkemøte vedtok trosopplæringsplan

(19.11.2009)

- Dette er et historisk vedtak. Det er et av de viktigste vedtakene jeg har vært med på i mine 16 år i Kirkemøtet. Dette er åndelig arbeid i særklasse. Det er realiseringen av en drøm, sa Ole D. Mjøs i sitt begeistrede sluttinnlegg.

Den norske kirkes trosopplæringsreform skal gi alle dømte medlemmer mellom 0 og 18 år tilbud om opplæring i kristen tro og tradisjon. Med Plan for trosopplæring ivaretar kirken selv viktige deler av det som tidligere ble gitt gjennom skolens kristendomsundervisning.

45 prosent har fått midler

Den norske kirkes trosopplæring går over i en ny fase når den nye planen settes ut i livet. Etter fem års utredning, utprøving, erfaringsdeling og evaluering har 45 prosent av menighetene fått trosopplæringsmidler. Resten av menighetene venter nå utålmodig på å bli innlemmet i reformen.

I regjeringens statsbudsjett for 2010 er det foreslått 20 millioner kroner i ny tildeling for 2010. Det vil si at den totale bevilgningen til prosjektet er kommet opp i 170 millioner kroner av den totale rammen på 250 millioner 2003-kroner. Dette betyr at reformen ligger etter den opptrappingsplanen som tidligere er vedtatt av Stortinget.

Utfordrer regjering og storting

Tidligere kirkestatsråd Trond Giske har flere ganger overfor Kirkemøtet sagt at reformen skal trappes opp raskere enn det som lå i de opprinnelige planene. Både evalueringsforskerne og Kirkemøtet har tidligere anbefalt en slik raskere opptrapping. I Kirkemøtets vedtak torsdag får utålmodigheten med at dette ikke følges opp, uttrykk i følgende formuleringfølgende formulering: "KM forventer at regjering og storting oppfyller tidligere vedtak om bevilgninger i hvert fall i den størrelsesorden og takt som var forutsatt".

Den ferske kirkestatsråden, Rigmor Aasrud, kommenterte trosopplæringsreformens da hun hilste Kirkemøtet i Tønsberg på åpningsdagen.

- Alle kirkas organer har gitt trosopplæringsreformens første prioritet. Stortinget og ulike regjeringer har slutta seg til. Dette er en sak der alle har vært "lys våkne". En statsråd lover ikke noe for framtidens budsjetter. Men den enstemmige prioriteringa fra kirka si side, det gode arbeidet i prosjekt- og gjennomføringsfasen og regjeringas vilje til å gjennomføre denne reformen, gir grunn til

å tro at den blir slutført, sa statsråd Rigmor Aasrud da hun besøkte Kirkemøtet 2009. (Kirkens informasjonstjeneste)

- [Les merknadene fra kirkemøtekomiteen og **Kirkemøtets vedtak her**](#) (pdf)
- [Se hva pedagogikk-professor Lars Løvlie sier om planen](#)
- [Last ned **Gud gir - vi deler**. Plan for trosopplæring her](#)

Kjølig rop fra stadig varmere Arktis

(22.11.2009)

Begynn i det små

På lørdagens klimaseminar var ungdom representert ved blant annet Viljar Hanssen (bilde). 17-åringen kom flyttende til Svalbard for et knapt år siden, og er sterkt engasjert i klimasaken.

- Vi må begynne med oss selv. Jeg bør for eksempel ikke la snøskuteren gå på tomgang, og jeg kan jo gå de 200 meterne fra skolen til butikken, og ikke kjøre skuter. Det utgjør ikke all verden, men når du legger sammen all unødvendig forurensning i løpet av et år, både den jeg står for og den andre unge og voksne bidrar med, blir det mye.

Skoleeleven med klare politiker-ambisjoner er bevisst på at hans generasjon arver store problemer fra de som bestemmer i dag, men ser at kirken har vesentlige svar å komme med.

- Det er helt nødvendig å få de viktige verdispørsmålene inn i debatten. Det kan fort bli mange tall og grafer over endringer i atmosfæren og CO₂-nivå, men da kan kirken peke på de store sammenhengene. Vi trenger det!

Uvanlig, men nødvendig samarbeid

Klimahelgen i Longyearbyen er et unikt samarbeid mellom ulike miljøer – kirke, forskning og

akademia.. Universitetscenteret på Svalbard, Kirkelig utdanningscenter i nord, Norsk polarinstitutt og Svalbard kirke står sammen bak oppropet kalt Rop fra Arktis. Oppropet skal være et innspill til politikerne som møtes til [klimatoppmøte i København](#) i desember. Et annet arktisk innslag i København er iskunstneren Olaf Storøs isbjørn (<http://www.storoe.no>) på 600 kilo som allerede er på vei til den danske hovedstaden. Isbjørnen er laget av smeltet brevann som er frosset i isbjørnfasong. Isen skal igjen smelte i København, for slik å minne dansker og tilreisende om bresmelting og global oppvarming.

Tro og vitenskap på samme lag

Per Oskar Kjølås er biskopen lengst nord, og han er opptatt av hva kirken kan lære av forskningen.

- Vi må søke de faktiske sannheter, og det er ingen motsetning mellom tro og vitenskap. Klimakrisen handler om dypt åndelige spørsmål, og ikke bare fakta. Selv prøver jeg å stille meg fire spørsmål i ulike saker: Hva er rett, hva er sant, hva er hellig og hva er skjønt. Det svaret jeg da kommer fram til, er ofte et godt svar.

Kunnskap er nødvendig

Forskningsdirektør ved Norsk polarinstitutt er Kim Holmén (bilde). Svensken har stor kunnskap om klimaendringer i polare strøk og er brennende engasjert i temaet. Han deler gjerne sin kunnskap med helgens seminardeltakere på Universitetscenteret på Svalbard.

- Hvis man skal skape forandring, må man ha kunnskap. Å vedta nye lover og regler, eller skattlegge miljøskadelig atferd har liten effekt i forhold til det å lære folk hva som må til for å snu utviklingen.

Fakkeltog og klokkeklang

I mørketiden lørdag ettermiddag ble en av Longyearbyens tverrveier opplyst av cirka 150 fakler. Anført av Svalbardprest Leif Magne Helgesen og biskop Per Oskar Kjølås gikk folketog opp til Skjæringa i Longyearbyen. Her står kirkeklokka klar til å varsle folket om håp eller fare. Klimaoppropet "Rop fra Arktis" ble lest opp, Polargospel sang og klokkene slo 12 slag fordi vi er i 12. time i forhold til å snu klimautviklingen. Kirkeklokkeklangen er begynnelsen på en stafett som skal gå innom flest mulig kirker i tiden fram til første søndag i advent. NRK fjernsyn dekket arrangementet i Longyearbyen, og det skal vises 2. søndag i advent.

Kirkeklokkene på Skjæringa i Longyearbyen ringer for håp og fare

Alle kirker i Norge inviteres til å delta i klokkestafetten med [den spesialskrevede klimaforbønnen](#) under gudstjenestene første søndag i advent, i dagene før Klimatoppmøtet i København.

- [Skaperverk & bærekraft - København, klima og kirke](#)
[Last ned ressursbrev til menighetene fra Bispemøtet og Kirkerådet](#)

Adventsnett for 11-åringane

(25.11.2009)

[Bokmålutgave av teksten her](#)

Denne feiringa kallast "Lys Våken" og startar laurdag 28. november. Arrangementet omfattar kyrkjelydar i heile Noreg og er ein del av trusopplæringsreforma i Den norske kyrkja. Det vil bli eit variert program for 11-åringane, med måltid, bibelforteljingar, hobbyaktivitetar, leik og sjølvsgagt overnatting i kyrkjerommet!

Det er andre gongen Lys Våken blir arrangert i ei rekkje av kyrkjene i landet vårt. I fjor var 30 000 11-åringar inviterte til å delta i si lokale kyrkje, og i alt 10 000 barneskuleelevar opplevde ein annleis kveld og natt på kyrkjegolvet. Ei kyrkje arrangerte kyrkjesafari, ei anna hadde refleks-rebusløp. Nokre holdt hip-hop-kurs for overnattingsgjestane, andre kom nærare himmelen ved å klatre til toppen i klatreveggen inne i kyrkjetårnet.

Søndag 29. november feirar heile kyrkjelyden, familie, faddarar og andre kjende av 11-åringane gudsteneste klokka 11.00.

Ta kontakt med Kristine Aksøy, telefon: 91 71 30 42 e-post: kristine.aksoy@kirken.no

Meir informasjon om Lys Våken finn du óg på www.lysvaken.org, og ei oversikt over kyrkjelydar som deltek finn du på <http://tyde.no/lysvaken>

Kirkelig våkenatt

Denne helgen arrangeres Lys Våken adventsnett i 343 kirker. Alle 11-åringene i disse menighetene er invitert til å feire kirkas nyttår!

Denne feiringen kalles Lys Våken og starter lørdag 28. november. Arrangementet vil foregå i hele Norge og er en del av trosopplæringsreformen i Den norske kirke. Det vil bli et variert program for

11-åringene, med måltid, bibelfortellinger, hobbyaktiviteter, leker og selvfølgelig overnatting i kirkerommet.

Det er andre gang Lys Våken arrangeres i en rekke av landets kirker. I fjor var 30 000 11-åringene invitert til å delta i sin lokale kirke, og hele 10 000 barneskoleelever opplevde en annerledes kveld og natt på kirkegulvet. En kirke arrangerte kirkesafari, en annen hadde refleks-rebusløp. Noen holdt hip-hop-kurs for overnattingsgjestene, andre kom nærmere himmelen ved å klatre til topps i klatreveggen inni kirketårnet.

Søndag 29. november inviteres hele menigheten og 11-åringenes familie, faddere og andre kjente til lokal gudstjeneste klokken 11.00. Da blir det bibelsk budskap til alle kvikke og trøtte tryner mellom skrukkete soveposer.

Ta kontakt med Kristine Aksøy, telefon: 91 71 30 42 e-post: kristine.aksoy@kirken.no

Mer informasjon om Lys Våken finner du på www.lysvaken.org, og hvilke menigheter som deltar finner du her <http://tyde.no/lysvaken>

Biskopenes adventskalender

(01.12.2009)

>> [Gå til biskopenes adventskalender](#)

Kalenderluken for 1. desember inneholder uttalelsen "En rettferdig klimaavtale!" som Bispemøtet har sendt til menighetene. Bispemøtet har anbefalt at uttalelsen leses opp i forbindelse med gudstjeneste 1. eller 2. eller 3. søndag i advent.

- En adventskalender hjelper oss ikke bare med å telle ned til julaften, men også å bevare fokus på det vi venter på, sier Bispemøtets generalsekretær Christofer Solbakken.

- Biskopene vil selvsagt bidra til å løfte frem forventningen om feiringen av Jesu fødsel. Men biskopenes adventskalender har også et klimaperspektiv. Biskopene ønsker å tematisere konsekvensene av menneskeskapte klimaendringer og vårt ansvar for å gjøre endringer. Dette er et kall til rettferdighet og forsoning, og i den forstand i pakt med julens budskap om fred på jorden for alle mennesker, sier Solbakken.

Kontaktperson:

Bispemøtets generalsekretær Christofer Solbakken, tlf. 95 11 99 46.

Mellomkirkelig råd kritiserer sveitsisk minaretforbud

(01.12.2009)

- Vi må behandle religiøse minoriteter på en respektfull og verdig måte i Europa. Hvis ikke har vi ingen troverdighet når vi kjemper for religiøse minoriteters rettigheter andre steder i verden, sier Aano. Det sveitsiske forbudet er et klart brudd på menneskerettighetene. Det bryter med både religionsfriheten og med forbudet mot å diskriminere på bakgrunn av religion. Vi håper at Norge sier klart fra til sveitsiske myndigheter om at de må opprettholde de menneskerettslige forpliktelsene de har inngått internasjonalt, understreker Aano.

- Det sveitsiske forbudet er også basert på uvitenhet om hva minareten som religiøst symbol er. En minaret har ingen ting med voldelig islamisme å gjøre. Derimot er den et synlig, offentlig symbol på islams tilstedeværelse i samfunnet, og det må vi akseptere i et flerkulturelt og åpent, europeisk samfunn, understreker Aano.

- Da en luthersk kirke skulle bygges i Genève på midten av 1700-tallet, satt de calvinistiske myndighetene som betingelse at kirken ikke skulle ha tårn, nettopp fordi den ikke skulle se ut som en luthersk kirke. Nå brukes en liknende argumentasjon ovenfor islamske gudstjenestebygg. Det er sørgelig at historien gjentar seg på denne måten, sier Kjetil Aano.

Den nye lederen i Mellomkirkelig råd frykter at en uheldig spiral med diskriminering av religiøse minoriteter både i Midtøsten og Europa kan bli en følge av det sveitsiske forbudet.

- Vi må ta et oppgjør med denne gruppetenkingen om dem og oss. Vi ser i dag tilfeller av at muslimske innbyggere i Europa holdes ansvarlig for uakseptabel praksis og religionspolitikk i Midtøsten. Det blir like feil som når kristne i Midtøsten holdes ansvarlig for europeisk utenrikspolitikk eller den amerikanske krigføringen i Irak, påpeker Aano.

- I denne anledning er det viktig å berømme Islamsk Råd Norge for nettopp å ta tak i religions- og menneskerettighetsspørsmål. Jeg er glad for det felles engasjementet vi har med Islamsk Råd på dette feltet, for eksempel da vi sammen tok avstand mot volden mot kristne i Pakistan i høst, eller for eksempel i den felles innsatsen for trosfrihet og retten til å skifte tro, avslutter Aano.

Fellesreligiøs veiledning for integrering av utviklingshemmede

(01.12.2009)

Kirkerådet i Den norske kirke, Norges Kristne Råd og Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn presenterte tirsdag veilednings- og ressursmateriellet (en nettside, et hefte og en DVD) som sendes til alle menigheter, lag og forsamlinger. Materiellet sendes også til tjenesteyterne i kommunene.

Initiativet får støtte fra Helse- og omsorgsminister Anne-Grete Strøm-Erichsen. Hun presenterte 1. desember et rundskriv til landets kommuner om samme tema. Rundskrivet med tittelen "[Rett til egen tros- og livssynsutøvelse](#)" peker blant annet på at den kommunale helse- og sosialtjenesten har ansvar for å sikre tilrettelegging av et omsorgstilbud der også kulturelle og åndelige behov blir ivaretatt.

- Mennesker med utviklingshemning er først og fremst mennesker som har mye å bidra med. Mange trenger likevel støtte for å kunne ta i bruk sine ressurser. I materiellet "*Deltakelse og tilhørighet*" løfter vi derfor fram betydningen av både holdninger og handlinger, sier direktøren i Kirkerådet, Jens-Petter Johnsen og refererer fra heftet:

- Du har rett til å være med hvis du vil.
- Du har rett til selv å bestemme hva du vil være med på.
- Du har rett til å få den hjelpen du trenger slik at du kan være med.

En av programlederne i DVD-filmen "*Deltakelse og tilhørighet*", Dag Theodor Husaas fra Lillesand, forteller at han har stilt spørsmål til både ledere i flere tros- og livssynssamfunn, stortingspresidenten, assisterende direktør i Helsedirektoratet og Likestillings- og diskrimineringsombudet.

- Alle understreket at kommunene har ansvar for å legge til rette slik at de som mottar omsorgstjenester og trenger bistand til å utøve sin tro eller sitt livssyn skal få den hjelpen de trenger,

sier Husaas.

Fra venstre: direktør i Kirkerådet for Den norske kirke, Jens-Petter Johnsen, programleder i filmen "Deltakelse og tilhørighet" Dag Theodor Husaas, statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen, programleder i filmen "Deltakelse og tilhørighet" Gry Andresen, koordinator i Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn, Anders Huuse Kartzow og generalsekretær i Norges Kristne Råd, Ørnulf Steen.

- For mer bakgrunnsinformasjon, se <http://www.deltakelse.no>
- [En enkel presentasjonsbrosjyre](#)

I [en uttalelse Kirkerådet vedtok 15. november](#) pekes det på at kirkens betjening av mennesker med utviklingshemning bør styrkes. Kirkerådet legger opp til at kirkens betjening av mennesker med utviklingshemning skal opp til behandling på Kirkemøtet innen 2012.

Noahs ark strandet foran UD

(04.12.2009)

Kirkens nødhjelp, Changemaker, Norges kristne råd og Den norske kirke har gjennom flere måneder samlet inn underskrifter for en rettferdig klimaavtale i København. I dag ble de overrakt miljøministeren i en hustrig hovedstad.

Klimahelten Noah

Kirkerådets direktør Jens-Petter Johnsen ønsket ministeren velkommen på 7. juni-plassen foran Utenriksdepartementet og forklarte symbolikken med arken:

- Ifølge fortellingen om Noahs ark i Det gamle testamentet, lovet Gud aldri mer å sende en ny syndflod. Nå ser vi at vi er i ferd med å sørge for det på egen hånd. Vi mennesker blir selv årsak til naturkatastrofer som rammer tusenvis av mennesker hver dag. Derfor er klimakampen så viktig, også for kirken.

Solheim (bildet) mente Noah er et sterkt symbol i klimakampen:

- Noah var jo en klimahelt! I Det gamle testamentet er klimaendringene grundig beskrevet, så dette bildet er godt. Det var Noah som reddet oss da Gud straffet menneskene med storflommen.

Kirken mobiliserer folket

Ministeren er svært glad for kirkens klare støtte når han står på farten til København.

- Kirken er den viktigste moralske stemmen vi har, og det er helt avgjørende at dere er med. Mobilisering er viktig, og det er to ting som teller når man skal bevege folk: de store eksistensielle spørsmålene og det nære, det som går på den enkelte. Særlig i forhold til de eksistensielle spørsmålene har kirken viktige svar å komme med, og kan spille en vesentlig rolle for folk flest.

Ida Thomassen, leder i Changemaker, var opptatt av at Solheim ikke skulle "ta en Berlusconi":

- Nå er det viktig at du holder det du lover i København, vi sitter i glasshus her i Norge og må klare forpliktelsene vi setter oss!

Tidens tøffeste forhandlinger

Solheim er godt fornøyd med mandatet han har fra Norge:

- Vi skal være pådriver på samtlige punkter i København. Vi har stilt oss høye mål, og vil kreve en

rettferdig avtale slik at også fattige land kan slutte seg til avtalen. Men det er viktig å fortelle at dette er tidenes vanskeligste forhandlinger. Det vi skal diskutere i København er intet mindre enn alle sider ved økonomien til alle land på jorden. (Kirkens informasjonstjeneste)

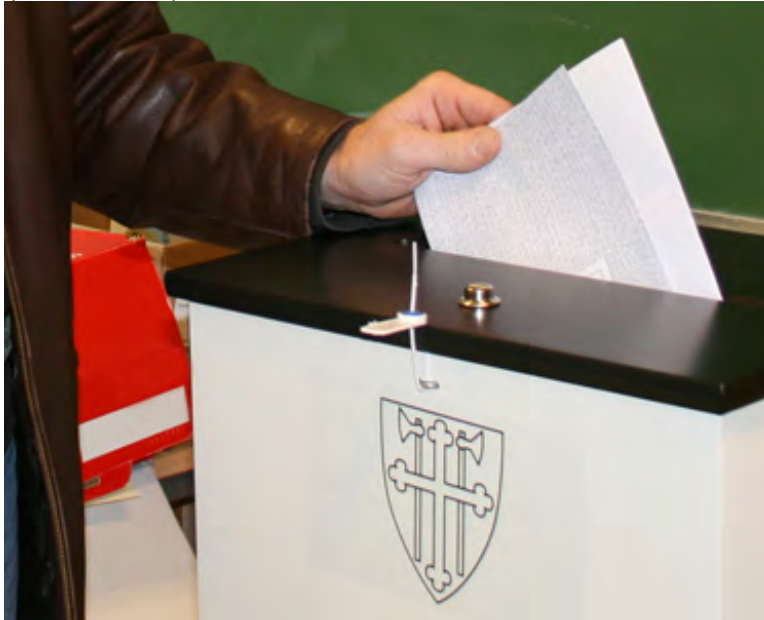

Foran UD og Noahs ark. F.v. generalsekretær i Kirkens Nødhjelp Atle Sommerfeldt, leder i Changemaker Ida Thomassen, miljøvernminister Erik Solheim og direktør i Kirkerådet Jens-Petter Johnsen.

Bispedømmerådsvalget er avsluttet

(08.12.2009)

52 av lekfolks-delegatene til bispedømmerådene ble direkte valgt av kirkens medlemmer ved Kirkevalget 13. og 14. september. 7. desember forelå resultatet av den indirekte valgongangen der medlemmene av menighetsrådene i sju bispedømmer har valgt 25 lekfolk til. Kirkelig ansatte har i tillegg valgt sine representanter til bispedømmeråd og Kirkemøte, som til sammen består av 115 medlemmer. ([Her er navnelisten](#))

Det nye Kirkemøtet består av 59 menn og 56 kvinner. Gjennomsnittsalderen er 47,8 år. Blant medlemmene er det 17 representanter under 30 år. Alle bispedømmerådene har representanter under 30 år. Oslo bispedømmeråd har helt nytt mannskap, mens det i de 10 resterende bispedømmerådene er 1-2 gjenvalgte representanter.

De sju leke representantene i hvert av bispedømmerådene er valgt enten ved rent direkte valg, slik at alle velges av bispedømmets stemmeberettigede medlemmer, eller ved kombinasjon av direkte og indirekte valg. Prester i offentlig prestestilling i bispedømmet har valgt sin representant til bispedømmeråd og Kirkemøtet. Det samme har leke kirkelig tilsatte gjort når det gjelder deres representant i bispedømmeråd og Kirkemøtet. Den indirekte valgongangen ble avsluttet 30. november.

Det har vært direktevalg av alle syv lekfolkrepresentantene i disse fire bispedømmene: Oslo, Hamar, Stavanger, Nord-Hålogaland.

I disse tre bispedømmene ble tre av lekfolkrepresentantene valgt ved indirekte valg: Borg, Nidaros, Sør-Hålogaland.

I disse fire bispedømmene ble fire av lekfolkrepresentantene valgt ved indirekte valg: Tunsberg, Agder og Telemark, Bjørgvin, Møre.

De nye bispedømmerådene skal fungere i to år - fra 1. januar 2010 til 31. desember 2011.

Bispedømmerådene består av:

- biskopen
- en prest valgt av prestene i bispedømmet

- en lek kirkelig tilsatt valgt av de leke kirkelig tilsatte i bispedømmet og sju andre lekfolkrepresentanter.

I de tre nordligste bispedømmerådene skal det også velges

- en nordsamisk representant i Nord-Hålogaland bispedømmeråd,

- en lulesamisk representant i Sør-Hålogaland bispedømmeråd

- og en sørsamisk representant i Nidaros bispedømmeråd.

En representant fra døvemenighetene velges dessuten til Oslo bispedømmeråd.

Her er medlemmene i bispedømmerådene 2010-2011:

Oslo bispedømmeråd:

Karin-Elin Berg, Markus, 31 år,

Marius Berge Eide, Røa, 19 år,

Kristin Gunleiksrud, Asker, 48 år,

Harald Hegstad, Mortensrud, 49 år,

Torkil Hvidsten, Lilleborg, 29 år,

Oddrun Remvik, Paulus, 58 år,

Anfin Jarle Skaaheim, Vardåsen, 70 år,

Jarle Petter Klungrehaug, diakon Østenstad, 48 år (lek kirkelig tilsatt),

Elisabeth Thorsen, sokneprest Oslo domkirke, 43 år (geistlig representant),

Knut Rune Saltnes, Oslo, 51 år (Døvekirken representant),

Ole Chr. M. Kvarme, (biskop).

Borg bispedømmeråd:

Erling Birkedal, Nittedal, 54 år,

Kirsti Harda Frøshaug, Lørenskog, 59 år,

Frøydis Indgjerdningen, Hurdal, 22 år,

Nina Elisabeth Lind, Årnes, 52 år,

Jofrid Trandem Myhre, Jeløy, 45 år,

Bjørn Solberg, Mysen, 62 år,

Andreas Henriksen Aarflot, Ås, 20 år,

Jan Erik Sundby, kirkeverge Sarpsborg, 53 år (lek kirkelig tilsatt),

Arne Leon Risholm, sokneprest Greåker, 45 år (geistlig representant),

Helga Haugland Byfuglien, (biskop).

Hamar bispedømmeråd:

Line Langseth Bakkum, Vardal, 47 år,

Janne Kristine Dale, Gjøvik, 23 år,

Bjørn Ingvald Eidsvåg, Tynset, 54 år,

Inger Sofie Enger, Østre Gausdal, 61 år,

Ingrun Jule, Elverum, 38 år,

Aslag Lajord, Vang, 49 år,

Anne-Lise Brenna Ording, Vinger, 22 år,

Dag Landmark, kirkeverge Gjøvik, 61 år (lek kirkelig tilsatt),

Lars Erlend Kielland, sokneprest Brumunddal/Veldre, 36 år (geistlig representant),

Solveig Fiske, (biskop).

Tunsberg bispedømmeråd:

Harald Askeland, Torød, 46 år,
Helene Bjerkestrand, Nedre Eiker, 23 år,
Ingjerd Sørhaug Bratsberg, Sande, 42 år,
Ingjerd Breian Hedberg, Sem, 44 år,
Hilde Nygaard Ihle, Kongsdelene, 38 år,
Maria Nødland Thorset, Hemsedal, 29 år,
Kjell Rune Wirgenes, Larvik, 42 år,
Kjellfred Dekko, kirkeverge Ål, 46 år (lek kirkelig tilsatt),
Terje Fonk, prost Larvik, 58 år (geistlig representant),
Laila Riksaasen Dahl, (biskop).

Agder og Telemark bispedømmeråd:

Øyvind Bård Benestad, Vågsbygd, 55 år,
Kjetil Drangsholt, Domkirken, 59 år,
Karen Junker, Barbu, 57 år,
Solveig Abelone Midtgarden, Fyresdal, 46 år,
Ingebjørg Nordbø, Nissedal, 22 år,
Jan Olav Olsen, Gjerstad, 58 år,
Ivar Vegge, Konsmo, 44 år,
Geir Ivar Bjerkestrand, organist Froland, 55 år (lek kirkelig tilsatt),
Stein Reinertsen, sokneprest Farsund, 49 år (geistlig representant),
Olav Skjevesland, (biskop).

Stavanger bispedømmeråd:

Leif Christian Andersen, Skjold, 23 år,
Thor Bjarne Bore, St. Petri, 71 år,
Wenche Olene Haugen Havrevoll, Suldal, 50 år,
Svein Arne Lindø, Riska, 56 år,
Johannes Leiknes Nag, Torvastad, 30 år,
Tor Soppeland, Årdal, 60 år,
Inger Kari Søyland, Mosterøy, 48 år,
Terje Fjeldheim, kirkeverge Tysvær, 62 år, (lek kirkelig tilsatt),
Berit Espeseth sokneprest Sørnes, 58 år, (geistlig representant),
Erling J. Pettersen, (biskop).

Bjergvin bispedømmeråd:

Bodil Birkenes, Erdal, 54 år,
Cathrine Halstensen, Bergen domkirke, 31 år,
Henny Marie Koppen, Nedstryn, 54 år,
Ingmar Ljones, Arna, 66 år,
Egil Morland, Fjell, 59 år,
Magne Skjeldal, Voss, 43 år,
Monica Ugulsvik, Fet og Joranger sokn, 24 år,
Tone Synnøve Øygard Steinkopf, kantor Vaksdal, 37 år, (lek kyrkjeleg tilsett),
Roar P. Strømme, sokneprest Fusa, 57 år, (geistleg representant),
Halvor Nordhaug, (biskop).

Møre bispedømmeråd:

Modulf Aukan, Tustna, 61 år,
May Lisbeth Hovlid Aurdal, Sykkylven, 50 år,

Hilde Bergfjord Brunvoll, Molde, 49 år,
Karen Andrine Flatø, Frei, 66 år,
Eldar Husøy, Ulstein, 59 år,
Målfrid Synnøve Isene, Volda, 20 år,
Lars Tore Nerbøvik, Ørskog, 52 år,
Astrid Ulvestad Øygard, kateket Haram, 52 år (lek kyrkjeleg tilsett),
Olav Gading, sokneprest Spjelkavik, 51 år (geistleg representant),
Ingeborg Midttømme, (biskop).

Nidaros bispedømmeråd:

Solveig Kopperstad Bratseth, Tempe, 51 år,
Petter Normann Dille, Otterøy, 25 år,
Anne Bergsrønning Eid, Melhus, 23 år,
Trude Holm, Stiklestad, 57 år,
Ola Torgeir Lånke, Rennebu, 61 år,
Anne Kathrine Slungård, Ranheim, 45 år,
Åge Søsveen, Heimdal, 63 år,
Helge Nilsen, kirkeverge Åfjord, 57 år (lek kirkelig tilsatt),
Kjartan Bergslid, sokneprest Levanger, 43 år (geistlig representant),
Aina Toven Malum, Singsås, 62 år (sørsamisk representant),
Tor Singsaas, (biskop).

Sør-Hålogaland bispedømmeråd:

Dagrunn Ingeborg Olavsrud Anthonsen, Lødingen, 55 år,
Einar Bovim, Narvik, 28 år,
Mari Haave Dvergsdal, Bodin, 19 år,
Marit Hermstad, Sandnessjøen, 55 år,
Trude Stensvik Kaspersen, Henningsvær, 35 år,
Ellen Birgitte Pedersen, Øksnes, 56 år,
Unny Nome Sivertsen, Skjerstad, 53 år,
Arne Tveit, kirkeverge Vestvågøy, 47 år (lek kirkelig tilsatt),
Harold Magne Holtermann, sokneprest Hemnes, 58 år (geistlig representant),
Heidi Kalvåg, Tysfjord, 34 år (lulesamisk representant),
Tor Berger Jørgensen, (biskop).

Nord-Hålogaland bispedømmeråd:

Arnhild Andreassen, Nordreisa, 40 år,
Anne Marie Bakken, Kvæfjord, 64 år,
Nils Mathis Nilsen Eira, Kautokeino, 65 år,
Eirik Junge Eliassen, Kroken, 39 år,
Ingrid Røstad Fløtten, Vardø, 55 år,
Andreas Gotliebsen, Kanebogen, 21 år,
Ole Danbolt Mjøs, Tromsøysund, 70 år,
Ivar Jarle Eliassen, kantor Lenvik, 51 år (lek kirkelig tilsatt),
Gunn Hanne Elvebakk, sokneprest Sandtorg, 46 år (geistlig representant),
Kirsten Isaksen, Varangerbotn, 70 år (nordsamisk representant),
Per Oskar Kjølaas, (biskop).

Slik blir medlemsfordelingen i bispedømmerådene/Kirkemøtet etter Kirkevalget 2009 (klikk på bildet for større utgave):

Bispedømme	Leke medl.	Prest	Lek kirkelig tilsatt	Samisk repr.	Dove-kirkerepr.	Biskop	Totalt
Oslo	7	1	1		1	1	11
Borg	7	1	1			1	10
Hamar	7	1	1			1	10
Tunsberg	7	1	1			1	10
Agder og Telemark	7	1	1			1	10
Stavanger	7	1	1			1	10
Biørgvin	7	1	1			1	10
Møre	7	1	1			1	10
Nidros	7	1	1	1		1	11
Sør-Hålogaland	7	1	1	1		1	11
Nord-Hålogaland	7	1	1	1		1	11
Sum:	77	11	11	3	1	11	114

I tillegg er leder av Samisk kirkeråd medlem av Kirkemøtet som altså har 115 medlemmer.

Budskap fra Betlehem julen 2009

(11.12.2009)

Oppropet blir allerede omtalt som et Palestinas "Kairosdokument", med referanse til det sørafrikanske kirkeopporet mot apartheidregimet.

- [Dokumentet](#) er sterkt vitnesbyrd fra kjempende trossøsken i en ekstremt vanskelig situasjon, og vi håper det vil vekke oppmerksomhet og mobilisere til støtte, slik det sørafrikanske Kairosdokumentet gjorde i 1985. Det utgjorde et viktig bidrag i kampen mot undertrykking og okkupasjon i Sør-Afrika, sier fungerende generalsekretær i Mellomkirkelig råd, Sven Oppegaard (bilde).

Det palestinske dokumentet fordømmer den vedvarende israelske okkupasjonen og sier den er en synd mot både Gud og menneskeheten. Videre sier det at den type teologi som legitimerer okkupasjonen ikke er kristen og bibelsk fordi sann kristen teologi springer ut av kjærligheten og solidariteten med de undertrykte, og søker rettferdighet, likhet og verdighet mellom mennesker.

De palestinske kristne ber både verdens kirker og politiske ledere om å legge press på Israel og arbeide for at okkupasjonen kan opphøre.

- Det er på mange måter et [kairostidspunkt](#) for de kristne palestinerne. Okkupasjonen skaper så vanskelige leveforhold at mange emigrerer til Europa og USA. Dette gjelder også kristne som helst ville ha blitt boende. Forsetter det slik, kan Det hellige land snart være tømt for kristne, påpeker Oppegaard.

I tillegg til å ta avstand fra alle former for ekstremisme, både blant jøder, muslimer og kristne, understreker dokumentet at den ikkevoldelige motstanden mot okkupasjonen er eneste riktige vei for alle palestinerne - også de kristne.

- Jeg er glad for at de understreker ikkevoldslinjen. Det er et svært viktig vitnesbyrd fra kirker og folk som lever under en hard okkupasjon, sier Sven Oppegaard.

- [Les oppropet fra Betlehem her](#) (engelsk - pdf)
- [Se nyhetsmelding om saken på Kirkenes verdensråds nettsider](#)

Klimatimer i København

(14.12.2009)

Klimaseilasen i regi av Kirkens Nødhjelp og Fremtiden i våre hender var fulltegnet for lenge siden. Kvelden på båten var seminartung og fagutviklende, men morgenen var desto mer munter og lettbeint. For da *Pearl of Scandinavia* la til kai i København søndag morgen, tok det virkelig av.

"We're all in the same boat, let's make a deal" og "Vi vil ha klimarettferdighet" ropes melodiost ut av alle oss 1200 reisende sammen med Grimstad Ten Sing og Øivind "Elg" Elgenes. Vi har alle fått tildelt minidommerklubber for virkelig å slå fast med bankelyder at vi forventer en god klimaavtale. Så kommer Erik Solheim og FNs Kevin Gross om bord. De får hver sin megadommerklubbe, det er om å gjøre å snakke i store bokstaver når verdens fremtid står på spill.

Det er unikt å føle at så mange som er ukjente for hverandre, men i samme båt - vi har noe overordnet som er felles. Var det sånn det var å protestere mot Alta-utbyggingen?

De røde gymnastikkballene viser hvor mange som har skrevet under på kravet om en rettferdig klimaavtale.

Tutu er Kongen av Danmark

Sammen busses vi inn til sentrum for neste høydepunkt - markering på Rådhusplassen. Her venter klimavitner fra Bolivia og Bangladesh, fra Etiopia og Norge. Og ikke minst Desmond Tutu. 78-åringen er et sjarmerende og verbalt fyrverkeri på scenen. Han snakker slik at alle kan forstå: "I denne saken er enten alle vinnere, eller så er alle tapere. Vi må få enighet om en juridisk bindende avtale, ikke bare prate politikk!". Applaus!

Fredsprisvinneren fra 1984 mener også å vite noe om Guds tanker akkurat i dag: "I dag smiler Gud når han ser ned på København. Mens han gråter når han ser ned på Afghanistan, på Zimbabwe og på Darfur, kan han i dag glede seg over hva barna hans gjør i København". Applaus og jubel.

Biskop Desmond Tutu danser sammen med det danske bandet Outlanders på Rådhuspladsen.

Tutu får selskap av FNs sjefsforhandler Yvo de Boer. Gjennom de siste månedene har Climate Justice-kampanjen samlet inn over en halv million underskrifter for en rettferdig klimaavtale. Røde "tallballer" som spretter over tusenvis av publikummere, viser 512 894 underskrifter, og en symbolsk stoppeklokke overrekkes de Boer. Det haster nå, vi er på overtid. Sjefsforhandleren er klar i sin tale til folkemengden: "Vi må ha 80 prosent utslippsreduksjon innen 2050, ikke bare 40 prosent. Dere må stille dette kravet til deres politikere!" Ny applaus.

De flere tusen klimaengasjerte foran Rådhuspladsen var ingen trussel mot sikkerheten i København. En dansk politimann fortalte at han hadde aldri sett så søte demonstranter før. Mon det. Men så er det heller ikke alle demonstranter som avslutter aksjonsdagen i kirken.

En sangglad Dronning Margrethe sammen med domprost Anders Gadegaard vandrer ut til Deilig er jorden.

Hvor deilig er egentlig jorden?

Vor Frue kirke er nemlig siste stoppested i København. Sammen med dronning Margrethe, statsminister Lars Løkke Rasmussen, erkebiskopen av Canterbury og kirkeledere fra ulike land skal vi feire en gudstjeneste de kaller "Ecumenical Celebration for Creation". Det er en usedvanlig topptung gudstjeneste danskene har stelt til, omtrent kjemisk fri for generasjonen som skal arve jorden og de problemene som følger med den. Men det blir høytidsstemt med alle de ulike nasjonalitetene, pipekravene, prestekjolene og biskoppelig tilbehør. Erkebiskop Rowan Williams har

i sin preken et enkelt budskap - vi skal ikke være redde. Og vi skal handle i kjærlighetens navn. På den måten er vi både i stand til å handle og til å handle rett. (Kirkens informasjonstjeneste)

Biskop Sofie Petersen fra Grønland og erkebiskopen av Canterbury, Rowan Williams, leder prosesjonen i Københavns domkirke.

Henter inntrykk fra Sør

(16.12.2009)

Nylig var 5 av bispedømmekontorenes misjonskonsulenter på reise i Brasil og Equador. Daglig leder i Samarbeidsråd for Menighet og Misjon (SMM) Knut Hallen, var også med på reisen. Han forteller at de seks organisasjonene bak SMM satser på at misjonskonsulentene får førstehåndskjennskap til deres arbeid i utlandet. Tidligere har det vært SMM-besøk til Israelmisjonens prosjekter i Israel/ palestinske selvstyre områdene og Areopagos sin virksomhet i Kina. Til sommeren vil Tibetmisjons virksomhet i Nepal være målet for besøk fra en eller flere av misjonskonsulentene.

- SMM-samarbeidet handler om å styrke menighetenes misjonsengasjement ved å knytte nærmere forbindelse til misjonsorganisasjonenes virksomhet. Misjonskonsulentene på bispedømmekontorene står sentral i dette arbeidet, sier Hallen. I SMM-samarbeidet deltar Areopagos, Den Norske Israelmisjon, Den Norske Tibetmisjon, Det Norske Misjonsselskap, Misjonsalliansen og Normisjon sammen med representanter for Kirkemøtet.

Gunther Theiss (bilde) , misjonskonsulent i Stavanger bispedømme, var blant dem som nylig besøkte Brasil og Ecuador.

- Det ble mange sterke møter med mennesker og med Guds gjerninger blant dem. Et av stedene var Casa Redentor, et senter for uteliggere i Curitiba, sør i Brasil. Et hellig sted, et sted etter Guds hjerte, sier Theiss og forteller videre:

- Vi kjører buss og passerer en mengde uteliggere som har lagt seg under broer i ly for regnet. Vi har allerede sett fattigdommen i Brasil på nært hold, og vi har fått se noe av det som kirken og misjonen gjør for å rekke Guds hender ut til de fattige. Vi har fått se at det fungerer. At mennesker får hjelp til å komme ut av elendigheten. At det er bedre å tenne lys enn å forbanne mørket. Men disse uteliggerne ser fortapte ut.

Etter et par timer ved Casa Redentor var det liten tvil om at vi hadde besøkt et hellig sted. Senterets leder, Tinsley, fortalte om hvordan uteliggerne kommer hit om morgenen, dusjer, vasker klærne sine og spiser, har fellesskap, aktiviteter og bibelstudier sammen gjennom dagen, for så å gå ut til sitt hjem på gaten når kvelden kommer.

Tinsley var en mann som gav inntrykk av å være gjennomsyret av evangeliet og av Guds kjærlighet. Han opplever så mange nedturer, folk som han har investert mye i og som har kommet langt, men

som plutselig faller tilbake. Men han fortsetter å investere i dem. Og viser dermed så konkret og tydelig hvordan Gud fortsetter å investere i alle mennesker, sier Theiss.

- <http://www.menighetogmisjon.no>

Ny felleskirkelig nettside: www.grønnkirke.no

(18.12.2009)

- Som fellesskap av kirker vil vi løfte fram hva vi kan gjøre sammen – i menigheter, i lokalsamfunn og globalt, sier Ørnulf Steen, generalsekretær i Norges kristne råd.

Norges kristne råd står som ansvarlige for nettsiden som bygger videre på nettsidene Den norske kirke tidligere hadde på www.kirken.no/miljo. [Den nye nettsiden](#) er en del av prosjektet Skaperverk og bærekraft, et felleskirkelig tiår for endring i kirke og samfunn.

- Klimatruslene og miljøutfordringene er i høyeste grad et fellesanliggende. Dersom noen sak kan kalle økumenisk er det denne, sier Steen.

I midten av desember var han sammen med Norges kristne råds ledelse med på klimaseilas til København i regi av Kirkens Nødhjelp og Framtiden i Våre Hender. Der stod norske kirker sammen med kirker fra mange land for å kreve en effektiv, rettferdig og utviklingsvennlig klimaavtale.

- Vi vet at det er lett å føle seg maktesløse når vi hører om klimaendringene. Vi må klare å vise at vi kan tenke globalt og handle lokalt, sier Søster Else-Britt Nilsen fra Den katolske kirke og nestleder i Norges kristne råd.

Svein Veland, metodistpastor og leder av Norges kristne råd sier seg enig:

- Vi har lenge mobilisert til København. Vi ser at det er mange utfordringer som vil stå igjen når klimatoppmøtet er ferdig. Disse skal vi arbeide videre med sammen. En felles nettside er et godt verktøy for dette.

Nettsidene www.grønnkirke.no samler nyheter, ressurser og erfaringer fra kirkelig arbeid med miljø- og klimaspørsmål.

Kontaktpersoner:

Ørnulf Steen, generalsekretær i Norges kristne råd
E-post: ost@norkr.no Tlf. 23 08 13 03 - 950 41 821

Kristine Hofseth Hovland, prosjektleder Global Info
E-post: kfh@norkr.no Tlf. 23 08 13 25

Bredt folkelig klimaengasjement gir håp

(18.12.2009)

- Ingen kan si seg fornøyd med en avtale som ikke tallfester landenes forpliktelser på utslippskutt. Nå må vi imidlertid ikke bruke krefter på å fordele skyld, men heller se fremover. Det brede folkelige engasjementet som ble mobilisert i forbindelse med toppmøtet, gir håp om at verdens ledere nå kan tillate seg å bli modigere og mer besluttsomme på medmenneskers og skaperverkets vegne.

Dette uttaler Jens-Petter Johnsen, leder i styringsgruppa til *Skaperverk og bærekraft* og direktør i Kirkerådet, Den norske kirke. *Skaperverk og bærekraft* er prosjektnavnet på et felles-kirkelig tiår for endring i kirke og samfunn. Norges Kristne Råd, Kirkens Nødhjelp og Den norske kirke står bak.

Styringsgruppa reiste i samlet flokk til København 12. desember for å gi sin støtte til en rettferdig klimaavtale. 1200 sjøfarende nordmenn og en samlet kirkeledelse deltok i markeringer i den danske hovedstaden sammen med flere tusen svenske og danske kirkelige klimademonstranter. Her sluttet de seg til den brede folkelige mobiliseringen for en rettferdig klimaavtale, som satte sitt preg på byen.

- Det var en stor opplevelse å få være sammen med så mange titusener med fredelige demonstranter i København. Her sto radikal ungdom ved siden av velfødde 60-åringer og stilte det samme kravet til politikerne. Vi har sammen øvet et press som vi kan ta med oss hjem til våre egne politikere, i eget land. For det slutter ikke her, det er nå kampen står om politikernes handlinger nasjonalt og globalt, sier Jens-Petter Johnsen.

Han mener forhandlingene ble preget av en dyp tillitskrise mellom rike og fattige land, men at den folkelige mobiliseringen har vist at engasjementet for de mest utsatte er stort. Samtidig er Johnsen glad for at man har kommet videre i mange nødvendige spørsmål og at mange lands ledere har vist vilje til å strekke seg lenger enn de i utgangspunktet var villige til.

For ytterligere kommentarer:
Jens-Petter Johnsen, 48 99 12 10

Andre medlemmer i styringsgruppa er

Atle Sommerfeldt, generalsekretær i Kirkens Nødhjelp

Ørnulf Steen, generalsekretær i Norges kristne råd

Ingeborg Midttømme, biskop i Møre

Sr. Else-Britt Nilsen, OP, Den katolske kirke

Sven Oppegaard, fungerende generalsekretær i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke

Kommunikasjonsdirektør i Kirkerådet, Trude Evenshaug, 48 99 12 05